

SLUŽBENI GLASNIK OPŠTINE DERVENTA

Skupština opštine Derventa Derventa, Trg oslobođenja bb Telefon/faks: (053) 315-120,315-115, E-mail: majap@derventa.ba anaj@derventa.ba sanjam@derventa.ba www.derventa.ba	Četvrtak, 20. decembra 2018. godine DERVENTA BROJ 14/18 GOD. XXVII	Žiro računi: Nova banka a.d. Banja Luka 555-008-01252003-39 Sberbank a.d. Banja Luka 567-570-82000001-86 Budžetska organizacija: 0027110
--	--	--

367

Na osnovu člana 18. i 39. stav 2. tačka 5. Zakona o lokalnoj samoupravi („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 97/16) i člana 37. stav 2. tačka 5. Statuta opštine Derventa („Službeni glasnik opštine Derventa“, broj 7/17), Skupština opštine Derventa, na 23. sjednici održanoj 12. decembra 2018. godine, donijela je

ODLUKU O USVAJANJU STRATEGIJE RAZVOJA OPŠTINE DERVENTA ZA PERIOD 2018. - 2025. GODINE

I

Usvaja se Strategija razvoja opštine Derventa za period 2018. - 2025. godine.

II

Sastavni dio ove odluke je Strategija razvoja opštine Derventa za period 2018.- 2025. godine.

III

Ova odluka stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom glasniku opštine Derventa“.

SKUPŠTINA OPŠTINE DERVENTA

Broj: 01-022-315/18
12. decembra 2018. godine
Derventa

Predsjednik
Skupštine opštine
Marijan Kljajić, s.r.

Strategija razvoja opštine Derventa od 2018. do 2025.

Decembar, 2018. godine

Sadržaj

2. Uvod	3
3. Metodologija kreiranja Strategije razvoja	3
4. Strateška platforma za razvoj Dervente (do 2025. godine)	4
4.1. Socio-ekonomska analiza stanja	4
4.1.1. Identitet i istorija Dervente	4
4.1.2. Geografski položaj i prirodne karakteristike opštine Derventa	4
4.1.2.1. Geografski položaj	4
4.1.2.2. Prirodne karakteristike	5
4.1.2.3. Klimatske karakteristike	6
4.1.3. Stanovništvo	7
4.1.4. Tržište rada	10
4.1.5. Ekonomska situacija	14
4.1.6. Turizam	22
4.1.7. Stanje poljoprivrede u Derventi	24
4.1.8. Prostor i infrastruktura	30
4.1.9. Društvena infrastruktura i usluge	36
4.1.9.1. Vaspitanje i obrazovanje	36
4.1.9.2. Kultura	43
4.1.9.3. Sport	44
4.1.9.4. Zdravstvena zaštita	44
4.1.9.5. Socijalna zaštita	47
4.1.9.6. Civilno društvo	48
4.1.9.7. Civilna zaštita	50
4.1.10. Zaštita životne sredine	50
4.1.11. Analiza budžeta	51
4.2.1. Strateško fokusiranje	53
4.2.2. Vizija i strateški ciljevi razvoja	55
5. Sektorski razvojni planovi	57
5.1. Plan ekonomskog razvoja	57
5.2. Plan društvenog razvoja	63
5.3. Plan zaštite životne sredine	69
6. OPERATIVNI DIO	72
6.1. Plan implementacije	72
6.2. Plan razvoja organizacionih kapaciteta i ljudskih potencijala za implementaciju, praćenje i evaluaciju strategije	85

2. Uvod

Strategija razvoja Dervente za period od 2018. do 2025. godine predstavlja strateško-planski dokument kojim se određuju strateški ciljevi i prioriteti održivog ekonomskog i društvenog razvoja, kao i prioriteti u pogledu očuvanja životne sredine, koji su temeljeni na komparativnim prednostima i potencijalima opštine Derventa. Usmjerena je u pravcu stvaranja kvalitetnijih uslova za život građana, jačanju poslovne i preduzetničke klime, povećanju investicija i podizanju ekološke svijesti kako bi se očuvali važeći ekološki standardi. Svrha ovakvog planiranja je da Derventa u vremenu koje dolazi postane centar novog, tehnološki naprednog i razvijenog privrednog i poslovnog djelovanja, razvijen i jasno diferenciran grad u kojem su dostignuti moderni evropski standardi življenja, čime bi Derventa postala mjesto ugodnog, prosperitetnog i sigurnog života.

Strategija je rezultat konsenzusa i partnerstva ključnih institucija, organizacija i pojedinaca koji su sudjelovali u njenoj izradi, te predstavlja zajedničku inicijativu u realizaciji postavljene vizije razvoja do 2025. godine.

3. Metodologija kreiranja Strategije razvoja

Strategija razvoja opštine Derventa, kao najvažniji dokument u pogledu strateškog usmjerenja i razvoja u budućnosti, izrađena je uz primjenu standardizovane Metodologije za integrisano planiranje lokalnog razvoja (MiPRO). Ova metodologija kreiranja strategije podrazumijeva: fazni proces planiranja, partnersko učešće javnog, privatnog, nevladinog sektora, kao i svih drugih aktera života lokalne zajednice, akcentovanje kritičnih pitanja, izbor jasnih prioriteta djelovanja i razrađen i efikasan plan implementacije predviđenih programa i mjera, uz poštovanje svih propisanih principa djelovanja.

Dobra strategija treba da bude razvojno orijentisana i bazirana na jasnom razumijevanju aktuelne situacije. Treba da bude logički dosljedna i konzistentna, razumljiva za širu javnost, relevantna i jasno definisana, te dovoljno fleksibilna i široka da obuhvati sva važna pitanja razvoja lokalne zajednice.

Pisanje strategije zahtijeva interdisciplinarn pristup, posebno sa aspekta svih društvenih i humanističkih nauka, budući da ovakav dokument određuje pravac razvoja lokalne zajednice u dužem vremenskom periodu. Imajući u vidu složenost izrade strateškog dokumenta, rad na njegovoj izradi zahtijevao je kombinovanje teorijskih i empirijskih metoda, stoga su upotrebljavani opšti uvodni metodi (analiza, sinteza, indukcija i dedukcija, generalizacija i konkretizacija, klasifikacija i dr.) i eksplikativni metodi (spekulativno-bibliografski i empirijski metod). Opštinska radna grupa za izradu Strategije razvoja opštine Derventa za period 2018-2025. godine je, pored proučavanja svih dostupnih izvora građe i normativnih mjera, stručne literature i analize radnih i partnerskih grupa, uz analizu i evaluaciju prethodnih strateških planskih dokumenata, kao i njihovog usaglašavanja sa ovim dokumentom, sprovela i istraživanje u vidu anketiranja i intervjuisanja, kako bi se u izradu uključili svi zainteresovani akteri lokalne zajednice.

Glavni dio Strategije čini njen dugoročni strateški nivo. U okviru ovog dijela urađena je socio-ekonomska analiza, kao i SWOT i PEST analiza, kako bi se što preciznije odredila najvažnija faza strateškog planiranja, a to je definisanje vizije ove Strategije, strateških fokusa, kao i pojedinačnih strateških ciljeva razvoja koji u planiranom periodu daju obrazac djelovanja u kojem lokalna zajednica treba da ostvari ono što je planirano.

Opštinska radna grupa, u saradnji sa sektorskim i partnerskim grupama, je, poštujući zadane strateške ciljeve, izradila taktički dio Strategije. Operativni ciljevi, programi, projekti i mjere koji omogućuju ostvarivanje predviđenih ciljeva definisani su na period od sedam godina.

Ciljevi u ovoj Strategiji su:

- Konzistentni – strateški i opšti ciljevi uzajamno usaglašeni;
- Relevantni – ciljevi primjereni datoj situaciji;
- Realni – njihovo izvođenje ostvarivo u prostoru i vremenu i sa raspoloživim resursima;
- Specifični i mjerljivi – kako bi moglo da se utvrdi da li je cilj ostvaren i do kog nivoa;
- Vremenski definisani – sa određenim terminima realizacije.

Cjelokupan taktički dio usmjeren je na poboljšanje uslova života u lokalnoj zajednici.

U završnom operativnom dijelu Opštinska radna grupa je integrisala i uskladila sve dokumente i zadane ciljeve, te izradila okvirne kratkoročne planove i programe implementacije, finansijsku konstrukciju, kao i plan razvoja organizacionih kapaciteta i ljudskih resursa, neophodnih za proces implementacije ove Strategije, te je određen i način njenog praćenja, evaluacije i ažuriranja.

Nakon usvajanja Strategije treba osnovati grupu za monitoring koja će kontrolisati sprovođenje Strategije i osigurati njenu implementaciju. Ona bi trebalo da uključi predstavnike radnih grupa iz redova lokalnih partnera izvan opštinske uprave, koji su učestvovali u izradi i koji su dobro upoznati sa vizijom, ciljevima i zadacima Strategije.

4. Strateška platforma za razvoj Dervente (do 2025. godine)

4.1. Socio-ekonomska analiza stanja

4.1.1. Identitet i istorija Dervente

U šarolikom i raznim uticajima prožetom istorijskom mozaiku vijekovima je sagan identitet ovog grada koji je svoj razvoj započeo na uzvisinama s kojih se u nedogled pruža pogled na dio Panonskog basena.

Najstarije naseobine potiču iz doba paleolita i usko se vezuju za kostolačku i vinčansku kulturu, te rijeku Savu. O tome svjedoče arheološki lokaliteti na teritoriji opštine. Budući da se ovaj kraj nalazio i na pravcima rimskog uticaja, neosporan je i njihov uticaj, kao i uticaj brojnih plemena koja su sa sjevera nadirala na teritorije Zapadnog i Istočnog Rimskog Carstva, o čemu svjedoče brojni artefakti iz tog perioda.

U srednjovjekovnom periodu ovaj kraj je uglavnom bio pod Ugarskom vlašću, kao i pod upravom kralja Dragutina Nemanjića, a svjedoci ovog perioda su i sačuvani „Detlovački evhologion“, kao i lokalitet Ambarine. Najstariji politički dokument o Derventi potiče iz 1392. godine, gdje se u darovnici kralja Ladislava uz sela iz župe Vrbas pominje Stari Grad u Županiji Požeškoj. Na području opštine Derventa istorija bilježi nekoliko naselja, a najznačajniji je Ovar, sjedište župe De Vetri Kastro, koji se nalazio na mjestu današnjeg grada.¹

Pod vlašću Otomanskog Carstva Derventa je imala važan karakter granične opštine, jer je zbog svog strateški nezaobilaznog položaja predstavljala veoma važnu utvrdnu u vojnom smislu, kako u periodu turskog, tako i u periodu nešto kasnijeg austro-ugarskog uticaja. O značaju ovog utvrđenja zapise i skice ostavio je i austrijski konzul Miteser, koji je nekoliko mjeseci bio zadržan u tvrđavi.² Turci su, u periodu svoje vladavine, na brijegu iznad Ukrine izgradili dobro čuvanu tvrđavu Derbent, u čijem su se podnožju razvile Velika i Mala Ukrina. Razvojem esnafa, trgovine i ugostiteljstva u ovim naseljima udareni su temelji prvog organizovanog privrednog djelovanja, a zabilježeno je da je Derventa 1600. godine već imala status kasabe (urbanog naselja).³ Istovremeno, dolazi do slabljenja otomanskog uticaja u graničnim zonama na području Bosanskog pašaluka, što je označilo period bržeg razvoja gradskog naselja, kao i početak razvoja školstva i poboljšanje položaja hrišćanskog stanovništva.

Snažan pečat razvoju Dervente kao urbanog centra ove regije dolazi sa austro-ugarskim uticajem. Ovaj period karakteriše ubrzan društveni i privredni razvoj, otvaraju se bolnica, škole, opštinski i kotarski ured, vodovod, pošta, poreski ured, kotarski sud, a osniva se i Prva uprava željeznica BiH.

U periodu poslije Drugog svjetskog rata dolazi do pojačane industrijalizacije ovog kraja, nastavlja se urbanizacija, a primjetan je i intenzivan razvoj u oblasti obrazovanja, zdravstva, kulture i sporta. Derventa doživljava snažan uspon i preobražaj koji se manifestuje pojačanim prilivom stanovnika, funkcionalnim jačanjem i diferenciranjem, što potvrđuje da je Derventa gotovo čitav jedan vijek bila važno regionalno i urbano središte ovog kraja.

Istorijski posmatrano, Derventa je u svojoj burnoj istoriji više puta razarana gotovo do temelja, ali karakter opštine, koja se kao feniks još jača izdiže iz pepela, Derventa može da zahvali strpljivosti i istrajnosti svojih stanovnika, koji se istinski ponose svojom kulturno-istorijskom baštinom, čije su i oni neizbrisivi dio.

4.1.2. Geografski položaj i prirodne karakteristike opštine Derventa

4.1.2.1. Geografski položaj

Derventa se nalazi na sjeveru Bosne i Hercegovine na granici između brdsko-planinske unutrašnjosti i obodnog dijela Panonskog bazena. Po svojim prirodnim karakteristikama i geografskom položaju, gradsko naselje Derventa pripada makroregionalnoj cjelini peripanonskog prostora. Derventa ima karakter subregionalnog centra, a na osnovu nodalno-

¹ Kljičić, Damir: „Derventa – geografska obilježja opštine, gradskog naselja i seoskih naselja“, Istraživački centar „Iskon“, Banjaluka, 2013;

² Kreševljaković, Hamdija: „Stari bosanski gradovi“, Tom I, Godišnjak Zemaljskog zavoda, Sarajevo, 1953;

³ Kljičić, Damir: „Derventa – geografska obilježja opštine, gradskog naselja i seoskih naselja“, Istraživački centar „Iskon“, Banjaluka, 2013;

funkcionalne regionalizacije Republike Srpske, pripada Dobojsko-bijeljinskoj regiji i zauzima njen sjeverozapadni dio.⁴ U opštini Derventa na površini od 517 km², prema popisu iz 2013. godine živi 27.404 stanovnika, što čini prosječnu gustinu naseljenosti od 53 stanovnika po km². Gradsko naselje Derventa nalazi se u centralnom dijelu opštine i zauzima površinu od 16,67 km², a urbano područje naselja obuhvata oko 8 km².

Sjevernu granicu opštine Derventa čini Ivanjsko polje, rijeka Sava, kao i niske planine Vučijak (na sjeveroistoku) i Motajica (na sjeverozapadu), južnom stranom opštine se pruža planina Krnjina, dok sa zapadne strane granicu opštine predstavlja rijeka Ukrina. Opština Derventa je jedna od 62 jedinice lokalne samouprave u RS. Administrativno graniči sa opštinama: Brod, Doboj, Modriča, Prnjavor, Srbac i Stanari, dok rijekom Savom graniči sa opštinom Bebrina (Republika Hrvatska). Područje opštine obuhvata 57 naseljenih mjesta, administrativno podijeljenih u 42 mjesne zajednice, od kojih je 6 gradskih i 36 seoskih mjesnih zajednica.

Geosaoobraćajni položaj Dervente je veoma povoljan. Ona zauzima centralni položaj prostora sjeverne Bosne i predstavlja tranzitno područje koje povezuje Panonsku niziju kroz Dinarske planine sa primorjem. Derventa predstavlja čvorište magistralnih pravaca, i to: Brod-Derventa-Doboj-Sarajevo-Ploče i Bijeljina-Derventa-Banja Luka, čime je Derventa direktno povezana sa glavnim administrativnim centrima Banjom Lukom i Sarajevom.⁵

Regionalnim pravcima: Derventa-Srbac-Gradiška i Derventa-Podnovlje-Modriča, opština je dobro povezana sa svim okolnim opštinama. Blizina broskog Posavlja omogućava brzo uključivanje u važnu saobraćajnicu panevropski saobraćajni koridor X (Salzburg-Grac-Ljubljana-Zagreb-Beograd-Niš-Skopje-Veles-Solun) i željezničku magistralu Jasenice-Đevdelića, kao i mogućnost korišćenja riječnog saobraćaja na rijeci Savi.⁶

Pored ovog, dobru saobraćajnu poziciju određuje i blizina autoputa „9. januar“, koji prolazi kroz južni dio opštine, kao i blizina buduće trase koridora 5 C.

Jedna od važnih geostrateških karakteristika jeste i blizina aerodroma u Banjoj Luci i Tuzli, a podjednako je udaljena (oko 200 km) od 3 važna centra ovog regiona: Sarajeva, Zagreba i Beograda.

4.1.2.2. Prirodne karakteristike

❖ Zemljište

Poljoprivredno zemljište je najvažniji prirodni resurs i zauzima oko dvije trećine opštine Derventa. Od ukupne površine zemljišta na poljoprivredno otpada 35.671 ha, šume zauzimaju površinu od 12.636 ha, a pod neplodnim zemljištem je 3.209 ha.

Na području Dervente zastupljene su tri glavne vrste zemljišta:

Parapodzol i parapodzolska zemljišta su zastupljena u svim pravcima, osim u dolini rijeke Ukrine i pravcu sjevera gdje su na kontaktu smonice i metamorfne smonice, ali samo u veoma uskom pojasu. Uz primjenu odgovarajućih agrotehničkih mjera produktivnost im je dobra.

Smonice i metamorfne smonice su nastale na laporovitim glinama. Na njima se mogu gajiti sve poljoprivredne kulture, a najbolje uspijevaju žitarice, te voćnjaci i vinogradi. Uz dobro đubrenje daju visoke prinose i spadaju u najbolja poljoprivredna zemljišta.

Recentni aluvijalni nanosi zastupljeni su uglavnom u dolini rijeke Ukrine. Koriste se na manjem dijelu kao obradive površine pod oranicom, dok su na najvećem dijelu pod livadama, a djelimično i pod šumom.

Po morfološkim odlikama dosta jasno se izdvajaju sjeverni, pretežno zaravnjeni predjeli, u odnosu na, morfološko izrazitije, južne krajeve. Sjeverni pretežno zaravnjeni predjeli omogućavaju stanovništvu tog dijela opštine intenzivno bavljenje ratarstvom uz mogućnost navodnjavanja vodama rijeke Ukrine i Save. Više brežuljkasto zemljište u južnim krajevima opštine veoma je pogodno za oranice, a isto tako i za voćnjake. Za razliku od suvljeg i sunčanijeg brežuljkastog zemljišta, niže zemljište je vlažnije i ovi predjeli su pogodniji za livade i pašnjake.⁷

❖ Šume

Od biljnog pokrivača na prostoru opštine svojim ekonomskim vrijednostima ističe se šuma. Šume se prostiru na 12.636,45 ha površine na području opštine Derventa, što čini oko 25 % ukupne površine zemljišta. Krčenje i ekstenzivno stočarstvo, ne samo da je smanjilo šumske površine, nego su one i dosta degradirane, pa je veliki dio šumskog zemljišta pod šikarama ili mladom šumom. Ipak, značajne šumske površine pružaju mogućnosti novih zahvata, kako sadnjom na nedovoljno iskorišćenim površinama, tako i odgovarajućom smjenom vrsta drveća.

⁴ Kljajić, Damir: „Derventa – geografska obilježja opštine, gradskog naselja i seoskih naselja“, Istraživački centar „Iskon“, Banja Luka, 2013;

⁵ Kljajić, Damir: „Derventa – geografska obilježja opštine, gradskog naselja i seoskih naselja“, Istraživački centar „Iskon“, Banja Luka, 2013;

⁶ Kljajić, Damir: „Derventa – geografska obilježja opštine, gradskog naselja i seoskih naselja“, Istraživački centar „Iskon“, Banja Luka, 2013;

⁷ Kljajić, Damir: „Urbano-geografski razvoj Dervente“, 2013;

Od ukupne površine pod šumama oko 10.093,94 ha je u privatnom vlasništvu, a u državnom oko 2.542,51 ha. U strukturi šuma koje su u državnom vlasništvu, visoke šume zauzimaju oko 698,27 ha, izdanačke šume zauzimaju 1.832,74 ha, a površine podesne za pošumljavanje i gazdovanje čine 2,20 ha, dok na površine nepodesne za gazdovanje otpada 9,30 ha.

U okviru administrativnih granica opštine Derventa korisnik državnih šuma je Javno preduzeće šumarstva „Šume Republike Srpske“ a.d. Sokolac, Šumsko gazdinstvo „Doboj“ – Doboj, Šumska uprava Derventa, koja je, takođe, izvršilac stručno-tehničkih poslova u šumama u privatnoj svojini.

❖ Prirodni resursi- vode

Prostor opštine Derventa po godišnjoj raspodjeli padavina spada u sušnija područja, ali, s obzirom na zastupljenu ravnomjernost padavina i povoljan geološki, geomorfološki i floristički sastav, hidrografska mreža ovog područja je dobro razvijena. Vode sa ovog područja pripadaju crnomorskom riječnom slivu, što znači da ima nivalno-pluvijalni režim prelaznog srednjeevropskog tipa koji se odlikuje najvišim srednjim mjesečnim vodostajima i proticajima u aprilu, a potom u maju i junu, a najnižim u avgustu ili septembru. Glavni vodotok na području opštine Derventa je rijeka Ukrina koja protiče u dužini od 37 km kroz opštinu Derventa. Ona nastaje od Velike i Male Ukrine sa ukupnim slivnim područjem od oko 1.516 km². Rijeka Ukrina se svrstava u vodotok druge kategorije, što znači da se te vode mogu koristiti za kupanje, rekreaciju, sportove na vodi, gajenje ribe ili koje se, uz metode obrade, mogu koristiti u prehrambenoj industriji i za piće. Pored rijeke Ukrine, važan vodni potencijal za opštinu ima rijeka Sava, koja čini sjevernu granicu opštine u dužini od 10 km.

Hidrografsku mrežu opštine pored rijeke Ukrine i Save čine još i rječice: Osinja, Ilova, Lupljanica, Bišnja, Lješnica, Foča i Veličanka, te veliki broj potoka. Rječica Lupljanica, desna pritoka rijeke Ukrine, je od velikog značaja u hidrološkom pogledu, jer je na njenom izvoru u istoimenom selu, 7 km južno od grada, izgrađen prvi vodovod 1897. godine. Hidrografske karakteristike ovog prostora, zajedno sa klimatskim predstavljaju značajan potencijal u ekološkom, poljoprivrednom i sportsko-rekreativnom pogledu. Pored gravitacionih isticajnih voda u šljunkovito-pjeskovitim naslagama nalaze se i slobodne podzemne vode. Značaj ovih voda je veliki, jer se nalaze bliže korisnicima i obično su čistije od površinskih voda zahvaljujući filtracionim i drugim karakteristikama stijenskog kompleksa kroz koji se kreću. Korišćenje ovih voda ima veliki privredni značaj. Na području Dervente zastupljene su slane mineralne vode. To su vode NaCl tipa, hladne vode različite mineralizacije. Pojave ovih voda su slabo istražene na ovom području, te se ne može govoriti o mogućoj eksploataciji mineralnih voda i mogućnostima njihovog korišćenja.⁸

❖ Ostala prirodna bogatstva

Od ostalih prirodnih bogatstava ističu se: šljunak, pijesak, građevinski kamen, glina i litotamnijski krečnjak i oni se eksploatišu. Poznata su i nalazišta granita u sjeverozapadnom dijelu opštine, ultramafita na jugu opštinskog teritorija, kao i ležišta magnezita, azbesta, hroma i bakra, ali njihova eksploatacija još uvijek nije ekonomski opravdana. Pijesak i šljunak predstavljaju vrijedan građevinski materijal, nalaze se kako u tokovima, tako i pored rijeke Save i Ukrine. Koriste se od davnina, kako od strane privatnika, tako i u novije doba od strane građevinskih industrijskih preduzeća. Na području opštine Derventa vrši se samo veća eksploatacija litotamnijskih krečnjaka na području Dažnice.

Primjena ovog krečnjaka je višestruka, koristi se u poljoprivredi za kalcifikaciju kiselih zemljišta, u industriji mineralnih đubriva, za punila u nekim granama industrije i drugo. Sasvim je sigurno da u grupi ostalih prirodnih bogatstava ima još dosta onih koji se trebaju istraživati i dokazivati, a njihova eksploatacija bi omogućila veće privredne aktivnosti na prostoru derventske opštine. Ocjena prirodnih uslova lokalne zajednice je zadovoljavajuća, što se vidi iz prethodno opisanih prirodnih faktora. Dobre geomorfološke, pedološke i hidrološke karakteristike omogućavaju stanovništvu opštine da se bave raznim društvenim aktivnostima, a najviše poljoprivredom, što omogućava preduslov za dobar dalji društveni razvoj.⁹

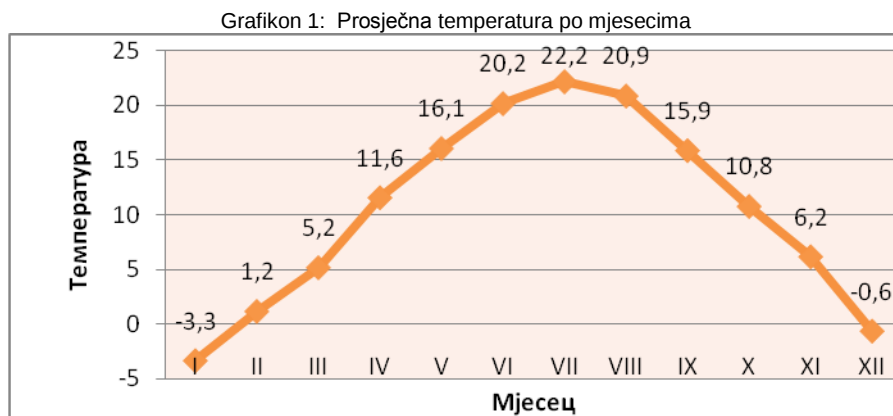
4.1.2.3. Klimatske karakteristike

❖ Temperatura

Na području Dervente klima je umjereno-kontinentalna. Najtopliji mjesec je juli sa prosječnom temperaturom od 20,5°C, a najhladniji mjesec je januar sa prosječnom temperaturom od -3,3°C. Godišnje kolebanje temperature je oko 24°C, a prosječna godišnja temperatura se kreće oko 10°C. Jeseni i proljeća su približno topla. Ljeti temperatura vazduha može značajno porasti i dostići apsolutne vrijednosti oko 40°C. Zimski ekstremi mogu dostići i do -35°C.

⁸ Kljajić, Damir: "Urbano-geografski razvoj Dervente", 2013;

⁹ Kljajić, Damir: "Urbano-geografski razvoj Dervente", 2013;

❖ Padavine

Iz grafikona 2. se vidi da je maksimum padavina u junu i septembru. Minimum padavina je u oktobru, a sekundarni minimum u februaru. Prosječna količina padavina godišnje iznosi oko 810 mm. Iako se za godišnju količinu padavina može reći da je relativno niska, ipak, budući da su padavine u toku godine dosta ravnomjerno raspoređene, ima ih dovoljno, prije svega, za potrebe agrarne proizvodnje u neposrednoj blizini grada.

Da su padavine u toku godine dobro raspoređene potvrđuje i relativno veliki broj padavinskih dana, koji u toku godine iznosi od 90 do 150 dana. Iz godišnje raspodjele padavina možemo zaključiti da područje grada Dervente ima kontinentalni pluvijometrijski režim, koji je modifikovan maritimnim uticajem.

Grafikon 2: Srednja količina padavina

❖ Vjetrovi

Vjetrovi na području Dervente su slabi i rijetki. Jačina vjetrova po Boforovoj skali iznosi prosječno od 2,5 do 3. Najviše vjetrova duva iz pravca sjeveroistoka 24%, sa istoka 20%, zatim sa sjeverozapada 18%. Sa sjevernog kvadranta duva polovina svih vjetrova, što u procentima iznosi: S 8%, SI 24%, SZ 18%. Sa južnog kvadranta duva samo 20% vjetrova: J 1%, JI 8%, JZ 11%.

❖ Ostale klimatske karakteristike

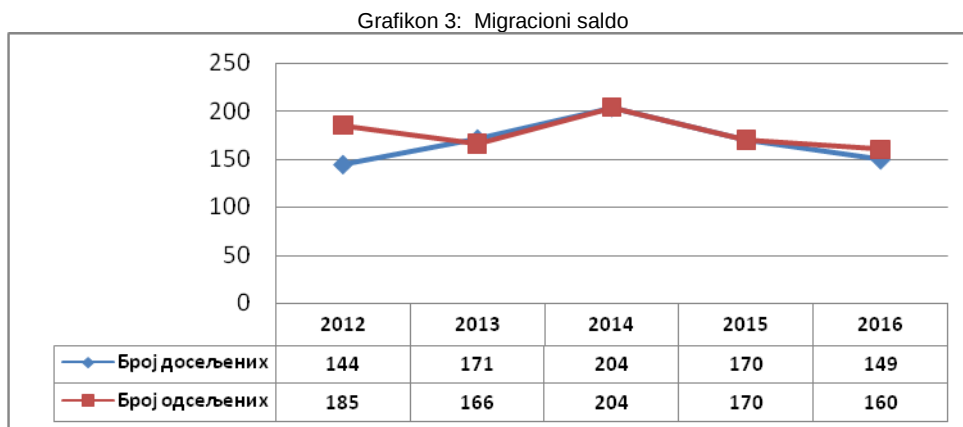
Prosječna relativna vlažnost vazduha na ovom području kreće se od 75-80%, što je veoma povoljno. Godišnja raspodjela oblačnosti pokazuje da je oblačniji dio godine zima, dok je u ljetnjoj polovini godine oblačnost mala i iznosi ispod 50%. Najmaglovitiji mjesec je oktobar. Insolacija je umjerena i iznosi 1800-1900 časova godišnje. Najveća insolacija je u julu i avgustu, a najmanja u decembru. Na osnovu meteroloških i klimatskih pokazatelja možemo da zaključimo da područje Dervente ima veoma povoljne klimatske uslove.

4.1.3. Stanovništvo

Prema popisu stanovništva iz 2013. godine ova opština je imala 27.404 stanovnika, od čega su 49% populacije činili muškarci, a 51% žene. Prosječna gustina naseljenosti na području opštine Derventa, prema popisu iz 1991. godine, iznosila je 109 stanovnika po km², a 2013. godine je iznosila 53 stanovnika po km², što je nešto malo više u odnosu na prosjek u Republici Srpskoj (prosječna gustina naseljenosti u Republici Srpskoj iznosi 48 stanovnika po km²).

Naseljeno mjesto Derventa obuhvata 6 urbanih mjesnih zajednica u kojima živi 12.680 ili 46,3% stanovnika, dok u ostalim naseljima koje pokrivaju 36 mjesnih zajednica živi 14.724 ili 53,7% stanovnika.

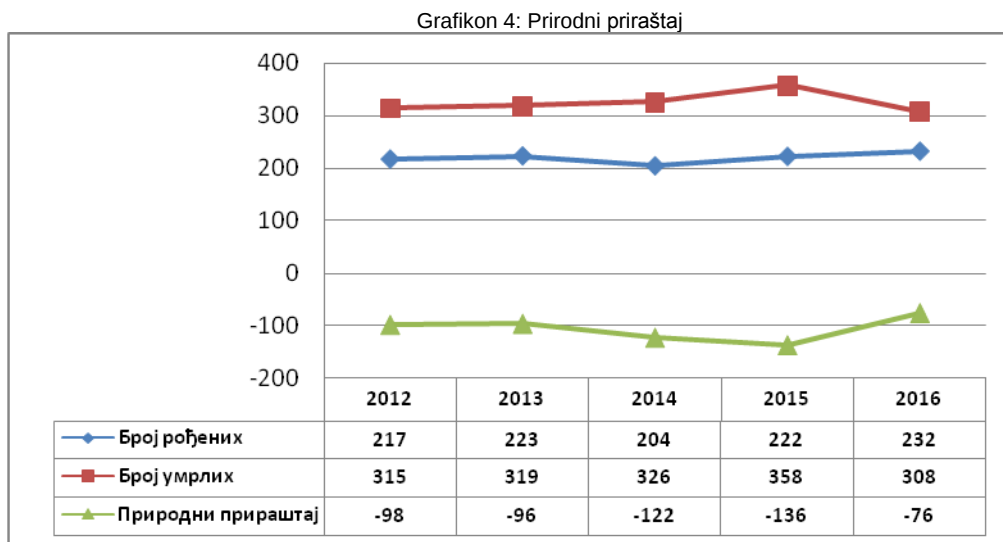
❖ Migracioni saldo

Izvor: Gradovi i opštine Republike Srpske, Zavod za statistiku Republike Srpske, 2017. godine

Podaci o unutrašnjim migracionim kretanjima pokazuju veći broj stanovnika koji odseljavaju iz opštine Derventa u odnosu na broj stanovnika koji doseljava. U periodu od 2012. do 2016. godine broj stanovnika koji se odselio sa područja opštine Derventa iznosi 885, a broj onih koji se doselio u Derventu jeste 838. U posmatranom periodu, kao posljedica unutrašnjih migracija, broj stanovnika u opštini Derventa se smanjio za 47 lica.

❖ Prirodni priraštaj

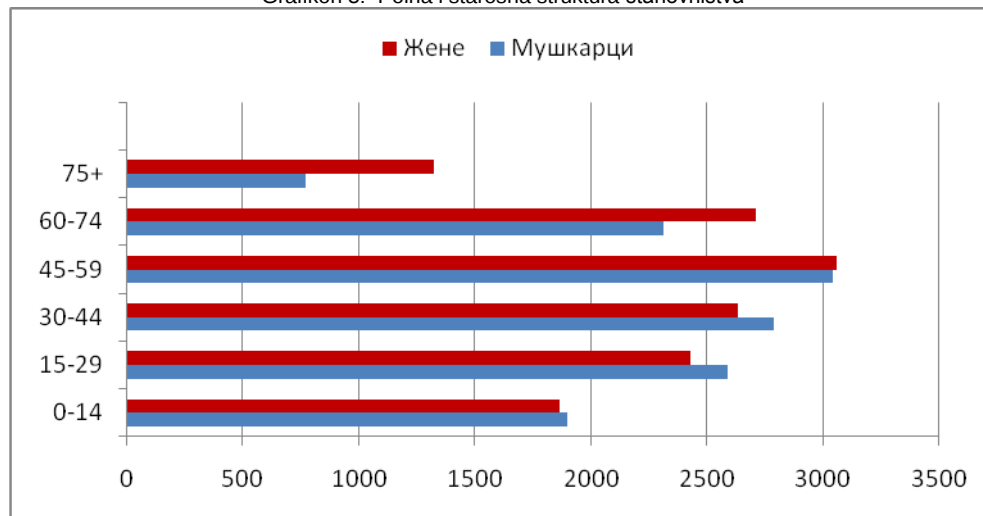

Izvor: Gradovi i opštine Republike Srpske, Zavod za statistiku Republike Srpske, 2017. godine

Kao i cijela RS, i opština Derventa se suočava sa negativnim prirodnim priraštajem, budući da je u periodu od 2012. do 2016. godine rođeno 1.098, a umrlo 1.626 stanovnika. U posmatranom periodu, po osnovu prirodnog priraštaja, broj stanovnika se smanjio za 528 lica. Jedan od vidova pronatalitetnih mjera koje opština Derventa pruža jeste podrška višečlanim porodicama, kao i stipendiranje studenata i nadarenih učenika srednjih škola.

❖ Polna i starosna struktura stanovništva

Grafikon 5: Polna i starosna struktura stanovništva

Izvor: Popis stanovništva 2013. godine

Polna struktura stanovništva prema starosnim kategorijama pokazuje da su u uzrasnoj kategoriji stanovništva do 45 godina starosti brojniji muškarci, dok se broj žena povećava sa povećanjem starosne kategorije stanovništva.

Tabela 1: Starosna struktura stanovništva

Struktura stanovništva	Broj stanovnika	Učešće u (%)
Uzrast 0 - 14	3.761	13,72
Radni kontigent 15 - 64	18.541	67,65
Stanovništvo od 65 godina i više	5.102	18,61
Fertilni kontigent	6.103	22,27

Izvor: Popis stanovništva 2013. godine

Rezultati popisa nam ukazuju na to da je stanovništvo opštine ušlo u duboku demografsku starost, što pokazuju i sljedeće činjenice: udio stanovnika mlađe životne dobi do 14 godina u ukupnom stanovništvu iznosi 13,72%, a udio starijeg stanovništva iznad 65 godina iznosi 18,61%. Na osnovu istih izvora radni kontigent je činilo 67,65% stanovnika, a prosječna starost stanovništva opštine je iznosila 42,2 godine i u skladu je sa prosjekom Republike Srpske koja iznosi oko 42 godine.

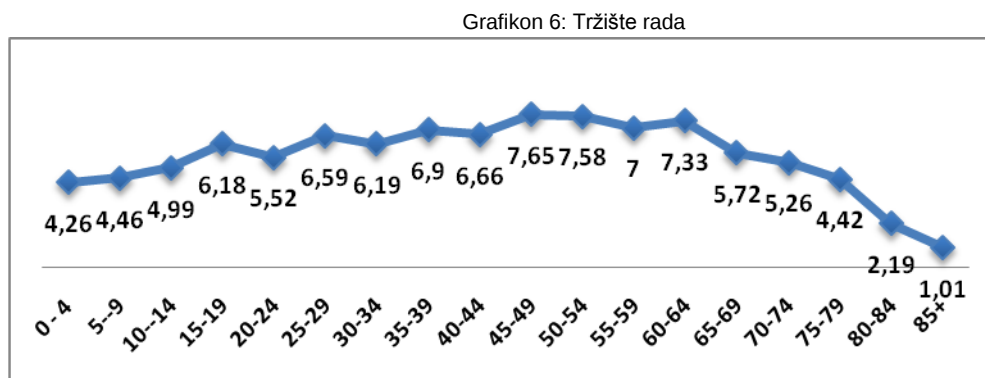
Udio fertilnog kontingenta u ukupnoj populaciji opštine Derventa je iznosio 22,27%, što obuhvata broj od 6.103 osobe ženskog pola u životnoj dobi od 15 do 49 godina starosti. Na osnovu ovih činjenica moguće je uočiti da opština bilježi smanjenje ukupnog broja stanovnika, sve ubrzaniju prirodnu depopulaciju i progresivno demografsko starenje, na što ukazuje porast broja i udjela stanovnika starijih od 65 godina.

Na osnovu demografske analize, ljudski resurs, kao važan potencijal opštine, je ograničen. U prilog tome govori nepovoljna starosna struktura.

Evidentno je da su emigracijski tokovi, uslovljeni ratnim dešavanjima na području opštine Derventa, direktno uticali na brojnost populacije, što je posljedično imalo uticaj i na dugogodišnje snižavanje nataliteta, koje je, kasnije, dovelo do velikih promjena u broju, kao i u odnosu mlađeg i starijeg stanovništva. Demografski razvoj bi trebalo bazirati na kvantitativnim mjerama, odnosno u pravcu zaustavljanja smanjenja broja stanovnika i kvalitativnim, koje se odnose na ravnomjeran razmještaj stanovništva, poboljšanje nepovoljne starosne i obrazovne strukture, kao i stimulisanje pozitivnih migracija mladog i obrazovanog stanovništva u Derventu. Pitanje depopulacije je utoliko bitnije, budući da ona ima destruktivan uticaj na sredinu - što duže traje, u sve većoj mjeri slabi demografsku snagu.

4.1.4. Tržište rada

Na osnovu demografske analize i navedenog grafikona može se zaključiti da je kontigent radno sposobnog stanovništva najbrojniji u dobi između 35 i 65 godina starosti, što govori da je radno sposobno stanovništvo relativno starije životne dobi.

Izvor: Popis stanovništva 2013. godine

Starenje stanovništva bi u značajnoj mjeri moglo uticati na smanjenje brojnosti radne snage u budućnosti, što bi mogao postati ograničavajući faktor privrednog rasta i razvoja.

Tabela 2: Broj registrovanih zaposlenih lica

Pol	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Muškarci	3268	3414	3455	3474	3390	3289
Žene	3001	3088	3206	3210	3225	3080
Ukupno	6269	6502	6661	6684	6615	6369

Izvor: Gradovi i opštine Republike Srpske, Zavod za statistiku Republike Srpske, 2017. godine

U posmatranom periodu zaposlenost je kontinuirano rasla do 2014. godine kada je iznosila 6.684 zaposlenih, dok je u 2015. godini zabilježen neznatan pad zaposlenih od 1,03%. U istom periodu bilo je zaposleno 6.615 radnika što je iznosilo 2,7% udjela u ukupnom broju zaposlenih u Republici Srpskoj. U 2016. godini bilo je zaposleno 6.369 lica, što je niže za 3,71 % u odnosu na prethodnu godinu. U strukturi zaposlenih u istoj godini muškarci su učestvovali sa 52%, a žene sa 48%. Prema podacima Poreske uprave Republike Srpske u decembru 2017. godine broj zaposlenih lica iznosio je 6.314 što je neznatno niže u odnosu na prethodnu godinu.

❖ Struktura zaposlenih po djelatnostima

U sljedećoj tabeli dati su podaci Poreske uprave Republike Srpske o broju zaposlenih na području opštine Derвента po djelatnostima, stanje sa 31.12.2017. godine, kao i procentualno učešće pojedinih djelatnosti u ukupnom broju zaposlenih:

Tabela 3: Zaposleni prema vrstama privredne djelatnosti

Sektor	Privredne djelatnosti	2017. godina	Učešće u (%)
Javni sektor	Javna uprava, socijalno osiguranje	252	3,99
	Obrazovanje	494	7,82
	Zdravstvo i socijalna zaštita	184	2,91
	Energija	39	0,62
	Komunalije	109	1,73
	Umjetnost, zabava i rekreacija	33	0,53

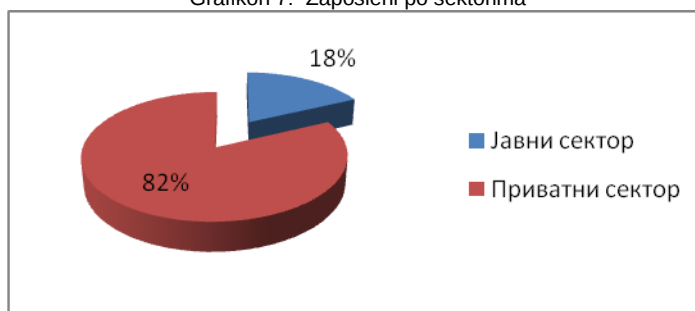
	Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	25	0,4
Privatni sektor	Prerađivačka industrija	2846	45,07
	Trgovina	1249	19,78
	Ugostiteljstvo	212	3,35
	Transport	182	2,88
	Građevinarstvo	132	2,09
	Poljoprivreda, šumarstvo i ribolov	100	1,58
	Stručne, naučne i tehničke djelatnosti	190	3,01
	Finansije i osiguranje	53	0,84
	Informacije i komunikacije	46	0,73
	Ostale uslužne djelatnosti	168	2,67
	Ukupno	6314	100

Izvor: Poreska uprava Republike Srpske

Analizom strukture zaposlenih prema vrstama privredne djelatnosti u 2017. godini može se zaključiti sljedeće:

- Zaposlenost u oblasti prerađivačke industrije je zadovoljavajuća i učestvuje sa oko 45,07% u strukturi zaposlenih u opštini Derventa.
- Broj zaposlenih u oblasti trgovine u odnosu na zapošljavanje u oblastima proizvodnje može se ocijeniti kao relativno pozitivno i iznosi 19,78% učešća u ukupnoj zaposlenosti.
- U oblasti poljoprivrede zaposlenost je relativno niska i iznosila je 1,58% i pored činjenice da je zemljište najvažniji prirodni resurs opštine.
- Zaposlenost u oblasti građevinarstva je 2,09%, a u oblasti saobraćaja i skladištenja 2,88% od ukupnog broja zaposlenih i može se ocijeniti kao relativno nizak procenat.
- U obrazovanju je zaposleno 7,82% a u oblasti zdravstva i socijalne zaštite 2,91% od ukupnog broja zaposlenih, što se može ocijeniti kao relativno zadovoljavajući podatak.
- U oblasti javne uprave i odbrane, te obaveznog socijalnog osiguranja zaposleno je 3,99% od ukupno zaposlenih na području opštine.

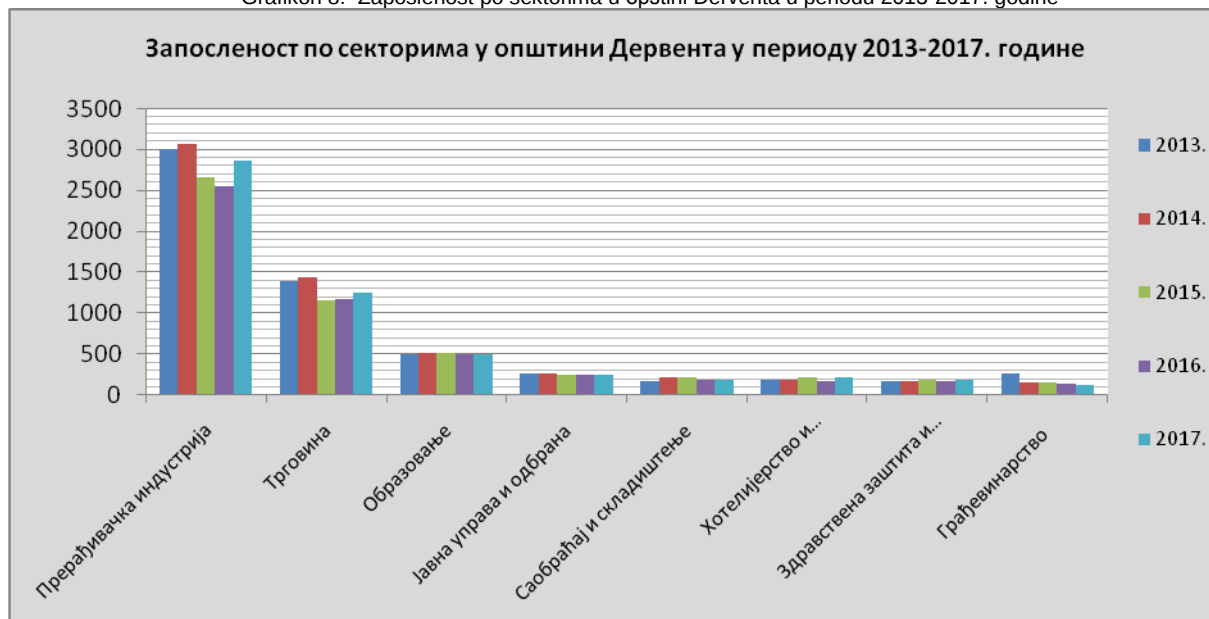
Grafikon 7: Zaposleni po sektorima

Izvor: Poreska uprava Republike Srpske

U grafikonu je naveden procentualni udio zaposlenih po sektorima na teritoriji opštine Derventa. U javnom sektoru 2017. godine je bilo zaposleno 1.136 lica ili 18%, što je bilo niže od republičkog prosjeka koji se kretao oko 37%, dok je broj zaposlenih u privatnom sektoru iznosio 5.178 lica ili 82%, sa dominacijom u prerađivačkoj industriji.

Grafikon 8: Zaposlenost po sektorima u opštini Derventa u periodu 2013-2017. godine

Izvor: Zavod za statistiku Republike Srpske i Odjeljenje za privredu i društvene djelatnosti opštine Derventa

❖ Структура незапослености

Tabela 4: Zaposlenost i nezaposlenost u opštini Derventa

Godina	Zaposlenost	Nezaposlenost	Stopa nezaposlenosti (%)
2011	6.269	2.145	25,5
2012	6.502	2.141	24,8
2013	6.661	2.316	25,8
2014	6.684	2.444	26,8
2015	6.615	2.273	25,6
2016	6.369	2.047	24,3

Izvor: Gradovi i opštine Republike Srpske, Zavod za statistiku Republike Srpske, 2017. godine

Prosječna formalna nezaposlenost za navedene godine, prikazana u tabeli, iznosi 25,5%. Prema istom izvoru stopa nezaposlenosti u 2016. godini je iznosila 24,3%. Na osnovu navedenog može se zaključiti da je nezaposlenost u opštini Derventa mnogo niža od one u Republici Srpskoj, što govori da Derventa dobro koristi svoje ljudske potencijale. Broj nezaposlenih lica prema evidenciji Zavoda za zapošljavanje 31.12. 2017. godine je iznosio 1.587 lica, što je značajno niže u poređenju sa prethodnim godinama. Prosječna formalna nezaposlenost u 2017. godini je iznosila 20,1%.

Tabela 5: Učešće pojedinih kvalifikacija u ukupnom broju nezaposlenih u 2017. godini

Kvalifikaciona struktura	Ukupno	Žene	%
Nekvalifikovani radnici	388	120	24,4
PK-NSS radnici	45	20	2,8
Kvalifikovani radnici	551	172	34,7
Tehničari SSS	449	261	28,3
VKV	16	3	1

Viša stručna sprema	22	13	1,4
VSS 180 ECTS	34	24	2,1
VSS 240 ECTS	76	53	4,8
Master 300 ECTS	6	2	0,4
Ukupno	1587	668	100

Izvor: Zavod za zapošljavanje RS-a

U ukupnom broju nezaposlenih najviše je kvalifikovanih radnika, raznih kvalifikacija, 34,7%, zatim lica sa srednjom stručnom spremom 28,3%, te nekvalifikovanih radnika 24,4%. Udio od 2,8% koje čine PK-NSS radnici i VKV od 1% u ukupnom broju nezaposlenih je jako nizak. Broj nezaposlenih lica sa višom i visokom stručnom spremom prema istoj evidenciji je iznosio 138 ili 8,7%. Broj osoba ženskog pola u ukupnoj sumi nezaposlenih je iznosio 668 ili 42%.

Tabela 6: Starosna struktura nezaposlenih lica u 2017. godini

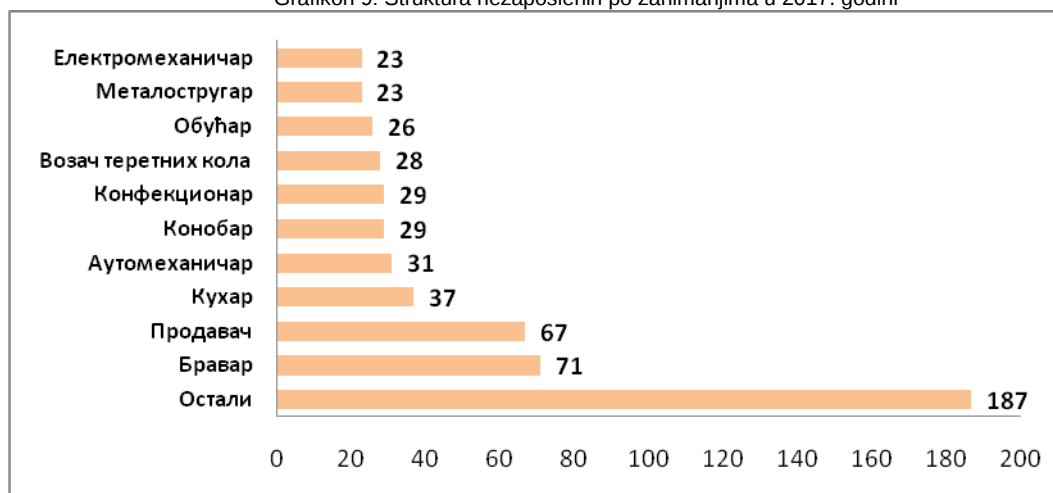
Starosna struktura	Ukupno	Žene	%
Od 15-18 godina	2	1	0,1
Od 18-20 godina	58	30	3,7
Od 20-24 godina	139	64	8,8
Od 24-27 godina	114	51	7,2
Od 27-30 godina	111	61	7
Od 30-35 godina	167	92	10,5
Od 35-40 godina	157	58	9,9
Od 40-45 godina	170	71	10,7
Od 45-50 godina	194	62	12,2
Od 50-55 godina	178	74	11,2
Od 55-60 godina	189	64	11,9
Od 60-65 godina	108	40	6,8
Ukupno	1587	668	100

Izvor: Zavod za zapošljavanje RS-a

Pri analizi starosne strukture nezaposlenih uočava se da je najveći broj nezaposlenih u starosnoj dobi u kojoj je čovjek radno najposposobniji. U starosnoj strukturi od 20 do 50 godina broj nezaposlenih lica je iznosio 1.052 ili 66,3%.

U 2017. godini prema evidenciji Zavoda za zapošljavanje broj radnika bez kvalifikacija je iznosio 27,2% u odnosu na broj ukupno prijavljenih.

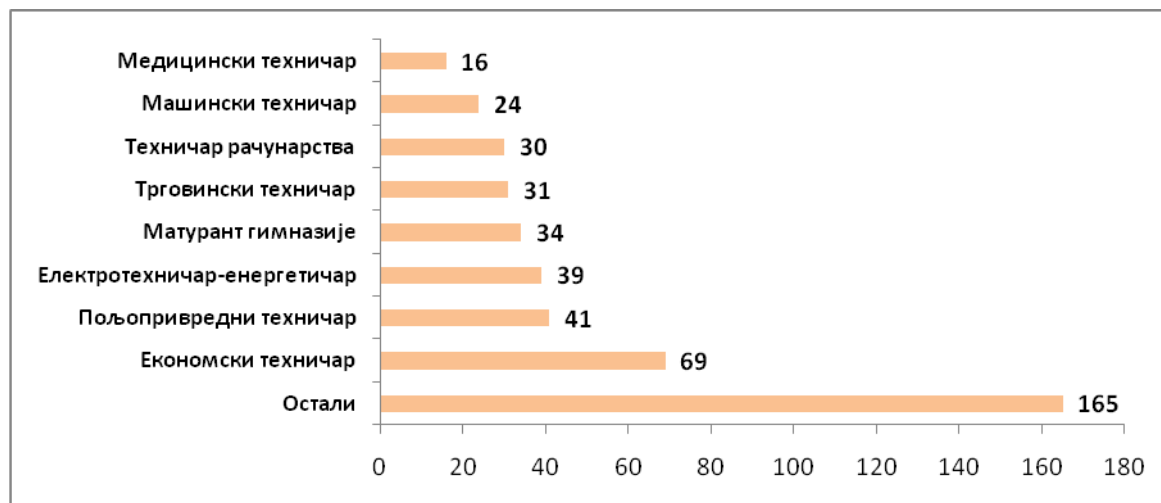
Grafikon 9: Struktura nezaposlenih po zanimanjima u 2017. godini

Izvor: Zavod za zapošljavanje RS-a

U ukupnom broju nezaposlenih broj kvalifikovanih radnika je iznosio 551 ili 34,7%. Od kvalifikovane radne snage na birou je bilo najviše bravara 4,5% i prodavača 4,2%, a najmanje elektromehaničara i metalostrugara 1,4% u odnosu na ukupan broj prijavljenih lica.

Grafikon 10: Struktura nezaposlenih sa srednjom stručnom spremom

Izvor: Zavod za zapošljavanje RS-a

Broj lica sa srednjom stručnom spremom koji se nalazio u evidenciji biroa za zapošljavanje u 2017. godini je iznosio 449 nezaposlenih ili 28,3%. Najviše je bilo ekonomskih tehničara 4,3% i poljoprivrednih tehničara 2,6%, a najmanje medicinskih tehničara 1% u odnosu na ukupan broj prijavljenih lica.

Kada je riječ o broju nezaposlenih lica sa visokom stručnom spremom najviše je bilo diplomiranih ekonomista 14 i profesora razredne nastave 11 lica. Na evidenciji nema prijavljenih profesora fizike, profesora hemije, diplomiranih inženjera mašinstva, magistara farmacije i doktora medicine.

Derventa ima sve elemente opštine sa povoljnim poslovnim okruženjem, poput najniže stope nezaposlenosti u Republici Srpskoj, najmanji udio zaposlenosti u javnom sektoru, a u oblasti prerađivačke industrije zaposlenost je jedna od najviših u Republici Srpskoj. U pogledu kvalifikacione strukture radnika nedostaje obučara, lica mašinske struke za rad na CNC mašinama i zavarivača, kao i radnika građevinske struke. Međutim, i pored činjenice da kvalifikacije nezaposlenih na području opštine nisu zadovoljavajuće, lokalna privreda se intenzivno razvija. Razlog tome je, vjerovatno, taj što je jedan značajan dio privrede zasnovan na radno intenzivnim granama proizvodnje, koje su, u pogledu zapošljavanja, visokoakumulativne. Ipak, činjenica je da se i pored pozitivnih trendova u razvoju lokalne privrede mladi i obrazovani kadrovi rijetko vraćaju na lokalno tržište rada, a to bi moglo uticati na dalji privredni razvoj opštine Derventa. Osim uticaja na razvoj privrede, dalji odlazak mladih bi se direktno odrazio i na smanjenje prirodnog priraštaja, a samim tim bi uticao i na starosnu strukturu populacije.

4.1.5. Ekonomska situacija

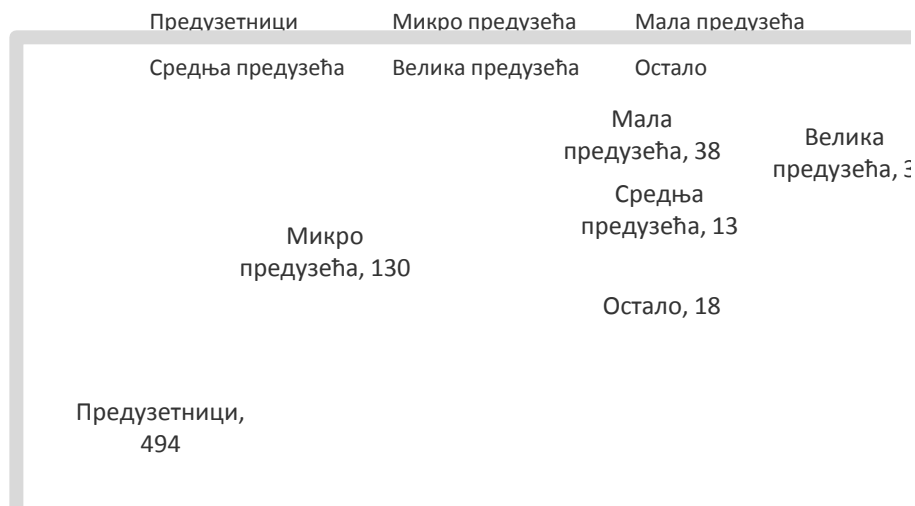
❖ Broj i struktura privrednih subjekata u 2017. godini

Opština Derventa je jedna od privredno razvijenijih opština u Republici Srpskoj. Zahvaljujući dobrom geografskom položaju, kvalitetnim lokacijama za investiranje, partnerskom i transparentnom odnosu sa investitorima, u posljednje tri godine bilježi se stalni rast broja registrovanih privrednih subjekata i preduzetnika.

- Derventa ima ukupno 696 privrednih subjekata, što je za 1 više u odnosu na prethodnu godinu;
- U 2017. godini je bilo 494 preduzetnika, što je za dva više nego u prošloj godini;

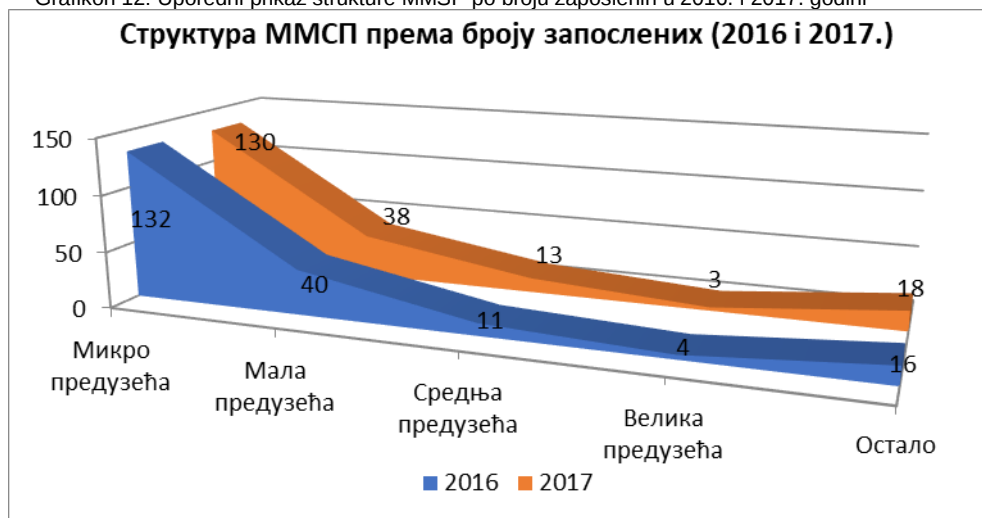
- 678 MMSP čine: 494 preduzetnika (ispod 10 zaposlenih) i 186 MSP.

Grafikon 11: Struktura MMSP po broju zaposlenih u 2017. godini

Izvor: APIF

Grafikon 12: Upporedni prikaz strukture MMSP po broju zaposlenih u 2016. i 2017. godini

Izvor: APIF

Prema strukturi MMSP po broju zaposlenih i dalje su najzastupljenija mikropreduzeća. Od svih navedenih, jedino srednja preduzeća bilježe pozitivan trend, gdje im se broj povećao za dva u 2017. godini. Uočljivo je da se veličina pojedinih preduzeća promijenila u odnosu na prethodnu godinu zbog porasta broja zaposlenih. Na primjer, u protekloj godini bilo je 11 srednjih preduzeća, a u 2017. ih ima 13. Negativan bilans imaju mikro i mala preduzeća, čiji se broj smanjio u 2017. godini za po dva, kao i velika preduzeća koja su svoj broj smanjila za jedno aktivno preduzeće u istoj godini.

❖ Struktura preduzeća prema djelatnostima:

Tabela 7: Dominantne privredne grane prema broju privrednih subjekata

Dominantne privredne grane prema broju privrednih subjekata			
Područje djelatnosti	Broj poslovnih subjekata		Ukupno
	Pravna lica	Preduzetnici	
Trgovina na veliko i trgovina na malo; popravka mot. vozila	59	197	256
Djelatnosti pružanja smještaja, pripremanja i posluživanja hrane, hotelijerstvo i ugostiteljstvo	0	96	96
Prerađivačka industrija	59	63	122
Građevinarstvo	10	26	36
Saobraćaj i skladištenje	20	25	45
Stručne, naučne i tehničke djelatnosti	14	21	35
Poljoprivreda, šumarstvo i ribolov	15	14	29
Informacije i komunikacije	6	0	6
Ostali	19	52	71
Ukupno	202	494	696

Izvor: Odjeljenje za privredu i društvene djelatnosti opštine Derвента

❖ Komparativni pregled prioriteta industrijskih sektora u 2016. i 2017. godini:

- Prema broju MSP, najzastupljeniji je sektor metaloprerađivačke, sa 22 preduzeća koja posluju u 2017. godini¹⁰.
- Najveći ukupan prihod u 2017. godini ostvaren je u proizvodnji kože i proizvoda od kože (obuća).
- Ovaj sektor ostvaruje najveći prihod i povećava dobit iz godine u godinu i u ovom sektoru se u 2017. godini ne bilježi gubitak.
- Najveći prihod po zaposlenom ostvaruje se u oblasti proizvodnje proizvoda od plastičnih masa (158.000 KM).
- Prema podacima APIF-a najveći udio u izvozu Derventa ima sektor proizvodnje kože i proizvoda od kože. MSP koja posluju u ovom sektoru 90% svojih prihoda ostvaruju iz izvoza.

Tabela 8: Parametri u glavnim sektorima industrijske proizvodnje

Sektor	Metaloprerađivačka		Proizvodnja kože i proizvoda od kože		Proizvodnja proizvoda od plastičnih masa		Drvoprerađivačka	
	2016.	2017.	2016.	2017.	2016.	2017.	2016.	2017.
Godina	2016.	2017.	2016.	2017.	2016.	2017.	2016.	2017.
Broj MSP	22	22	8	7	8	7	5	6
Broj radnika	259	334	1.609	1.711	179	226	123	145
Ukupan prihod (u milionima KM)	34,5	45,7	44,4	46,3	19,1	35,6	17,7	19,15
Dobit u 2017. (u milionima KM)	4,57	6,16	4,65	6,5	-2,91	0,45	2,25	2,02
Prihod po zaposlenom (KM)	133.000	137.000	27.000	27.000	107.000	158.000	144.000	133.000
Dobit po zaposlenom (KM)	17.644	18.466	2.889	3.847	-16.256	2.114	18.292	15.512
Izvoz (u milionima KM)	14,2	18,6	40,6	42,15	11,4	24,6	3,8	4,35

¹⁰U ovaj broj uračunat je i UNIS, preduzeće pred stečajem, ali se ne uzima u obzir kod izračunavanja statistike za ovaj sektor.

Udio izvoza u ukupnom prihodu sektora	41%	40,7	91,40%	90%	60%	69%	22%	22,70%
Prosječna neto plata radnika u sektoru (KM)	702	942	490	511	632	928	435	420

Izvor: Odjeljenje za privredu i društvene djelatnosti opštine Derвента

Sektor metaloprerađe: Svi parametri ukazuju na trend rasta ovog sektora u odnosu na 2016. godinu. Izuzev broja firmi koji je nepromijenjen, raste i broj zaposlenih, ukupni prihodi, izvoz, dobit, prihodi po zaposlenom, dobit po zaposlenom, kao i prosječna plata.

Sektor proizvodnje kože i proizvoda od kože: U odnosu na 2016. godinu broj firmi je manji za 1, dok su broj zaposlenih, ukupni prihodi, dobit, izvoz i prosječna plata povećani. Ovaj sektor pokazuje trend rasta i ima najveći broj zaposlenih.

Sektor proizvodnje proizvoda od plastičnih masa je ostvario najveći rast ukupnih prihoda (oko 86%) u odnosu na 2016. godinu i ostvario pozitivan finansijski rezultat, za razliku od 2016. godine, kada je zabilježen gubitak od oko 2,9 miliona KM. Takođe je respektabilan i rast broja zaposlenih u odnosu na 2016. godinu.

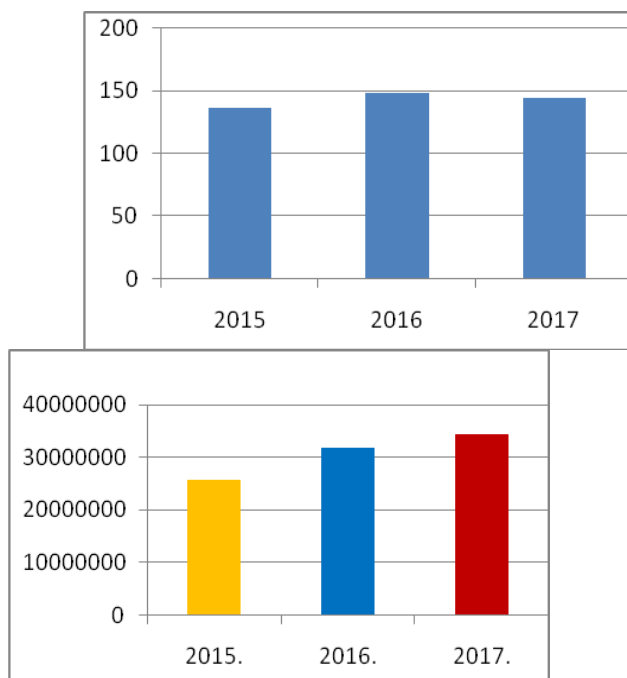
Sektor drvoprerađe bilježi najnižu prosječnu neto-platu, ali je povećan ukupan prihod, izvoz, zaposlenost, dok je udio ostvarenih ukupnih prihoda u ukupnim prihodima opštine ostao nepromijenjen.

❖ Finansijsko poslovanje privrednih subjekata

Ukupna dobit privrednih subjekata ostvarena u 2017. godini iznosi 34,3 miliona KM. Ostvarena dobit u periodu 2017. godine je veća u odnosu na 2015. godinu za 33,93%, a prosječno je godišnje rasla za 11,3%.

Broj pravnih lica koja su ostvarila dobit u periodu 2015-2017. godine je relativno uravnotežen. Iako je u 2017. godini zabilježen blagi pad (2,7%) u odnosu na 2016. godinu, broj pravnih lica koja su ostvarila dobit je veći za 5,8% u odnosu na 2015. godinu. Njihova dobit u 2017. godini veća je za 7,89% u odnosu na 2016. godinu, a u 2016. veća je za 24,13% u odnosu na 2015. godinu. Ostvareni gubitak u 2017. godini iznosi 42,3 miliona KM, tako da je rezultat poslovanja privrednih subjekata u 2017. godini gubitak u iznosu od 8.007.529,07 KM (najveće učešće u gubitku ima preduzeće „UNIS“ Derвента, sa iznosom od 38.945.497,00 KM ili 91,9%). Ostali privredni subjekti bilježe gubitak u iznosu od 3.402.603,00 KM ili 8,1% u ukupnom gubitku. Rezultat poslovanja privrednih subjekata u 2017. godini, kada se isključi preduzeće „UNIS“ Derвента, je dobit od 30.941.941,00 KM.

Grafikon 13 i 14: Broj pravnih lica koja su ostvarila neto-dobit i dobit privrednih subjekata 2015-2017.

Izvor: APIF

❖ Prosječne plate

Prosječna mjesečna bruto plata po radniku u 2017. godini na području opštine značajno je niža u odnosu na prosjek Republike Srpske i iznosila je 969,00 KM, dok je neto plata iznosila 653,00 KM. Budući da najveći broj radnika opštine Derвента radi u prerađivačkoj industriji, ovakav raspon u odnosu na republički prosjek je očekivan.

Tabela 9: Prosječna mjesečna plata u glavnim prerađivačkim sektorima u 2017. godini

Prosječna mjesečna plata u glavnim prerađivačkim sektorima u 2017. godini u Derventi		
Sektor	Prosječna mjesečna bruto plata	Prosječna mjesečna neto plata
Metaloprerađivačka industrija	1.510,00 KM	942,00 KM
Proizvodnja kože i proizvoda od kože	815,00 KM	511,00 KM
Proizvodnja proizvoda od plastičnih masa	1.507,00 KM	928,00 KM
Drvoprerađivačka industrija	663,00 KM	420,00 KM

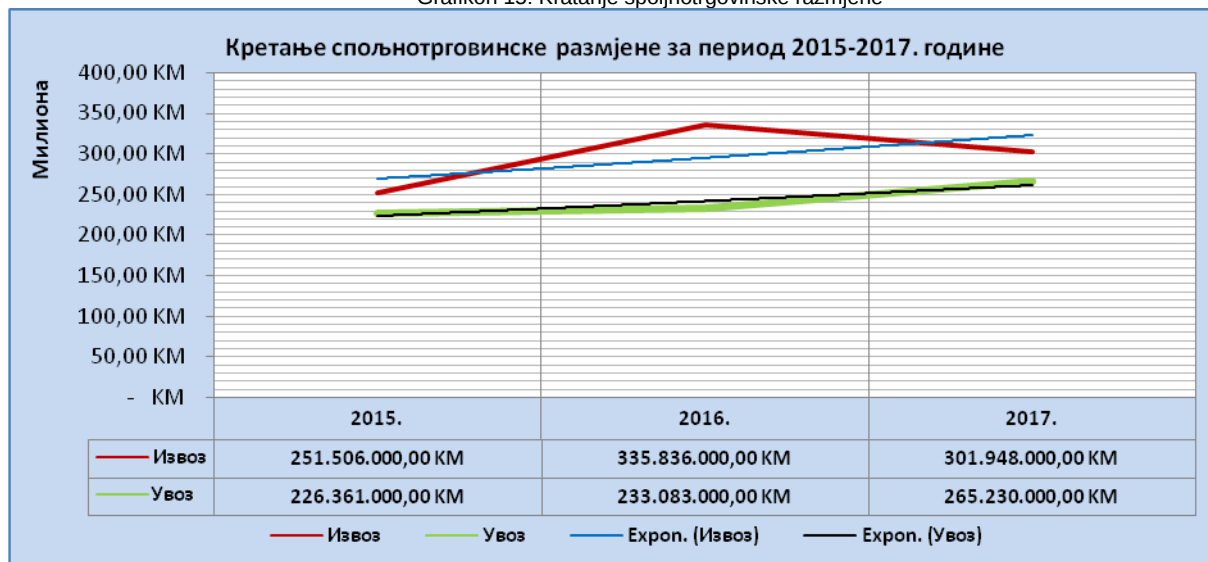
Izvor: Odjeljenje za privredu i društvene djelatnosti opštine Derвента

Najniže prosječne neto plate u Derventi ostvaruju se u sektorima drvoprerađivačke, te u proizvodnji kože i proizvoda od kože koja zapošljava najveći broj radnika, dok se najviše prosječne neto plate po radniku ostvaruju u metaloprerađivačkoj industriji, koja ima najviše registrovanih MSP-a.

❖ Spoljnotrgovinska razmjena

Prema podacima Spoljnotrgovinske komore Bosne i Hercegovine, obim spoljnotrgovinske razmjene opštine Derвента u 2017. godini iznosio je 567.178.000,00 KM, od čega je izvoz iznosio 301.948.000,00 KM, a uvoz 265.230.000,00 KM. U odnosu na 2016. godinu, opština Derвента je u 2017. godini ostvarila izvoz manji za 10,09%, dok je ostvareni uvoz veći za 13,79%.

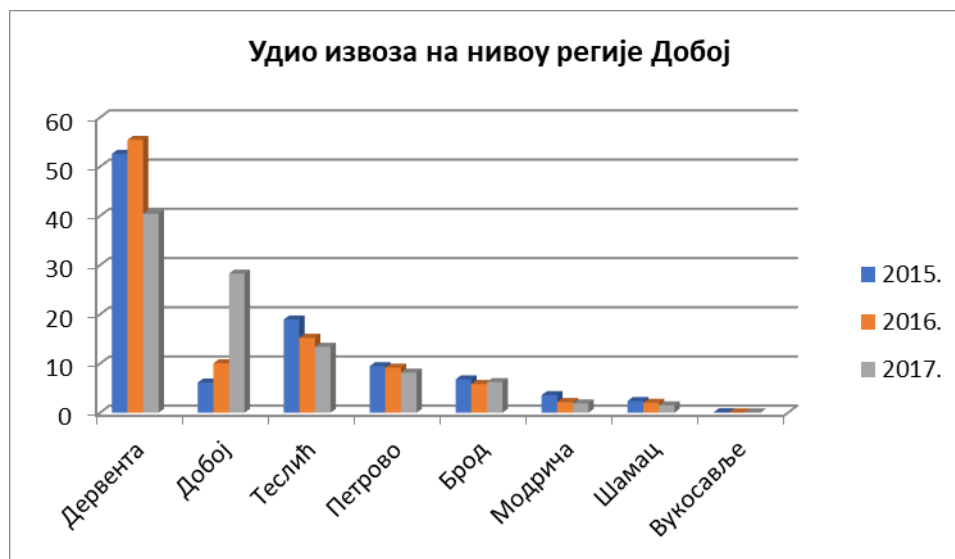
Grafikon 15: Kratanje spoljnotrgovinske razmjene

Izvor: Odjeljenje za privredu i društvene djelatnosti opštine Derвента

Na osnovu grafikona vidljivo je da trendovi izvoza i uvoza bilježe rast za posmatrani period. Vidljivo je i da opština Derвента kontinuirano ostvaruje pozitivan spoljnotrgovinski bilans, te je u 2017. pokrivenost uvoza izvozom iznosila 113,84%.

Grafikon 16: Udio izvoza opštine Derвента na nivou regije Doboj u periodu 2015-2017.

Izvor: Spoljnotrgovinska komora

Izvoz Dervente čini 8,2% ukupnog izvoza Republike Srpske, a 2,6% ukupnog izvoza BiH. Prema raspoloživim podacima može se zaključiti da je opština Derвента lider u regiji kada je riječ o izvozu proizvoda. I pored činjenice da je taj udio u 2017. godini niži u odnosu na 2015. i 2016. godinu, Derвента još uvijek drži prvo mjesto u regiji sa visokih 40,4%. U odnosu na druge opštine i gradove u regiji, jedino je kod grada Doboja prisutan lagani trend rasta izvoza, što se može dovesti u vezu sa radom termoelektrane i rudnika Stanari, koji je u 2017. godini započeo poslovanje na polju proizvodnje i prodaje električne energije.

U izvozu opštine Derвента u 2017. godini najveći izvoz zabilježen je u prerađivačkoj industriji, posebno u sektorima proizvodnje kože i proizvoda od kože i proizvodnje proizvoda od plastičnih masa.

Tabela 10: Izvoz i udio izvoza u ukupnom prihodu sektora u prerađivačkoj industriji

Sektor	Izvoz	Udio izvoza u ukupnom prihodu sektora
Metaloprerađiva	18,6 miliona KM	40,7%
Proizvodnja kože i proizvoda od kože	42,15 miliona KM	90%
Proizvodnja proizvoda od plastičnih masa	24,6 miliona KM	69%
Drvoprerađiva	4,3 miliona KM	22,7%

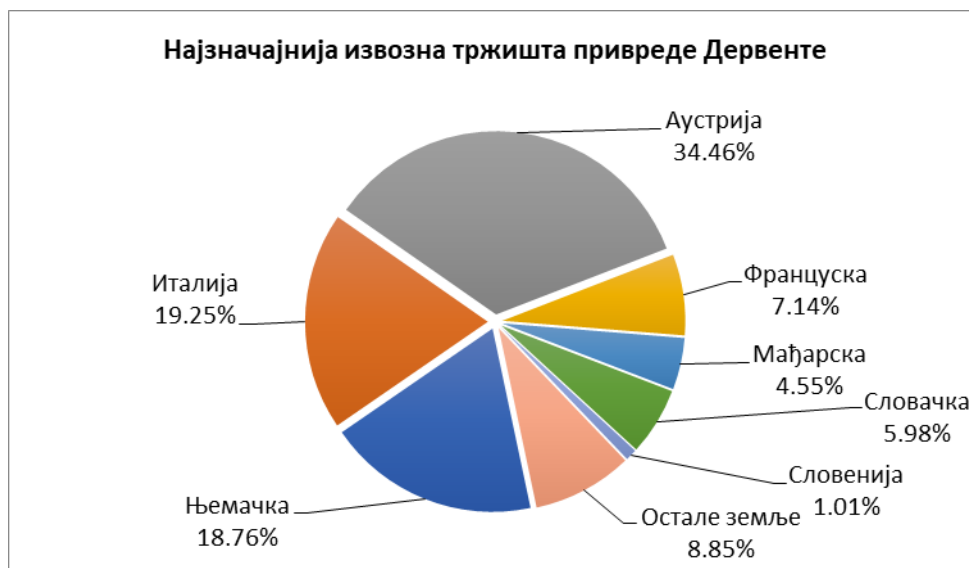
Izvor: Odjeljenje za privredu i društvene djelatnosti opštine Derвента

Sektor proizvodnje obuće ostvaruje gotovo sav ukupni prihod iz izvoza i na području opštine Derвента je najveći izvoznik, a značajan doprinos izvoznom potencijalu opštine daju i drugi prerađivački sektori.

Izvoz u sektoru metaloprerađiva porastao je za 4,4 miliona KM u odnosu na 2016. godinu ili 30,9%. Udio kožarskog sektora u ukupnom izvozu Dervente manji je za 4,5% u odnosu na 2016. za koliko je povećan udio izvoza u sektoru metaloprerađiva. Izvoz u sektoru drvoprerađiva je porastao za 0,5 miliona KM u odnosu na 2016. godinu ili 13,1%.

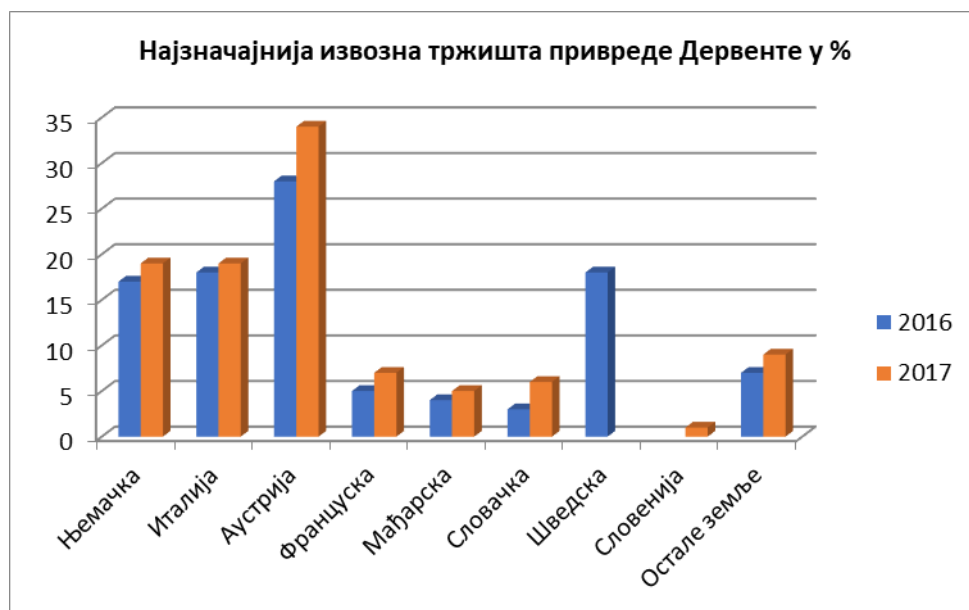
Najviše se izvoze proizvodi iz oblasti proizvodnje kože i proizvoda od kože, kao i oblasti proizvodnje proizvoda od plastičnih masa, a 97% ukupnog izvoza čini izvoz u zemlje EU.

Grafikon 17. Izvozno tržište u privredi Dervente u 2017. godini

Izvor: Spoljnotrgovinska komora

Grafikon 18. Zemlje u koje je Derventa izvozila u 2016. i 2017. godini

Izvor: Spoljnotrgovinska komora

Najveća i najznačajnija izвозna tržišta derventske privrede su tradicionalno Njemačka, Italija i Austrija, u koje je u 2017. godini bilo izvezeno više od 70% proizvoda. Može se zaključiti da je u periodu 2016-2017. godine primjetan porast izvoza prema svim navedenim tržištima, jedino je u 2017. godini izgubljeno tržište Švedske, koja je u 2016. godini činila značajnih 18% izvoza. Ovaj gubitak tržišta je djelomično kompenzovan laganim porastom svih izvoznih destinacija, a došlo je i do neznatnog izvoza prema Sloveniji u 2017. godini.

❖ **Zone investiranja i podrška razvoju privrede opštine Derventa**

Industrijska zona predstavlja dio teritorije opštine u kojoj se odvija određena privredna aktivnost uz poštovanje propisa i očuvanja životne sredine. Pogodna je za male i srednje privrednike, ali i za preduzetnike, kao najvažnije nosioce razvoja

privrede. Namjena industrijske zone jeste potaknuti veći stepen ulaganja i dolazak stranog kapitala, uvođenje novih tehnologija, razvoj novih proizvoda, povećanje izvoza, boljeg geografskog pozicioniranja, jeftinijeg prevoza roba i povećanja zaposlenosti.

Na području grada nalaze se dvije lokacije za investiranje:

- Zona 1 - "INDUSTRIJSKA ZONA"
- Zona 2 - "SERVISNO-KOMUNALNI CENTAR"

Navedene investicione lokacije se nalaze u industrijskim zonama koje su regulacionim planovima jasno diferencirane kao "INDUSTRIJSKA ZONA" i "SERVISNO-KOMUNALNI CENTAR".

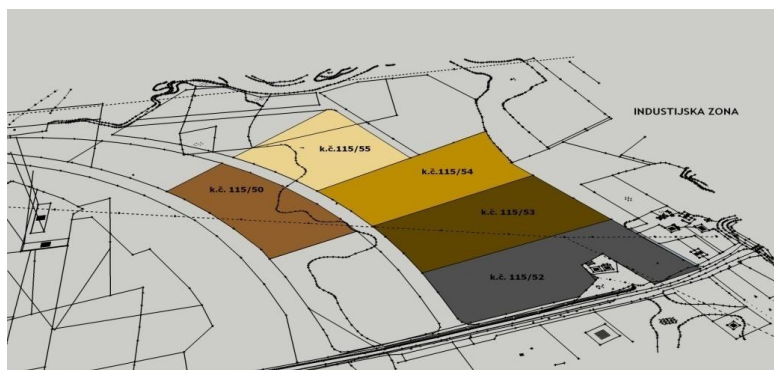
U „Industrijskoj zoni Derventa“ trenutno je aktivno 25 korisnika zone, a zapošljavaju oko 2.640 radnika, a u „Servisno-komunalnom centru“ trenutno je aktivno 2 korisnika zone, a zapošljavaju 3 radnika.

Investiciona lokacija „Industrijska zona“ se nalazi u industrijskoj zoni, uz magistralni put M-14.1 (ul. Kninska). Obuhvata 5 slobodnih parcela za investiranje ukupne površine od 95.225 m². Najmanja parcela je ukupne površine 16.159 m², a najveća ima površinu od 21.034 m².

Tabela 11: Industrijska zona

INDUSTRIJSKA ZONA			
Broj parcele	Površina m ²	Infrastruktura	Vlasništvo
115/50	16.159,00	Djelimično (izgradnja kontinuirana)	Javno
115/55	20.045,00	Djelimično (izgradnja kontinuirana)	Javno
115/54	21.034,00	Djelimično (izgradnja kontinuirana)	Javno
115/53	20.138,00	Djelimično (izgradnja kontinuirana)	Javno
115/52	17.849,00	Djelimično (izgradnja kontinuirana)	Javno

Slika 1: Industrijska zona - parcele

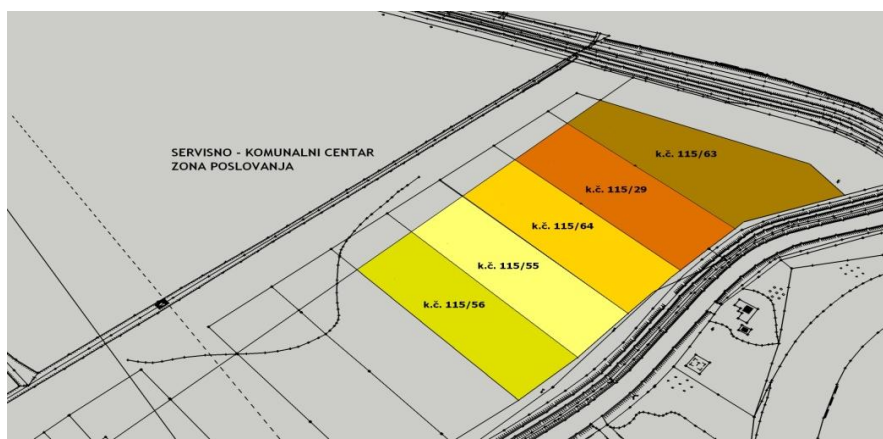
Investiciona lokacija „Servisno-komunalni centar“ se nalazi u industrijskoj zoni, uz magistralni put M-14.1 Derventa-Srbac. Obuhvata 5 slobodnih parcela za investiranje ukupne površine od 23.295 m², namijenjenih za investiranje. Najmanja parcela je ukupne površine 4.252 m², a najveća ima površinu od 5.445 m².

Navedene lokacije su udaljene od magistralnog puta 0,1 km, a od autoputa (Koridor X) 30 km, autoputa „9. januar“ i buduće trase koridora 5 C 30 km.

Tabela 12: Poslovna zona Servisno-komunalni centar

SERVISNO KOMUNALNI CENTAR – POSLOVNA ZONA			
Broj parcele	Površina m ²	Infrastruktura	Vlasništvo
115/56	4.308,00	Djelimično (izgradnja kontinuirana)	Javno
115/55	4.252,00	Djelimično (izgradnja kontinuirana)	Javno
115/64	4.496,00	Djelimično (izgradnja kontinuirana)	Javno
115/29	4.794,00	Djelimično (izgradnja kontinuirana)	Javno
115/63	5.445,00	Djelimično (izgradnja kontinuirana)	Javno

Slika 2:
zona Servisno-
centar - parcele

Poslovna
komunalni

Udaljenost do:

- Međunarodni granični prelaz: Brod-25 km, Šamac-60 km, Gradiška-78 km;
- Teretna željeznička stanica: Slavonski Brod-30 km, Doboj-40 km;
- Luka: Slavonski Brod-30 km, Šamac-60 km, Brčko-100 km;
- Aerodrom: Banja Luka-75 km, Tuzla-100 km, Sarajevo-200 km, Beograd-200 km, Zagreb-200 km.

Slika 3: Poslovno-industrijske zone u Derventi

U sklopu industrijske zone nalazi se potencijalna lokacija za investiranje u Željezničkoj ulici, a primjetno je širenje zone investiranja u području naselja Polje i na ulazu sa zapadne strane u grad u Lugu.

4.1.6. Turizam

Turizam je danas veoma važna grana privrednog razvoja i potencijalno značajan aspekt daljeg ekonomskog razvoja opštine Derventa. Prirodno i kulturno-istorijsko nasljeđe predstavlja temelj razvoja turističke ponude.

Pitanjima razvoja turizma na teritoriji opštine Derventa bavi se Turistička organizacija opštine Derventa. Budući da je turizam bitna karika ekonomskog razvoja, aktivnosti ove organizacije postaju daleko važnije, jer je potrebno da privredno razvijenu sredinu prati i odgovarajući turistički razvoj, koji najoptimalnije koristi resurse kojima raspolaže opština.

Derventa – turistički prepoznatljiva destinacija je maksima kojoj je važno težiti, a temelje i resurse za realizaciju ovakvog zahtjeva treba najprije tražiti u kulturno-istorijskoj baštini, kao i prirodnim bogatstvima i specifičnostima. Kratak pregled istorijskih dešavanja na teritoriji ove opštine možemo uočiti u samom centru grada koji odiše istorijskim i kulturnim momentima i predstavlja simbiozu orijentalnog i zapadnog uticaja, odnosno simboliše kulturno-istorijska kretanja koja su se dešavala na teritoriji BiH. Na temeljima nekadašnje tvrđave Derbent danas se, kroz građevine koje se tamo nalaze, može pratiti istorijski razvoj samog grada. Tvrđavu je od zaborava sačuvalo austrijski konzul Jozef P. Miteser fon Dervent, koji je u njoj privremeno obavljao svoje konzulske dužnosti, čekajući odobrenje za odlazak u Travnik. Njegove skice su danas jedina svjedočanstva o izgledu derventske tvrđave, a cijela istorijska pozornica daljih dešavanja smještena je na njenim temeljima, u građevinama koje danas okružuju Trg oslobođenja. Kompleks Gradske džamije sa turbetom simbolično predstavlja ostatak Osmanlijskog kulturnog uticaja, dok zgrade Narodne biblioteke (koja je zaštićen spomenik sa elementima pseudo-maurskog stila) i O.Š. „Nikola Tesla“ predstavljaju kulturno-istorijski doprinos austrijskog perioda. Kulturni centar je svojevrsan monumentalni podsjetnik na period ekspanzivnog razvoja ovog kraja u vrijeme SFRJ. Moderni pečat ove „otvorene galerije“ daje zgrada Opštine Derventa, koja arhitektonski odgovara zahtjevima modernog doba i prezentuje Derventu kao savremen evropski grad koji odiše tolerantnošću, otvorenošću i prosperitetom. Ovaj kratak istorijski osvrt predstavlja samo mali dio bogatog kulturno-istorijskog nasljeđa opštine Derventa. Ako uvažimo prirodne i kulturno-istorijske potencijale, kao i globalne trendove u turizmu, te raspoloživu resursnu i infrastrukturnu osnovu u razvoju turizma na području ove lokalne zajednice, možemo akcentovati sljedeće pravce u razvoju turizma:

1. Izletnički i sportsko-rekreativni turizam
2. Manifestacioni turizam
3. Vjerski turizam
4. Kulturni turizam
5. Lovni i ribolovni turizam
6. Seoski i etno turizam.

Izletnički i sportsko-rekreativni turizam je danas sve popularniji, budući da su trendovi zdravog načina života i povratak prirodi, zahvatili sve segmente ljudskog djelovanja. Boravak u prirodi, u čistim, nezagađenim sredinama radi zadovoljenja rekreativnih i kulturnih potreba su glavne aktivnosti koje karakterišu ovu vrstu turizma. To podrazumijeva kretanje i razne oblike rekreativnih aktivnosti na otvorenom, kao i posjetu prirodnim i kulturnim dobrima. Potencijali opštine Derвента u ovom segmentu turizma baziraju se, uglavnom, na prirodnim resursima, a najvećim dijelom ih čine izletišta, kupališta, sportsko-rekreativni centar, kao i rijeke Ukrina i Sava, te planina Motajica, park-šuma Babino brdo, hidrološki i dendrološki spomenici prirode, starača rijeke Ukrine i brojni značajni arheološki lokaliteti i pećine. Jedna od značajnih pojava koja može da obogati postojeću turističku ponudu jeste fenomen vodenog cvijeta. „Cvjetanje rijeke“ dešava se samo na nekoliko rijeka u svijetu, a postoji veći broj varijeteta ovog insekta. Ova pojava se javlja krajem mjeseca avgusta u ljetnim večerima kada se iznad i oko vodotoka iz rijeke pojavljuje veliki broj „vodenih cvjetova“, kojima je jedina misija da u letu ljubavi obezbijede opstanak svoje vrste. Ovaj svojevrsni fenomen masovnog „cvjetanja rijeke Ukrine“ je jako interesantan i neobičan prizor, jer se stvara utisak kao da je riječ o snježnim pahuljicama.

Ovaj vid turizma se značajno prožima sa drugim oblicima turizma, te ga je važno razvijati, kako bi se obogatila ponuda svih oblika turističkog djelovanja na području opštine.

Manifestacioni turizam, turizam događaja ili event turizam uključuje putovanja koja su motivisana posjetom manifestaciji kulturnog, umjetničkog, sportskog, poslovnog, religijskog, festivalnog, zabavnog ili nekog drugog sadržaja. Često su značajno posjećeni od strane turista i najbolje promovišu turističku destinaciju na kojoj se održavaju. U Derventi se održava veći broj ovakvih kulturno-umjetničkih, sportskih, privrednih i drugih manifestacija. Derventski vašar ima tradiciju dugu više od 160 godina. Ovo je jedna od najstarijih manifestacija na teritoriji BiH, a tradicionalno se održava 28. avgusta i obuhvata veći broj događanja (Sajam privrede i turizma, brojne kulturne i sportske događaje i sl). Vašar je jedan od veoma vrijednih potencijala koji značajno mogu da utiču na proširenje i jačanje turističke ponude u Derventi, budući da ima mnogo prostora za dalji razvoj ove već važne turističke manifestacije.

Vjerski turizam postaje sve značajnija turistička oblast. Kao izrazito tolerantna i multireligijska sredina, sa većim brojem značajnih religijskih objekata, Derвента se može mapirati i kao primamljiva destinacija vjerskog turizma. U Derventi se nalazi nekoliko vrijednih religijskih objekata i manastirskih kompleksa, koji imaju značajan turistički potencijal. Vjerski i sakralni objekti koji čine resursnu osnovu opštine Derвента za razvoj ove vrste turizma su:

- Saborni i spomen hram Uspenje presvete Bogorodice (izgrađen u raškom stilu)
- Manastir – Donja Bišnja sa manastirskim kompleksom
- Manastir – Donji Detlak
- Crkva Svetog Juraja Mučenika (rimokatolička crkva)
- Crkva i samostan na Plehanu
- Gradska džamija, Ali-Agina džamija (najstarija džamija u Derventi)
- Ukrajinska grko-katolička crkva

Kulturni turizam je, takođe, važan pravac u razvoju i proširenju turističke ponude opštine Derвента. Istorijska dešavanja koja su se odigravala na ovom području ostavila su iza sebe tragove, od vremena nastanka prvih civilizacija, pa sve do danas. Upravo ti tragovi čine osnovu za razvoj kulturnog turizma, a Derвента, u ovom pogledu, ima nekoliko arheoloških lokaliteta, vjerskih objekata, te istorijskih građevina i spomenika. Kulturno-istorijski kompleks Detlak, u sklopu kojeg se nalazi Manastirska crkva Svetog Ilije, nekropola i ambarine su jedan od najznačajnijih resursa koji mogu da utiču na razvoj turizma u ovoj lokalnoj zajednici. Ponudu kulturnih potencijala značajno mogu da upotpune i arheološki lokaliteti Visoko brdo, Vis, brojna groblja i nekropole, a značajna je i etnološka postavka u okviru muzejske zbirke.

Lovni i ribolovni turizam je oblik sportsko-rekreativne turističke ponude, ali ima i obilježja pustolovine i ekoturizma. Ovaj oblik turizma ne karakteriše masovnost, budući da se radi o organizovanim grupama lovaca ili ribolovaca, ali značajno doprinosi razvoju kontinentalnog i cjelogodišnjeg turizma. Sudeći prema resursima kojima opština Derвента raspolaže (bogatstvo divljači, rasprostranjenost vodotoka, konfiguracija terena), ovaj vid turističke ponude ima potencijala za značajniji razvoj lova i ribolova, a time i značajniji doprinos ukupnoj turističkoj ponudi lokalne zajednice. Na teritoriji opštine postoji lovište koje zahvata površinu od preko 50.000 ha, a najvećim njegovim dijelom upravlja lovačko društvo „Motajica“. Najveći broj turista-lovaca lovi sitnu divljač, kojom derventska lovište obiluje, dok tek 10% lovaca lovi visoku i trofejnu divljač. Zahvaljujući povoljnim prirodnim uslovima, kao i djelovanju lovačkog društva, na ovim lovištima mogu se loviti srne, zečevi, divlje svinje, divlje patke, divlji golubovi, fazani, šumske šljuke i jarebice, a na ovom području se mogu sresti i lisice, kune, jastrebovi, te, u manjoj mjeri i divlje mačke. Obronci planine Motajice su poznati kao staništa srneće divljači, kao i ostalih vrsta sitne divljači.

Sportsko-rekreativni ribolov je sve rasprostranjeniji i kao takav predstavlja značajan turistički potencijal. Najveći vodotoci na teritoriji ove opštine su rijeke Ukrina i Sava koje su bogate svim vrstama ribe (smuđ, šaran, štuka, babuška, škobalj i druge). U Derventi djeluje sportsko-ribolovno društvo „Ukrina“ koje značajno doprinosi očuvanju ovih vodenih tokova i očuvanju ribljeg fonda, a značajno učestvuje i u organizovanju brojnih sportsko-rekreativnih manifestacija vezanih za ribolov.

Seoski i etno turizam je specifičan oblik turizma koji za svrhu ima povratak čovjeka prirodi i starim vrijednostima, za razliku od urbane vreve iz koje većina turista potiče. Potencijali opštine Derвента u pogledu razvoja ovog oblika turizma temelje se na bogatom etno-kulturnom nasljeđu, očuvanoj prirodi, gastronomiji, blizini kulturno-istorijskih područja i spomenika, te različitim mogućnostima za rekreaciju i odmor. Ovaj vid turizma može značajno uticati na društveno-ekonomsku strukturu sela. Specifičnost ove vrste turizma predstavlja nastojanje da se posjetiocu osigura lični kontakt, te da mu se pruži mogućnost učestvovanja u aktivnostima, tradiciji i stilu života lokalnog stanovništva. Glavni faktori razvoja ove oblasti turizma mogla bi biti seoska domaćinstva koja bi pružala usluge smještaja, prehrane, učestvovanja u raznim oblicima poljoprivrednih i zanatskih

aktivnosti, kao i tradicionalnim dešavanjima. Turističku ponudu značajno obogaćuju i brojna izletišta, te stari mlinovi na rijeci Ukrini i manjim vodenim tokovima (npr. „Dokića mlin“, „Stevića mlin“ i drugi), rančevi („Žikin ranč“), te seoska domaćinstva koja pružaju i usluge smještaja („Nedić“ – Trstenci, „Darmil“ – Velika Sočanica) i sl.

Uz navedene oblike turizma značajno bi bilo razvijati i tranzitni turizam, budući da Derventa ima značajan geo-saobraćajni položaj, kao i obrazovni i naučni turizam, jer bi to moglo donijeti višestruku dobrobit samoj lokalnoj zajednici.

Grafikoni 19 i 20: Dolasci i noćenja turista u Derventi

Izvor: Gradovi i opštine Republike Srpske, Zavod za statistiku Republike Srpske, 2017. godine

Prema podacima Zavoda za statistiku Republike Srpske, u 2013. godini zabilježen je značajan pad dolazaka i noćenja turista u Derventi. Od tog perioda pa do 2016. godine broj turista se blago povećava, tako da je u 2016. godini u Derventu došlo 162 turista više nego u 2013. godini, a ostvareno je i 807 noćenja više u odnosu na 2014. godinu, kada je zabilježen minimum u pogledu noćenja. Oba trenda imaju blago uzlaznu putanju.

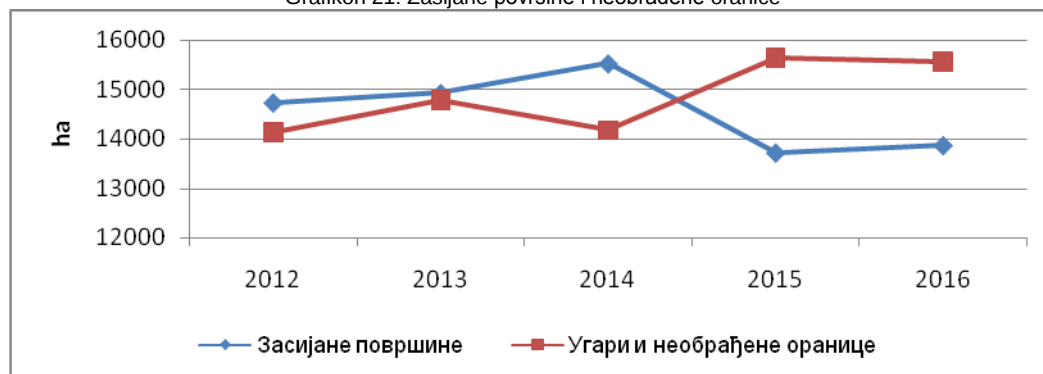
Ulaganje u turističku infrastrukturu doprinosi razvoju turističkih potencijala svake sredine, pa time i Dervente. Smještajni, kapaciteti, različitost ugostiteljskih i kulturno-zabavnih sadržaja, te gastronomska raznovrsnost su glavni temelji razvoja turističkih zajednica. U pogledu smještajnih kapaciteta na području opštine Derventa najznačajniji su: hotel „Biser“, moteli „Dvor“ i „Babino brdo“, kao i pansioni „Karibik“ i „Šljuka“.

4.1.7. Stanje poljoprivrede u Derventi

Poljoprivredna proizvodnja predstavlja jednu od osnovnih djelatnosti na ovom području. Zemljište, povoljni klimatski uslovi, postojeći kapaciteti, edukovani proizvođači i dugogodišnje iskustvo u poljoprivredi, glavne su pretpostavke njenog razvoja.

Poljoprivredna proizvodnja se odvija u uslovima umjereno-kontinentalne klime gdje se proizvode sve vrste poljoprivrednih proizvoda tog klimata.

Grafikon 21: Zasijane površine i neobrađene oranice

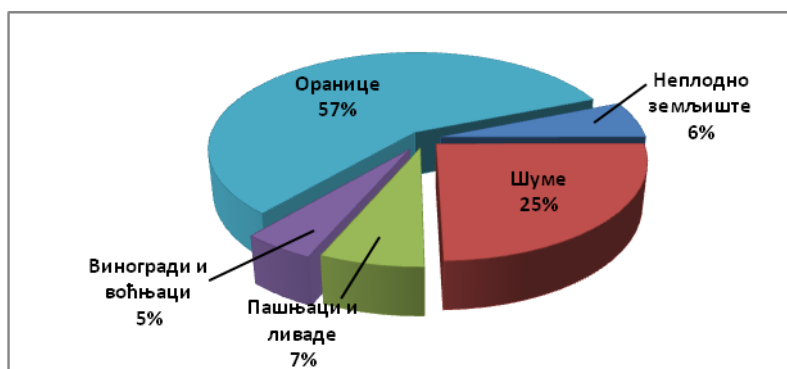

Izvor: Gradovi i opštine Republike Srpske, Zavod za statistiku Republike Srpske, 2017. godine

Prosječna iskorištenost oraničnih površina u posmatranom periodu je iznosila 49%. Ukupne zasijane površine u 2016. godini iznosile su 13.865 ha i veće su za 1,1% u odnosu na 2015. godinu. Na osnovu navedenog može se zaključiti da je zemljište nedovoljno iskorišteno, kao i to da postoji veliki potencijal i mogućnosti razvoja poljoprivredne proizvodnje, kada je u pitanju ovaj veoma važan resurs opštine.

❖ Poljoprivredne površine po načinu korištenja u opštini Derventa

Grafikon 22: Struktura zemljišnih površina

Izvor: Odjeljenje za privredu i društvene djelatnosti opštine Derventa

Podaci poljoprivrednog zemljišta prikazani u grafikonu vode se u statistici katastarskog operatera i duži niz godina nisu usklađeni prema stanju na terenu.

Obradivo poljoprivredno zemljište čini 34.803 ha površine, od čega je u privatnoj svojini oko 97%, a u državnoj svojini oko 3%. U ukupnoj strukturi poljoprivrednog zemljišta oranice čine oko 57% ili 29.708 ha, dok pašnjaci i livade zauzimaju 7% ili 3.527 ha, a voćnjaci i vinogradi oko 5% ili 2.436 ha. Učešće oranica od 57% govori da opština ima značajan poljoprivredni potencijal, kao i mogućnosti za dalji razvoj ratarstva, stočarstva i voćarske proizvodnje.

Struktura zemljišnih površina je prilično povoljna, i ona daje dobre osnove za razvoj poljoprivrede, dok je bonitet zemljišta nepovoljniji nego u ostalim opštinama uže regije.

U pogledu boniteta (kvaliteta) zemljišta na području opštine, 26,7% čini zemljište od I – IV klase, koje predstavlja kvalitetno poljoprivredno zemljište, dok 73,3% čini zemljište od V – VIII klase.

Tabela 13: Struktura zemljišta po klasama

Klasa zemljišta	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Ukupno
% učešća	0,7	3	11,6	11,4	27	33,5	11,7	1,1	100
	26,7				73,3				100

Izvor: Republička uprava za geodetske i imovinsko pravne poslove

Tabela 14: Udio domaćinstava koja se bave poljoprivredom u ukupnom broju domaćinstava

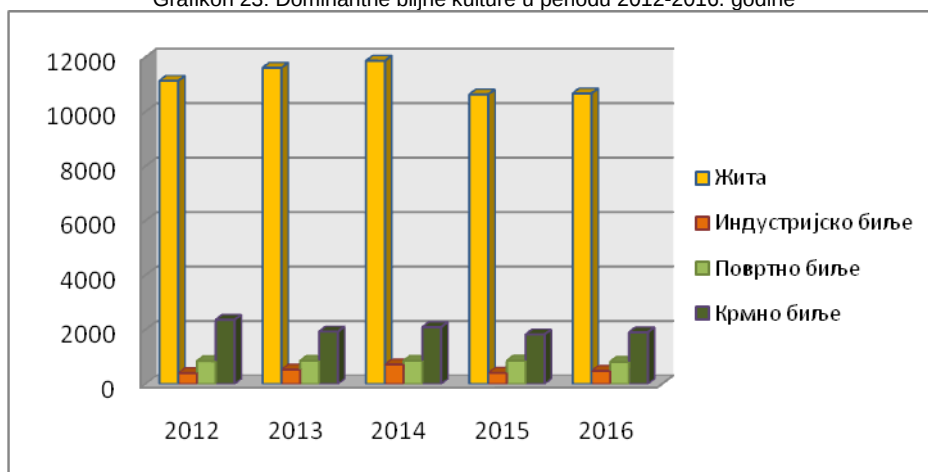
Ukupan broj domaćinstava	Broj domaćinstava koja obavljaju poljoprivrednu aktivnost	Broj domaćinstava koja obavljaju poljoprivrednu aktivnost i prodaju proizvode na tržištu
9345	3038	455
100%	32,5	4,9

Izvor: Republički zavod za statistiku Republike Srpske – popis stanovništva 2013.

Od ukupnog broja domaćinstava od 9.345, poljoprivrednu aktivnost obavlja 32,5% ili 3.038 domaćinstava, dok broj onih koji prodaju svoje proizvode na tržištu iznosi 455 domaćinstava ili 4,9%.

❖ Struktura zasijanih površina

Grafikon 23: Dominantne biljne kulture u periodu 2012-2016. godine

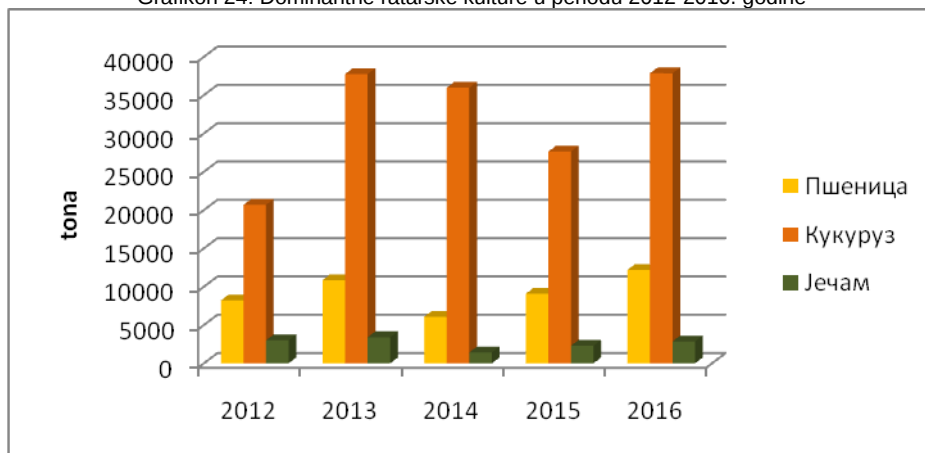
Izvor: Gradovi i opštine Republike Srpske, Zavod za statistiku Republike Srpske, 2017. godine

U periodu 2012 – 2016. godine primjetan je lagani pad proizvodnje svih ratarski kultura. U ukupnoj biljnoj proizvodnji u periodu 2012-2016. godine proizvodnja žitarica je bila najznačajnija, zatim slijedi krmno bilje, a potom povrće i industrijsko bilje. U 2016. godini površine zasijane pod žitaricama su iznosile oko 77%, krmnog bilja 13,8%, povrtnog bilja 5,8% a industrijskog bilja 3,4%.

❖ Ratarska proizvodnja

Ukupne zasijane površine žitaricama u 2016. godini iznosile su 10.670 ha, što je 38 ha više u odnosu na prošlu godinu, kada je bilo zasijano 10.632 ha.

Grafikon 24: Dominantne ratarske kulture u periodu 2012-2016. godine

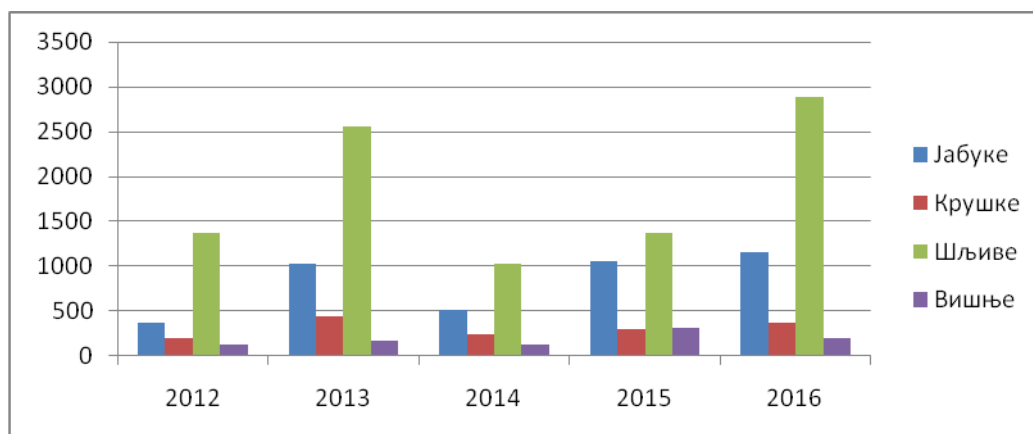
Izvor: Gradovi i opštine Republike Srpske, Zavod za statistiku Republike Srpske, 2017. godine

Prema podacima Republičkog zavoda za statistiku Republike Srpske, ukupna proizvodnja žitarica u 2016. godini je iznosila 52.876 tona što je za 13.908 tona više u odnosu na 2015. godinu, kada je proizvodnja iznosila 38.968 tona. U ukupnoj proizvodnji žitarica u 2016. godini dominira proizvodnja kukuruza sa 37.842 tone ili 71,56%, druga po zastupljenosti je bila pšenica sa 12.184 tone ili 23,04%, zatim ječam sa 2.850 tona ili 5,38%. Prosječan prinos kukuruza u periodu 2012 – 2016. godine iznosi oko 4,9 tona po hektaru, pšenice 3,8 tona po hektaru, a ječma 3,4 tone po hektaru. U posljednje vrijeme sve veći značaj ima tritikale, koji ima sve važniju ulogu u ishrani stoke.

❖ Voćarska proizvodnja

Klimatski uslovi omogućuju intenzivnu proizvodnju voća na području opštine Derventa, ali je ona uglavnom usmjerena na proizvodnju koja služi za zadovoljenje vlastitih potreba domaćinstva. Najviše je površina pod šljivom, zatim jabukom, lješnjakom, kruškom, višnjom. U posljednjih nekoliko godina na području opštine je zasađeno oko 100 ha lješnjaka, 50 ha novih zasada jabuke, šljive i kruške i oko 6 ha plantažnih zasada vinograda. Na području opštine djeluje udruženje proizvođača i prerađivača voća „Voćar“ i vinarija „Kuzmanović“.

Grafikon 25: Najzastupljenije sorte voća u periodu 2012-2016. godine

Izvor: Gradovi i opštine Republike Srpske, Zavod za statistiku Republike Srpske, 2017. godine

❖ Povrtlarstvo

Povrtlarska proizvodnja iz godine u godinu se povećava i sve više zauzima obradivo zemljište. Najviše je zastupljen krompir, pasulj, paprika, paradajz. Pod povrćem se zasije oko 850 ha. Posebno treba istaći proizvodnju povrća u zatvorenom prostoru (plasticima) čije se površine i objekti svake godine povećavaju. Na području opštine ima 25 plasticara sa površinom plasticara preko 0,02 ha, koji se bave robnom proizvodnjom i svoje proizvode plasiraju na lokalno i šire tržište. Prednost ove proizvodnje je u kvalitetnijim proizvodima, proizvodnja se odvija u toku cijele godine i količinski je veća po jedinici površine.

❖ Stočarska proizvodnja

Stočarstvo spada među najznačajnije faktore razvoja poljoprivredne proizvodnje. Na području opštine postoji tendencija ubrzanog kvalitativnog i kvantitativnog rasta stočnog fonda. Zaštitom stočnog fonda na području opštine bave se AD „Veterinarska stanica“, te privatne veterinarske ambulante „Jelisić“, „Jelić“, „Tatić“ i „Đokić“ koji teritorijalno pokrivaju cijelo područje opštine Derventa.

Govedarstvo po ekonomskom značaju zauzima prvo mjesto, a proizvodnja mlijeka dobija sve veći značaj sa oko 4.500 muznih grla i otkupom svježeg mlijeka od oko 4,5 miliona litara godišnje. Najveći otkupljivač mlijeka na području opštine je „Mlijeko-prodakt“ iz Kozarske Dubice, „Inmer“ Gradačac i „MI 99“ Gradačac. Najzastupljenije je goveče u tipu simentalca, oko 80 posto, te crveni i crni holštajn i ostala ukrštena grla.

Svinjogojstvo je grana za koju se proizvođači teže odlučuju, najviše zbog nedostatka obrtnih sredstava za nabavku kvalitetnog rasnog sastava, gubitka tržišta i zbog manje potražnje svinjskog mesa. Svinjogojstva proizvodnja služi uglavnom za zadovoljenje vlastitih potreba, a samo se mali broj plasira na tržište. Na području opštine ima oko 14.000 svinja u fazi reprodukcije i podmlatka.

Peradarstvo zauzima značajno mjesto u stočarstvu i na području opštine Derventa, ne samo zbog instaliranih objekata, nego i zbog povećane potražnje za mesom peradi. Na području opštine ima oko 60 objekata za tov peradi kapaciteta sa oko 444.000 komada pilića u jednom turnusu i sa proizvodnjom od oko 888.000 kg mesa u jednom turnusu. Na godišnjem nivou je to oko 5.328 tona proizvedenog svježeg pilećeg mesa. U toku jedne godine proizvođači ostvare i do 6 turnusa, što ovu proizvodnju čini profitabilnom sa izuzetno brzim obrtom kapitala u odnosu na ostale proizvodnje. Ova proizvodnja je poprimila sve principe savremene proizvodnje zahvaljujući naučnim i tehnološkim dostignućima u oblasti genetike, ishrane i fiziologije živine. Proizvođači živinskog mesa svoje proizvode plasiraju ne samo na tržište BiH, već i izvan granica, a sve se više odlučuju na ugovorenu proizvodnju iz razloga sigurnog otkupa.

Ovčarstvo na području opštine je ekstenzivnog je karaktera. U posljednjih nekoliko godina bilježi postepen razvoj. Razvojem ove grane stočarstva iskoristile bi se velike neobrađene poljoprivredne površine na području opštine.

Pčelarstvo doživljava svoju revitalizaciju na području opštine koja pruža idealne uslove za razvoj ove grane. Na ubrzan razvoj pčelarstva uticala je i teška ekonomska situacija i nezaposlenost pa se mnogi u potrazi za izvorima egzistencije okreću pčelarstvu. Na području opštine djeluje 70 pčelara sa oko 8.000 košnica, pčelinjih društava, sa godišnjom proizvodnjom od cca 150 tona meda.

Ribarstvo je jedna od najprofitabilnijih poljoprivrednih grana. Uzgoj ribe i proizvodnja ribljeg mesa je višestruko jeftinija nego proizvodnja mesa u stočarstvu. Na području opštine postoje dobri uslovi za razvoj ove grane zbog toga što postoje površine zemljišta koje imaju visok nivo podzemnih voda koje bi se mogle iskoristiti za izgradnju ribnjaka. Procjene su da je na području opštine oko 10 ha površina pod ribnjacima.

❖ Poljoprivredna mehanizacija

Kada je u pitanju poljoprivredna mehanizacija, generalno posmatrano, potrebno je naglasiti da je u odnosu na predratni nivo, taj broj znatno manji. Isto tako, u periodu od posljednjih deset godina, došlo je do utrostručenja poljoprivredne mehanizacije, što svakako pokazuje pozitivan trend ulaganja u osnovna sredstva derventskog agrara.

❖ Prerađivački kapaciteti

Jedino preduzeće koje se bavi proizvodnjom i preradom prehrambenih proizvoda je „FRUKTA TREJD“ d.o.o. To je prehrambena kompanija koja je usmjerena na proizvodnju sokova, kečapa, majoneze i pakovanje slatkog i slanog asortimana.

Na području opštine prisutne su 2 klaonice i to: „MESOPROM“ d.o.o, koji se bavi proizvodnjom, obradom, hlađenjem, zamrzavanjem i preradom mesa i „KLAONICA NEDINIĆ“ koja se bavi proizvodnjom, obradom, hlađenjem i zamrzavanjem mesa i preradom i sušenjem mesa.

Na području opštine prisutna su preduzeća „EKO BOSANSKA POSAVINA“ d.o.o, „POLJOPRIVREDNIK“ a.d. koji se bavi uzgojem žitarica i drugih biljnih kultura, a u svom sastavu posjeduje fabriku stočne hrane, silos i farmu tovne junadi, „BRAČA MARJANOVIĆ“ d.o.o. koji se bavi proizvodnjom žitarica, kao i „BOSNA RASTE ORGANSKI“ d.o.o. čija je osnovna djelatnost uzgoj organskog ljekovitog i začinskog bilja.

❖ Mlinsko pekarska industrija

U oblasti mlinsko pekarske industrije na području opštine su prisutna 2 privredna subjekta iz ove oblasti i to: „BRAĆA MARJANOVIĆ“ d.o.o, koje se bavi proizvodnjom mlinskih proizvoda i SZR „ŽITO PROMET“, koje se bavi uslužnim mljevenjem žitarica u mlinu.

Na području opštine registrovano je 6 pekara koje se bave proizvodnjom hljeba i peciva i to su: SZR „KK“, „KLAS“, SZR „LUG“, „BRAĆA MARJANOVIĆ“ d.o.o, „Frukta Trejd“ d.o.o, Žitko Klas.

❖ Poljoprivredne zadruge

Na području opštine djeluje i svoju djelatnost obavlja jedna zadruga, Zemljoradnička zadruga „AGROPOSAVINAFARM“.

Na području opštine registrovano je još 7 zadruga, ali ne obavljaju djelatnost.

❖ Poljoprivredna udruženja

Na području opštine registrovano je 6 udruženja od toga: 4 poljoprivredna udruženja - Udruženje farmera opštine Derventa, Udruženje poljoprivrednih proizvođača Derventa, Udruženje poljoprivrednih proizvođača „FARMA SOČANICA“ i Udruženje poljoprivrednika u Republici Srpskoj - Derventa i 2 udruženja pčelara - Udruženje pčelara „LIPA“ i „ZLATNA PČELA“.

❖ Program podsticaja poljoprivredne proizvodnje

Sredstva za podsticaj poljoprivredne proizvodnje planirana su budžetom za 2018. godinu u visini od 350.000,00 KM i to:

✓ Sredstva za podsticanje razvoja stočarstva, pčelarstva, voćarstva, vinogradarstva, ljekovitog, aromatičnog, industrijskog bilja i heljde u iznosu od 312.300,00 KM.

✓ Sredstva za modernizaciju postojećih i izgradnju novih proizvodnih kapaciteta u svrhu prerade poljoprivrednih proizvoda u iznosu od 5.000,00 KM.

✓ Sredstva za edukaciju poljoprivrednih proizvođača i organizovanje izložbi, seminara i sajmova, troškove objavljivanja u medijima, troškovi rada komisije za davanje u zakup poljoprivrednog zemljišta u iznosu od 1.500,00 KM.

✓ Sredstva za osposobljavanje degradiranih, neplodnih i poljoprivrednih zemljišta lošijeg kvaliteta i melioracije zemljišta slabijeg kvaliteta (sredstva naplaćena od naknade za promjenu namjene poljoprivrednog zemljišta i zakupa zemljišta) u iznosu od 11.900,00 KM.

✓ Sredstva za razvoj organske proizvodnje u iznosu od 1.800,00 KM.

✓ Sredstva za sufinansiranje projekata u poljoprivredi 16.500,00 KM

✓ Sredstva za specifične vrste poljoprivredne proizvodnje 1.000,00 KM

Područje opštine Derventa ima pogodne prirodne uslove za poljoprivrednu proizvodnju. To se prvenstveno ogleda u pogodnim klimatskim uslovima, značajnim vodnim i zemljišnim resursima. Značajne površine neiskorišćenog zemljišta predstavljaju odličnu osnovu za razvoj organske poljoprivredne proizvodnje. Dobar udio pašnjaka predstavlja važan potencijal za intenziviranje stočarske proizvodnje. Podsticaji u poljoprivrednu proizvodnju predstavljaju najvažniju podršku opštine poljoprivrednim proizvođačima prilikom nabavke mehanizacije i repromaterijala. Snage razvoja ruralnih područja Opštine Derventa koje su direktno vezane za poljoprivredu su: neiskorišteni zemljišni potencijali, povoljni prirodni uslovi za poljoprivrednu proizvodnju, postojanje prirodnih uslova za implementaciju integrisanih projekata (poljoprivreda – turizam), postojanje organizovanih oblika poljoprivrednih proizvođača, tradicija u poljoprivrednoj proizvodnji, postojanje kapaciteta za prihvatanje i preradu, postojanje službi podrške.

Najveću prepreku bržem razvoju poljoprivrede predstavljaju usitnjenost posjeda, ekstenzivna poljoprivredna proizvodnja, nizak nivo specijalizacije proizvodnje, nizak nivo tehničke opremljenosti farmi i znanja u korišćenju novih tehnologija.

4.1.8. Prostor i infrastruktura

❖ Planska dokumentacija

Prostorni plan opštine Derвента trenutno je u postupku donošenja i trebalo bi da bude zvanično donesen do kraja 2018. godine. Donosi se za period do 2033. godine i obuhvata područje opštine Derвента u granicama naseljenih mjesta i katastarskih opština sa područja opštine, u površini od 516,841 km². Elaborat Prostornog plana izrađen je u Institutu za građevinarstvo „IG“ d.o.o. Banja Luka. Prethodni plan je donesen 1986. godine, a rok njegovog važenja, odnosno provođenja, istekao je 2000. godine, dok je Urbanističkom planu grada Derвента za period 1989-2011. godine, koji obuhvata 806 ha, rok važenja produžen do 2018. godine. Regulacioni i zoning planovi predstavljaju sprovedbene planove i njima se detaljno predviđaju sprovedbena rješenja za određene zone u okviru opšteg Urbanističkog plana.

❖ Stambena infrastruktura

Prema analizama Popisa stanovništva obavljenog 2013. godine, čije zvanične rezultate je objavio Republički zavod za statistiku Republike Srpske, broj domaćinstava u Derventi iznosi 9.345, a prosječan broj članova po jednom domaćinstvu je 2,91, što je u korelaciji sa republičkim prosjekom, budući da prosječan broj članova domaćinstva na nivou Republike Srpske iznosi 2,98.

Prema istom izvoru u Derventi se nalazi 11.466 zgrada, od čega je najviše zgrada sa jednim stanom, čak 10.766, dok 3 zgrade imaju 51 i više stanova. Prema strukturi stanova, najrasprostranjeniji su dvosobni (7.246) i trosobni stanovi (3.909) u stambenim zgradama.

Tabela 15: Zgrade prema broju stanova, broju soba i površini

ZGRADE PREMA BROJU STANOVA										
Ukupan broj zgrada	BROJ STANOVA									
	1	2	3	4	5	6-10	11-20	21-30	31-50	51 i više
11 466	10 766	501	71	17	5	47	38	14	4	3
STANOVNI PREMA BROJU SOBA I POVRŠINI										
Broj stanova i površina u m ²	VRSTA STANA									
	Ukupno	Jednosobni	Dvosobni	Trosobni	Četvorosobni	Petosobni	Šestosobni	Sedmosobni	Osam i više soba	
BROJ	13 748	174	7 246	3 909	1 513	505	264	58	79	
POVRŠINA (m ²)	972 025	6 433	429 799	285 695	137 325	54 164	34 708	9 112	14 789	

Izvor: Zavod za statistiku Republike Srpske, Popis stanovništva 2013. godine

U proteklom ratu (1992 – 1995.) je uništeno, potupuno ili djelimično, oko 14.465 stambenih jedinica, odnosno 85,02% stambenog fonda opštine.

Tabela 16: Procjena devastiranosti stambenog fonda krajem 1995. godine

Procjena devastiranosti stambenog fonda krajem 1995. godine						
Opština	Stanje iz 1991. godine	Broj uništenih i oštećenih stambenih jedinica 1992-1995. godine				
		do 20 %	20-70 %	preko 70 %	ukupno	%
Derвента	17.014	505	10.892	3.608	14.465	85,02

Izvor: Uporedna analiza pristupa pravima izbjeglica i raseljenih osoba, BiH, Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice, Sarajevo; Decembar, 2005

Problem porodica koje koriste kolektivni i alternativni smještaj postepeno se rješava. Uz podršku Vlade Republike Srpske rješavaju se pitanja raseljenih i izbjeglih, kao i pitanja stambenog zbrinjavanja svih porodica poginulih boraca, kao i ratnih vojnih invalida. Ministarstvo izbjeglih i raseljenih lica Republike Srpske u saradnji sa lokalnom upravom provodi programe obnove stambenih jedinica povratnika na teritoriju opštine Derвента.

Najveći dio tih posljedica je saniran, a Derвента je danas lokalna zajednica u kojoj se intenzivno gradi nova stambena infrastruktura, prilagođena standardima i potrebama, kao i finansijskim mogućnostima njenih stanovnika.

Tabela 17: Vrijednost izvršenih radova u stambenoj infrastrukturi

DERVENTA	Vrijednost izvršenih radova, hilj. KM				Završeni stanovi	
	Ukupno	Objekti visokogradnje		Objekti niskogradnje	Broj	Površina, m ²
		Stambene zgrade	Nestambene zgrade			
2011	19 059	400	1 298	17 361	-	-
2012	8 904	349	2 450	6 105	-	-
2013	4 569	256	1 601	2 712	-	-
2014	3 238	80	703	2 455	-	-
2015	5 370	550	2 802	2 018	17	1 201
2016	6 685	1 115	1 012	4 558	-	-

Izvor: Zavod za statistiku Republike Srpske, Popis stanovništva 2013. godine

❖ Saobraćajna infrastruktura

Zahvaljujući specifičnom geografskom položaju, Derventa ima važnu saobraćajnu i tranzitnu poziciju. Od panevropskog saobraćajnog koridora X (koji spaja Zapadnu i Srednju Evropu sa najjužnijim dijelovima kontinenta) udaljena je oko 30 km, a najbliža tačka uključanja na ovu saobraćajnicu je u Slavonskom Brodu. Saobraćajni značaj opštine Derventa i njen ukupni doprinos u mreži putne infrastrukture Republike Srpske značajno će se povećati prolaskom dijela trase autoputa „9. januar“ teritorijom ove opštine, kao i završetkom koridora 5-C, koji će prolaziti nedaleko od teritorijalne granice opštine.

Tabela 18: Udaljenost većih gradova od Dervente

Gradovi	Udaljenost od Dervente	Procijenjeno vrijeme putovanja
Banja Luka	82 km	1h 26 min
Sarajevo	186 km	2h 48 min
Zagreb	217 km	2h 25 min
Beograd	242 km	2h 38 min
Budimpešta	386 km	4h 08 min
Beč	590 km	oko 6h

Drumski saobraćaj je značajno razvijen, a putna infrastruktura na teritoriji opštine Derventa je u zadovoljavajućem stanju. Željeznički i vazdušni saobraćaj u Derventi nisu razvijeni. Najbliža željeznička stanica je u Doboju, dok je najbliže uključanje na željezničku magistralu Jasenice–Devđelija u Slavonskom Brodu. Aerodromi u Banjoj Luci i Tuzli su najpristupačniji i udaljeni su cca 90 km od Dervente, a značajna je i blizina aerodroma u Sarajevu, Zagrebu i Beogradu. Rijeka Sava je plovna čitavom dužinom toka koji pripada Derventi, a najbliže luke nalaze se u Šamcu i Brčkom.

Putna infrastruktura

Dužina putne mreže na teritoriji opštine Derventa iznosi 673,477 km. Procentualno najveći dio mreže čine nekategorisani putevi (44,82%), kao i mreža lokalnih puteva (33,08%).

Svi javni putevi na području opštine Derventa razvrstani su na:

- magistralne puteve (ukupne dužine 55,841 km)
- regionalne puteve (ukupne dužine 27,207 km)
- lokalne puteve (ukupne dužine 226,018 km)
- nekategorisane puteve (ukupne dužine 306,257 km)
- gradske ulice (ukupne dužine 58,154 km)

Grafikon 26: Javni putevi na području opštine Derventa

Izvor: Odluka o razvrstavanju, upravljanju i zaštiti lokalnih i nekategorisanih puteva i ulica

Derventa je mrežom magistralnih i regionalnih puteva koji prolaze njenom teritorijom dobro povezana sa svim važnijim centrima i saobraćajnicama unutar RS i BiH.

Tabela 19: Struktura puteva opštine Derventa

Vrsta puta	Dionica	Dužina (metara)
Magistralni put	M-14.1 Derventa - Trstenci	16 450
	M-16.1 Derventa - Tromeđa	10 563
	M-17.2 Derventa - Brod	12 200
	M-17.2 Derventa - Brezici	16 628
Regionalni put	R 472 Polje - Podnovlje	16 960
	R 474 Živinice - Mišinci	10 247
Vrsta puta	Dužina (metara)	
Lokalni putevi	Ukupno	226 024,83
	Asfalt %	69,3
	Makadam %	30,8
Nekategorisani putevi		306 257,47
Gradske ulice		57 754,05

Izvor: Odluka o razvrstavanju, upravljanju i zaštiti lokalnih i nekategorisanih puteva i ulica

Veći dio saobraćajnica ove opštine u osnovi zadovoljava tehničke i saobraćajne elemente predviđene za kategoriju puta kojoj svaka pojedinačno pripada. Javne saobraćajnice se redovno održavaju planiranom dinamikom, a posebno se vodi računa o saniranju udarnih rupa i oštećenja na lokalnim kategorisanim i nekategorisanim putevima, kao i gradskim ulicama, kako bi se saobraćaj odvijao u što bezbjednijim uslovima. U svrhu boljeg protoka saobraćaja u samom gradu su izgrađene 4 kružne raskrsnice, a u budućnosti je planirana i izgradnja novih, na mjestima na kojima bi takva regulacija saobraćaja bila efikasnija.

U opštini Derventa su u prethodnim godinama uložena značajna sredstva u projekte izgradnje i modernizacije putne infrastrukture, a poslovi u ovoj oblasti biće i dalje nastavljeni planiranom dinamikom i u skladu sa raspoloživim budžetom.

Javni prevoz putnika na području opštine Derventa čine: prigradski linijski autobuski prevoz, javni masovni prevoz putnika i vanlinijski – taksi prevoz putnika. U samom gradu se nalaze dvije autobuske stanice: NAS (Nova autobuska stanica) i STP Derventa. Derventa je autobuskim saobraćajem dobro povezana sa svim važnijim centrima u zemlji, regiji i Evropi. Seoska područja opštine Derventa, takođe, imaju redovne autobuske linije koje ih povezuju sa gradom.

❖ Komunalna infrastruktura

Postojeća komunalna infrastruktura u opštini Derventa uključuje vodosnabdijevanje, kanalizacionu mrežu, sistem odvoza i zbrinjavanja komunalnog otpada, održavanje čistoće javnih i zelenih površina i elektroosnabdijevanje. Stanje komunalne infrastrukture u opštini Derventa, prema zadnjim raspoloživim podacima, u globalu je zadovoljavajuće. Poslove iz ovih oblasti obavljaju „Komunalac“ a.d. Derventa i MH „ERS“ ZP „Elektro Doboј“ a.d. Doboј – radna jedinica Derventa, koja posluje u sastavu MH „ERS“ MP a.d. Trebinje.

Vodosnabdijevanje i kanalizaci

Poslovi održavanja i upravljanja vodovodnom i kanalizacionom mrežom povjereni su preduzeću „Komunalac“ a.d. Derventa, koje je pravni sljedbenik preduzeća „Vodovod“ iz Dervente osnovanog davne 1897. godine. Društvo obavlja djelatnosti od opšteg društvenog i privrednog značaja, a osnovne djelatnosti su:

- sakupljanje, prečišćavanje i distribucija vode
- prikupljanje i odvodnja otpadnih i oborinskih voda
- prikupljanje i odlaganje neopasnog otpada
- reciklaža raznovrsnog materijala
- uvođenje i održavanje instalacija vodovoda, kanalizacije
- djelatnosti uređenja parkova, zelenih i rekreacionih površina
- ostale djelatnosti čišćenja

▪ Vodosnabdijevanje

Oko 20.000 stanovnika opštine Derventa snabdijeva se vodom sa centralizovanog vodovodnog sistema putem razvodne mreže dužine oko 320 km. Ukupan broj potrošača u 2016. godini iznosio je 7.291.

Sistem vodosnabdijevanja opštine Derventa čine 3 odvojena, ali međusobno umrežena vodozahvatna područja: prirodna vrela „Lupljanica“ i „Bilića vrelo“, te bušeni bunari na izvoristu „Koraće“, kao i potisni i gravitacioni cjevovodi, rezervoari i distributivna mreža.

U sistemu vodosnabdijevanja Dervente zastupljena su tri tipa vodovodnih sistema: potisni, gravitacioni i kombinovani (koji je najzastupljeniji), koji obezbjeđuju redovnu dostavu vode za domaćinstava i privredne subjekte priključene na ovaj sistem. Voda za piće se zahvata iz prirodnih vrela „Lupljanica“ i „Bilića vrelo“ kaptiranih pomoću bušenih bunara smještenih u krečnjačkom podzemlju i bunarskog sistema izvorišta „Koraće“ gdje se zahvataju podzemne vode iz priobalja rijeke Save, u šljunčano-pjeskovitom podzemlju, koji do potrošača stižu preko rezervoara, putem razvodne mreže. Kvalitet vode na izvoristima je zadovoljavajući (koristi se tretman hlorom), a redovno se vrši i uzorkovanje i ispitivanje mikrobiološke i fizičko-hemijske ispravnosti vode u JZU Institut za javno zdravstvo. Svi potrošači se redovno, bez prekida, snabdijevaju vodom za piće. Intenzivno se radi na obnavljanju i izgradnji sistema vodovodne mreže, kako u urbanom, tako i u ruralnim područjima, a dinamika radova zavisi od finansijskih mogućnosti.

Tabela 20: Vodovodni sistem opštine Derventa

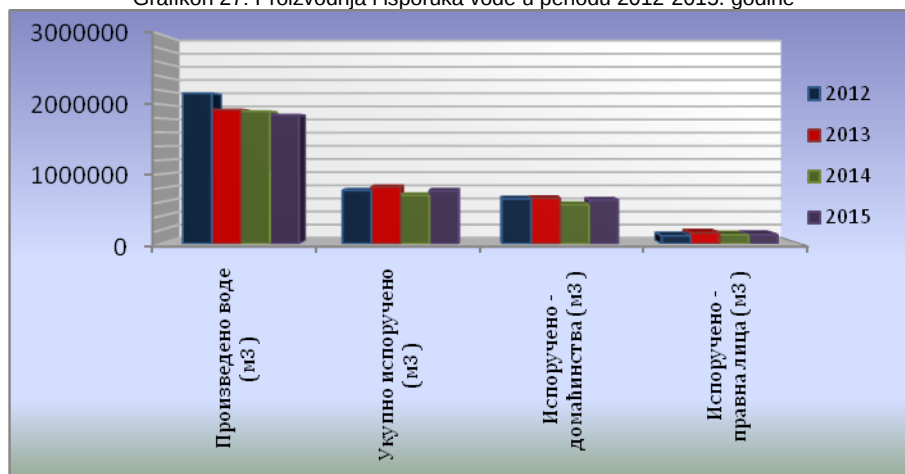
VODOVODNI SISTEM OPŠTINE DERVENTA		
Naziv izvorišta	Broj bunara u eksploataciji	Ukupni godišnji prosjek
CS. „Koraće“	4 bunara (dubine cca 30m)	Q = 30-40 l/s
C.S. „Bilića vrelo“	2 bunara (f400 dubine cca 50m)	Q = 30-35 l/s
C.S. „Lupljanica“	1 bunar (f400 dubine cca 50m)	Q = 16-19 l/s
Potisni cjevovod		Dužina (metara)
Bilića vrelo – Prekidna komora (Sičina)		2 621
Bilića vrelo – Rezervoar „Tomasovo brdo“		2 526
Lupljanica – Rezervoar „Vrhovi“		1 875
Koraće – Bijelo brdo		3 224
Gravitacioni cjevovod		Dužina (metara)
Bijelo brdo – Babino brdo		4 012
Babino brdo - Gakovac		4 150
Prekidna komora 1 (Sičine) – Prekidna komora 2 (Rabić)		3 719
Prekidna komora 2 (Rabić) – Rezervoar Gakovac		1 780
Rezervoar „Vrhovi“ – Prekidna komora 2 (Rabić)		4 140
Rezervoar		Zapremina (m ³)
Bijelo brdo		300

Babino brdo	2 000
Gakovac	1 000 + 500
Vrhovi	200
Glavica	300
Tomasovo brdo	80 + 80
Koraće	200
R.K. Sičine	50
R.K. Rabić	50
Lupljanica	50
Bilića vrelo	50

Izvor: „Komunalac“ a.d. Derventa

Analizom podataka utvrđeno je da je u 2015. godini obezbjeđeno cjelodnevno snabdijevanje vodom uz smanjenje proizvodnje vode za 2,54%, te povećanje isporučene količine vode do krajnjih potrošača za 8,72% u odnosu na prethodnu godinu.

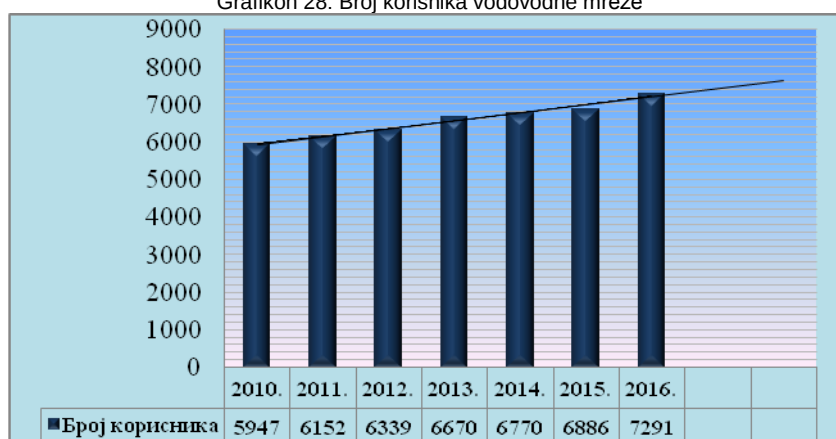
Grafikon 27: Proizvodnja i isporuka vode u periodu 2012-2015. godine

Izvor: „Komunalac“ a.d. Derventa

Proporcionalno sa obnavljanjem i izgradnjom vodovodne i distributivne mreže raste i broj korisnika:

Grafikon 28: Broj korisnika vodovodne mreže

Izvor: „Komunalac“ a.d. Derventa

Tokom godina kontinuirano se vrši renoviranje vodozahvatnih područja, te je u 2016. godini urađeno renoviranje izvorišta „Lupljanica“, te rezervoara „Vrhovi“ i „Gakovac“, a godinu dana ranije obnovljen je i rezervoar „Tomasovo brdo“. Izgradnja vodovodne mreže „Donja Lupljanica“ završena je 2014. godine, mreže „Polje“ 2016. godine, a prošle godine završeni su i radovi na vodovodnim mrežama „Leksija“ i „Plehan“. Radovi na izgradnji lokalnih vodovodnih sistema u seoskim područjima, te na obnavljanju postojeće i izgradnji nove centralne mreže biće nastavljeni i u budućnosti.

- Prikupljanje i odvodnja oborinskih i fekalnih voda

Gradski sistem kanalizacije ubraja se u red mješovitih kanalizacionih sistema i prostorno pokriva oko 80% grada. U sistem odvodnje otpadnih i oborinskih voda sa desne strane rijeke Ukrine ubrajaju se 4 glavna kolektora (ukupne dužine 9 km), sa primarnom razvodnom mrežom (dužine 12 km) i priključnom mrežom (dužine 20 km), a za prihvatanje oborinskih voda koristi se 150 slivnika. Na lijevoj strani rijeke Ukrine nalaze se 2 kolektora (ukupne dužine 7 km), sa primarnom razvodnom mrežom (dužine 6,5 km) i priključnom razvodnom mrežom (dužine 10 km), u okviru čega se vrši prepumpavanje u 3 stanice za prepumpavanje sa 8 pumpi kapaciteta 666,4 l/s.

Prikupljene oborinske i otpadne vode neprečišćene se ispuštaju u rijeku Ukrinu na 4 ispusna mjesta. U većini perifernih naselja odvod otpadnih voda riješen je putem sabirnih i septičkih jama iz kojih se otpadne vode prelijevaju u vodotoke. Neadekvatni odvodno-kanalizacioni sistemi, kao i sistem u kojem nema prečišćavanja otpadnih voda ugrožavaju ekosistem rijeke Ukrine, a doprinose i zagađenju životne sredine.

- Prikupljanje, transport i deponovanje čvrstog otpada

Na području opštine Derventa postoji privremena deponija otpada smještena u Polju, a prema načinu zbrinjavanja otpada ubraja se u red smetlišta. Površina deponije je oko 25.000 m². Posljednje proširenje kapaciteta izvršeno je 2013. godine, iskopan je novi obodni kanal i zasađena su stabla. Prikupljanjem, transportovanjem i deponovanjem čvrstog otpada obuhvaćena je površina od 313.450 m² kod domaćinstava i 41.492 m² kod pravnih lica. Odvoz otpada odvija se redovno, po ustaljenom planu i rasporedu.

U 2013. godini započeo je sa radom i Centar za reciklažu otpada ukupne površine cca 2.100 m² radnog prostora, koji obuhvata izdvajanje sekundarnih sirovina na deponiji (papir, najlon i PET ambalaža, metali). Razvrstane sekundarne sirovine se baliraju i isporučuju specijalizovanim organizacijama za te namjene.

Snabdijevanje električnom energijom

Elektro distributivnu djelatnost na teritoriji opštine Derventa obavlja MH „ERS“ ZP „Elektro Doboj“ a.d. Doboj, RJ Derventa. Električnom energijom ukupno se snabdijeva 13.370 krajnjih kupaca, od čega je 12.371 kupac iz kategorije domaćinstava, dok je preostalih 999 kupaca iz kategorije ostale potrošnje na svim naponskim nivoima. Distributivni elektroenergetski sistem pokriva gotovo čitavu teritoriju opštine Derventa, izuzetak čine povratnička naselja, budući da postojeća srednjenaponska i niskonaponska mreža nije adekvatna.

Opšte stanje u pogledu napajanja korisnika na području opštine Derventa je zadovoljavajuće, a električna energija se isporučuje kontinuirano, bez restrikcija.

Svi neplanirani zastoji u isporuci električne energije otklanjaju se u najkraćem mogućem roku, dok se o planskim zastojima krajnji korisnici redovno obavještavaju putem sredstava javnog informisanja na području opštine Derventa.

U pogledu elektrifikacije povratničkih naselja, ZP „Elektro Doboj“ a.d. Doboj, opština Derventa i Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice ulažu velike napore da se problemi u ovom području umanje i riješe. Najveći problem predstavlja potpuno odsustvo elektroenergetске infrastrukture koja je devastirana i uništena tokom ratnih dejstava, a problem predstavlja i razućedenost stambenih i drugih objekata u povratničkim naseljima, što iziskuje velika finansijska sredstva zbog potrebe izgradnje DV, TS i niskonaponske mreže. U 2017. godini na postojeću distributivnu mrežu priključen je 41 objekat, izgrađen je priključni dalekovod 10 kV u dužini od 800m i TS 10/0,4 kV u MZ Mala Soćanica, puštena je u rad TS 10/0,4 kV „Bišnja 2“ i izgrađena je niskonaponska mreža ukupne dužine 4.420m u naseljima Bijelo Brdo, Mišinci, Mala Soćanica i Božinci, a završena je izgradnja niskonaponske mreže u ukupnoj dužini od 2.510m u naseljima Bijelo Brdo, Rabić, Bišnja i Kulina.

Napajanje distributivnog područja RJ Derventa vrši se preko ćvorne transformatorske stanice 110/35/10 kV koja je u vlasništvu Elektro prenoša BiH. RJ Derventa posjeduje jednu TS 35/10 kV u selu Modran, te 241 TS 10/0,4 kV. Za TS 110 kV obezbijeđeno je dvostrano napajanje. Čitava sekundarna mreža srednjeg napona je u pogonu na 10 kV i razgranaćta je (u gradskom dijelu je podzemna – kablovska, a u prigradskim i ruralnim dijelovima opštine – nadzemna). Primarna mreža srednjeg napona nije visoko opterećena. U svim znaćajnije opterećenim TS 35/10 kV na distributivnom području „Elektro Doboj“ a.d. Doboj osigurana je rezerva u transformaciji. Vodovi 35 kV su vrlo kvalitetni.

Tabela 21: 35 kV vodovi na teritoriji opštine Derventa

Naziv čvora 1	Naziv čvora 2	Naziv i napon [kV]	Vrsta voda	Materijal vodiča	Presjek [mm ²]	Vrsta stupova/izolacije	Dužina [m]	Godina izgradnje
CTS 110/35/10/6 kV BROD 1	CTS 110/35/10 kV DERVENTA	35	NV	Al/Fe	120	ČEL	7000 (do Ukryne)	1972,1987
CTS 110/35/10 kV DERVENTA	Ukrina	35	NV	Al/Fe	95		14000	

Izvor: Studija energetskog sektora u BiH, 2008. godine

Naponske prilike u mreži su zadovoljavajuće, opterećenje jedinica je visoko, a snabdijevanje redovno. Distributivni gubici električne energije iznose 6,37% i u kontinuiranom su opadanju, što je rezultat investiranja i modernizovanja elektroenergetskih objekata.

I u narednom periodu planirana je sanacija i rekonstrukcija postojećih, te izgradnja novih elektroenergetskih objekata, izgradnja optičkih telekomunikacionih vodova s ciljem povećanja efikasnosti daljinskog upravljanja elektroenergetskim objektima, a predviđena su i dalja kontinuirana ulaganja u elektrifikaciju povratničkih naselja.

❖ Telekomunikacije

Na području grada Derventa izgrađeni su telekomunikacioni kapaciteti koje pružaju mogućnost korišćenja:

- fiksne telefonije: analogni i digitalni priključci (ISDN BA i PRA)
- mobilne telefonije: grad pokriven signalnom mobilne telefonije
- internet veze: omogućena preko Dial Up-a (analogno i modemom), kao i preko ADSL-a sa brzinom prenosa do 1Mb/s.

❖ Mediji

Medijska pokrivenost i izvještavanje o dešavanjima na teritoriji opštine je dobra. U Derventi su razvijeni štampani mediji, kao i kultura čitanja novina. O tome svjedoči još uvijek živo izdavaštvo najstarijeg lista u BiH, a koji je po vremenu nastanka odmah poslije lista „Politika“. JP Derventski list i radio Derventa danas izdaje „Derventski list“, koji je počeo izlaziti 1912. godine pod imenom „Derventski kotarski list“. Ove sedmične lokalne novine su, ne samo glavni informator građana, nego i kulturna baština ovog kraja. Danas se izdaju u tiražu nešto većem od 1000 primjeraka i prate sva dešavanja vezana za lokalnu zajednicu. Od pisanih medija na teritoriji opštine izdvajaju se još „Posavske novosti“, koje su regionalnog karaktera i izvještavaju o događanjima sa područja Posavine. Derventa danas nema nijednog elektronskog medija. „Radio Derventa“, nakon gubitka frekvencije i dalje nije u funkciji, a trenutno sa područja opštine Derventa izvještavaju RTRS i TV K3 iz Prnjavora. Internetsko izvještavanje, putem portala, internet radija i televizije, postoji na teritoriji opštine.

4.1.9. Društvena infrastruktura i usluge

Stanje u društvenoj infrastrukturi i izazovi koji očekuju opštinu Derventa u narednom periodu predstavljeni su kroz analiziranje postojeće situacije u oblasti vaspitanja i obrazovanja, kulture, zdravstvene, socijalne i civilne zaštite, kao i sporta i nevladinog sektora.

4.1.9.1. Vaspitanje i obrazovanje

Školstvo u Derventi ima dugu tradiciju i oduvijek je predstavljalo važan činilac svake razvijene sredine, pa tako i Dervente. Prve zvanične škole otvorene su još u XIX vijeku. Pored konfesionalnih, djelovala je i Narodna škola (otvorena 1879. godine), čime je udaren temelj derventskog školstva. O značaju Dervente kao važnog regionalnog centra govori i činjenica da je u njoj 1912. godine osnovana Učiteljska škola, četvrta škola višeg ranga u tadašnjoj državi.

Prema rezultatima posljednjeg popisa procenat nepismenog stanovništva u Derventi iznosi 3,44% i najvećim dijelom se odnosi na stanovnike starije životne dobi. U značajno većem postotku je nepismenost izraženija kod žena, što je i razumljivo, budući da su žene u svim sredinama mnogo kasnije počele sa zvaničnim školovanjem u odnosu na muškarce. Prema ovim podacima Derventa se, u poređenju sa drugim opštinama RS, ubraja u red opština sa nižim procentom nepismenih.

Tabela 22: Struktura stanovništva prema pismenosti i polu

Stanovništvo staro 10 i više godina prema pismenosti i polu					
Derventa	POL	UKUPNO	NEPISMENO	% NEPISMENIH	NEPOZNATO
	U	23.629	812	3,44	368
	M	11.467	120	1,05	135
	Ž	12.162	692	5,69	233

Izvor: Zavod za statistiku Republike Srpske, Popis stanovništva 2013. godine

U obrazovnoj strukturi opštine Derventa najveći udio zauzima srednjoškolsko obrazovanje, čak 10.884 stanovnika ima završenu srednju školu, dok je gotovo upola manji broj stanovnika sa završenom osnovnom školom. Stanovnika sa stečenim višim i visokim zvanjima je nešto manje od 2.000, a mnogo stanovnika nema nikakvo obrazovanje.

Tabela 23: Struktura stanovništva prema najvišoj završenoj školi

Stanovništvo staro 15 i više godina prema najvišoj završenoj školi i polu									
Derventa	Pol	Ukupno	Bez ikakvog obrazovanja	Nepotpuno osnovno obrazovanje	Osnovna škola	Srednja škola	Specijalizacija poslije srednje škole	Viša škola i 1. stepen fakulteta	Visoka škola (fakultet i akademija)
	U	22.345	1.538	2.759	5.260	10.884	120	542	1.242
	M	10.830	281	1.030	2.463	6.033	94	331	598
	Ž	11.515	1.257	1.729	2.797	4.851	26	211	644

Izvor: Zavod za statistiku Republike Srpske, Popis stanovništva 2013. godine

Grafikon 29: Struktura stanovništva prema najvišoj završenoj školi

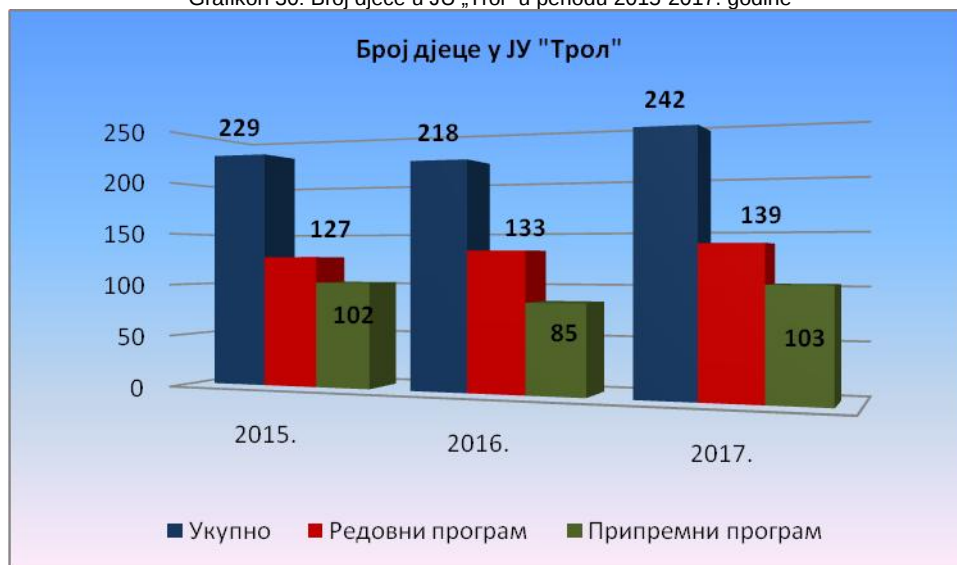
Izvor: Zavod za statistiku Republike Srpske, Popis stanovništva 2013. godine

❖ Предшколско vaspitanje

Na području grada djeluju dvije predškolske ustanove. Ustanova osnovana 1953. godine pod imenom Dječije zabavište, danas nosi naziv Javna predškolska ustanova „Trol“. U ovoj predškolskoj ustanovi djeca su raspoređena u 6 vaspitinih grupa od 1-6 godina starosti. Svaka radna soba je u potpunosti opremljena po standardima za ovu vrstu rada, a od 2017. godine u funkciji je nova kotlovnica na pelet. U svrhu postizanja optimalnijih efekata predviđeno je učešće opštine u sufinansiranju projekta energetske efikasnosti u saradnji sa UNDP, što podrazumijeva zamjenu stolarije, djelimičnu termoizolaciju krova, te zamjenu gromobranskih i električnih instalacija. Analizom stanja i postojećih kapaciteta utvrđeno je da postoji potreba za proširenjem kapaciteta ove ustanove, stoga je planirana dogradnja na oko 460 m² korisnog prostora, čime bi se kapacitet ustanove povećao za 60 novih korisnika. U toku 2016/17. godine u Ustanovi je boravilo 139 djece u cjelodnevnom programu, a organizovan je i tromjesečni program pripreme nastave za 103 djeteta predškolskog uzrasta. Pored redovnih

vaspitno-obrazovnih aktivnosti u ovoj ustanovi se organizuju i dodatni specijalizovani programi, što značajno doprinosi razvoju djece i kvalitetu rada same ustanove.

Grafikon 30: Broj djece u JU „Trol“ u periodu 2015-2017. godine

Izvor: JPU „Trol“ Derventa

U Derventi djeluje i privatna ustanova Klub za djecu „Bambi“ čiji su maksimalni kapaciteti oko 70 djece predškolskog uzrasta, a u novom objektu, u kojem posluju od 2018. godine, postoje mogućnosti za povećanje kapaciteta za 20 djece. Nastava se, takođe, izvodi po propisanom planu i programu, djeca su podijeljena u dvije uzrasne grupe (od 2-4 godine i od 4-6 godina), a i ova ustanova ima dodatne specijalizovane aktivnosti koje djeci pružaju dodatna znanja.

Tabela 24: Broj predškolskih ustanova, vaspitnih grupa i djece po godinama

	Školska godina	Broj predškolskih ustanova (vrtića)	Broj vaspitnih grupa	Broj djece		
				Ukupno	Muški	Ženski
Derventa	2011/2012	1	6	135	74	61
	2012/2013	1	6	127	65	62
	2013/2014	2	7	159	84	75
	2014/2015	2	7	145	71	74
	2015/2016	2	8	154	66	88

Izvor: Statistički godišnjak Republike Srpske, 2016. godine

Kapaciteti ovih ustanova nisu dovoljni da u potpunosti zadovolje potrebe stanovništva, budući da su još uvijek dugačke liste čekanja u obe ustanove.

❖ Osnovno obrazovanje

Na području opštine Derventa djeluju 4 osnovne škole koje pohađa blizu 2.000 učenika:

1. JU Osnovna škola „Nikola Tesla“, Derventa
2. JU Osnovna škola „19. april“, Derventa
3. JU Osnovna škola „Todor Dokić“, Kalenderovci
4. JU Osnovna škola „Đorđo Panzalović“, Osinja

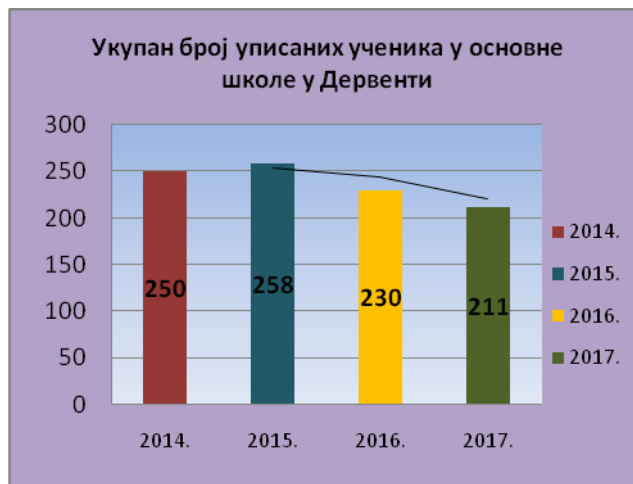
Tabela 25: Osnovne škole u Derventi

JU Osnovna škola „Nikola Tesla“	JU Osnovna škola „19 april“	JU Osnovna škola „Todor Dokić“	JU Osnovna škola „Đorđo Panzalović“
<u>Devetorazredna:</u> Centralna škola – Derventa PO Velika Sočanica	<u>Devetorazredna:</u> Centralna škola – Derventa PO Agići	<u>Devetorazredna:</u> Centralna škola - Kalenderovci	<u>Devetorazredna:</u> Centralna škola - Osinja
<u>Petorazredna:</u> PO Mala Sočanica PO Bosanski Lužani PO Polje PO Gornji Višnjik	<u>Petorazredna:</u> PO Miškovci PO Kostreš PO Trstenci	<u>Petorazredna:</u> PO Donja Lupljanica PO Drijen	<u>Petorazredna:</u> PO Gornji Cerani PO Donja Osinja PO Pojezna PO Crnča
Muzička škola - osnovna			PO Donji Cerani - zatvorena

Izvor: Izvještaji iz osnovnih škola sa područja opštine Derventa

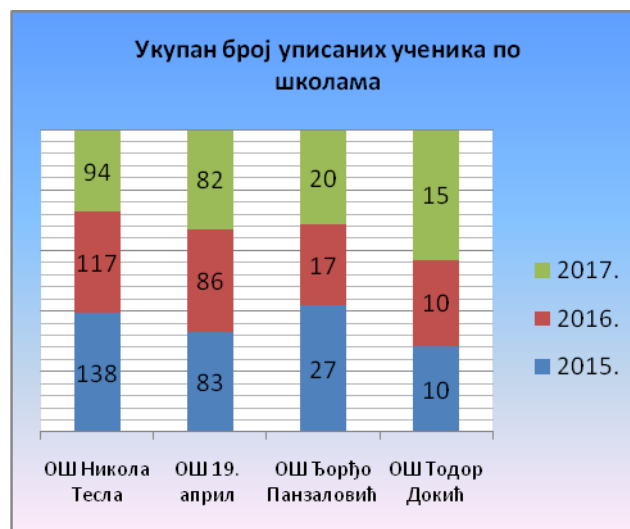
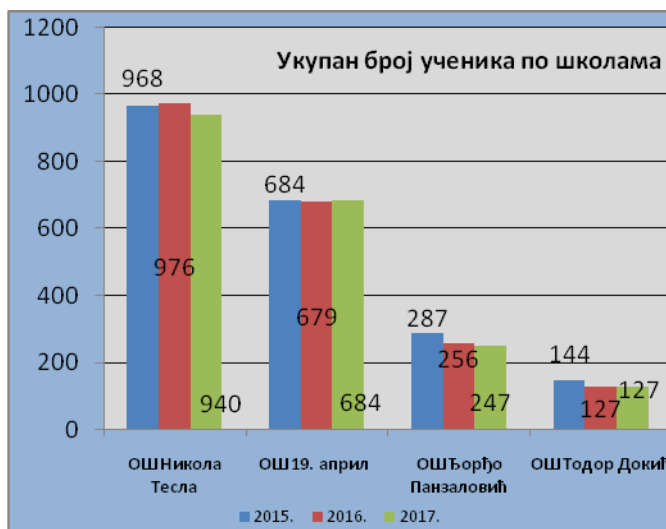
Stanje ukupne školske infrastrukture je zadovoljavajuće. Proteklih godina su ulagana značajna sredstva u obnovu krovova, izolaciju, zamjenu stolarije, rješavanje problema grijanja, obnove fiskulturnih sala i igrališta kako u centralnim, tako, manjim dijelom i u područnim školama na teritoriji opštine Derventa. Predviđena su i dalja ulaganja u narednim godinama, ne samo infrastrukturna, već i ulaganja u nabavku opreme, zamjenu dotrajalog namještaja, te izgradnju i planiranje igrališta i sala za izvođenje nastave fizičkog vaspitanja, rješavanje pitanja vodosnabdijevanja u nekim područnim školama, kao i brojna druga pitanja koja će škole rješavati putem kandidovanja projekata raznim organizacijama, uz pomoć lokalne uprave i nadležnog ministarstva, kao i Vlade RS.

Grafikoni 31 i 32: Ukupan broj učenika i upisanih učenika u osnovne škole po godinama

Izvor: Izvještaji iz osnovnih škola sa područja opštine Derventa

Grafikoni 33 i 34: Ukupan broj učenika i upisanih učenika po školama

Izvor: Izvještaji iz osnovnih škola sa područja opštine Derventa

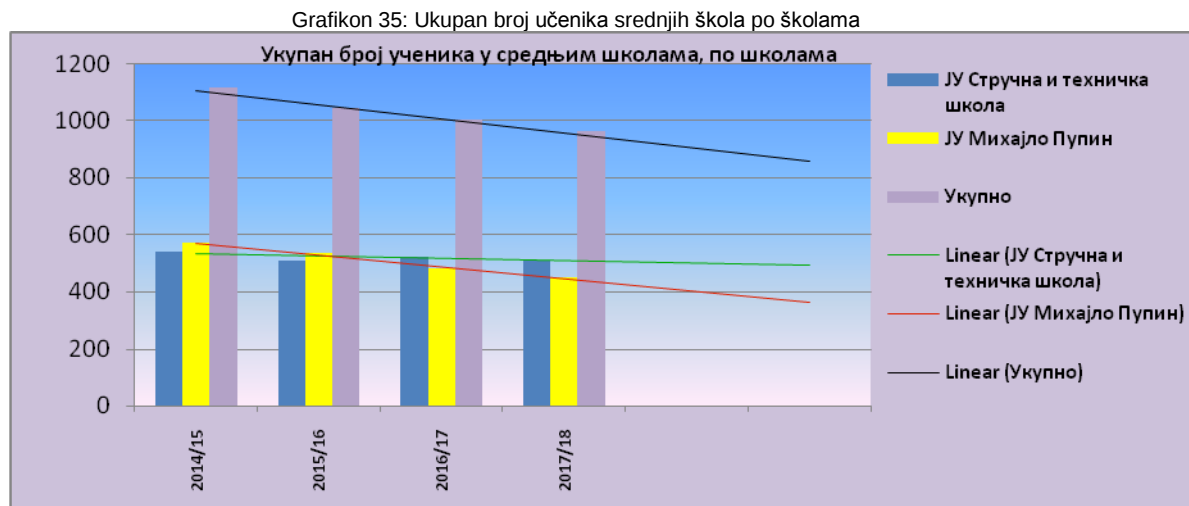
U Republici Srpskoj je u školskoj 2017/2018. godini prvi put upisano manje od 10.000 učenika u prve razrede osnovnih škola. Po broju upisanih prvačića Derventa se nalazi na desetom mjestu. U odnosu na prethodnu školsku godinu, pozitivan bilans zabilježen je u Banjoj Luci, Trebinju, Laktašima i Prnjavoru, koji su u prosjeku upisali po jedan razred prvačića više, Derventa je jedna od rijetkih opština koja je gotovo zadržala prosjek (upisano je 19 prvačića manje), dok je izrazito negativan bilans posebno uočljiv u Tesliću (59 prvačića manje) i Prijedoru (107 đaka prvaka manje).

Dugoročno posmatrano, uočljivo je smanjenje broja učenika, sa tendencijom blagog opadanja, ipak, uzevši u obzir navedene parametre za određene gradove i opštine Republike Srpske, vidljivo je da Derventa ima stabilan broj učenika, te nema izraženih skokova ka maksimumu ili minimumu. Zadržati prosjek od 200 upisane djece godišnje značilo bi sigurnost za održivi i efikasniji školski sistem, a činjenica da se na godišnjem nivou u Derventi rodi više od 200 beba govori u prilog tome. Što se tiče derventskih gradskih škola, njihovi kapaciteti su popunjeni gotovo do maksimuma, veći problem predstavlja nedostatak djece u područnim školama, u kojima se nastava odvija u kombinovanim odjeljenjima. Zatvaranje područne škole u Donjim Ceranima je jedan od sigurnih pokazatelja problematike koja se odnosi na činjenicu da su sela sve praznija.

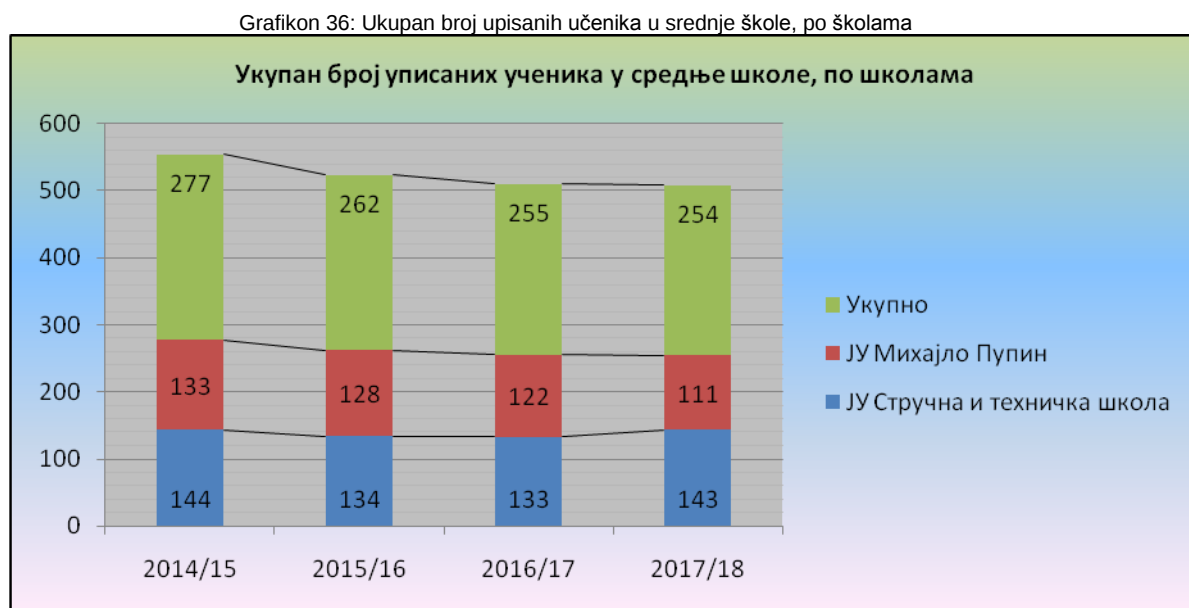
❖ Srednje obrazovanje

Na području Dervente djeluju dvije ustanove na nivou srednjeg obrazovanja, to su:

1. JU Srednjoškolski centar „Mihajlo Pupin“
2. JU Stručna i tehnička škola

Izvor: Izvještaji iz srednjih škola sa područja opštine Derventa

Izvor: Izvještaji iz srednjih škola sa područja opštine Derventa

Iako je ukupan broj učenika u opadanju, iz grafikona je vidljivo da i pored takvog trenda JU Stručna i tehnička škola uspijeva da zadrži približno stalan broj učenika, ali i obrazovnih profila. Nešto veće oscilacije, ali ipak blago opadajućeg trenda, pokazuje opadanje broja učenika u JU „Mihajlo Pupin“, što je u korelaciji i sa opadanjem interesovanja za upis u ovu školu. Obe škole bilježe blagi pad, ali se, dugoročno posmatrano, broj učenika u ovim školama ne bi trebao značajnije mijenjati.

Tabela 26: Broj i struktura učenika u srednjim školama u školskoj 2017/18. godini

Broj i struktura učenika u srednjim školama u 2017/2018. godini			
Obrazovna institucija	Smjer	Broj učenika	Ukupno
JU Stručna i tehnička škola	STRUKA: EKONOMIJA, PRAVO I TRGOVINA	171	510
	Poslovno-pravni tehničar	50	
	Trgovački tehničar	71	
	Ekonomski tehničar	50	
	STRUKA: POLJOPRIVREDA I PRERADA HRANE	179	
	Veterinarski tehničar	27	
	Poljoprivredni tehničar	152	
	STRUKA: MAŠINSTVO I OBRADA METALA	76	
	Varilac/obrađivač metala rezanjem	76	
	STRUKA: UGOSTITELJSTVO I TURIZAM	84	
	Kuvar	57	
	Kuvar/konobar	27	
JU Srednjoškolski centar „Mihajlo Pupin“	GIMNAZIJA	163	451
	Opšti smjer	163	
	ELEKTROTEHNIKA	268	
	Tehničar računarstva	121	
	Tehničar informacionih tehnologija	24	
	Tehničar mehatronike	50	
	Tehničar elektroenergetike	73	
	TEKSTILSTVO I KOŽARSTVO	20	
	Obučar	20	
UKUPNO			961

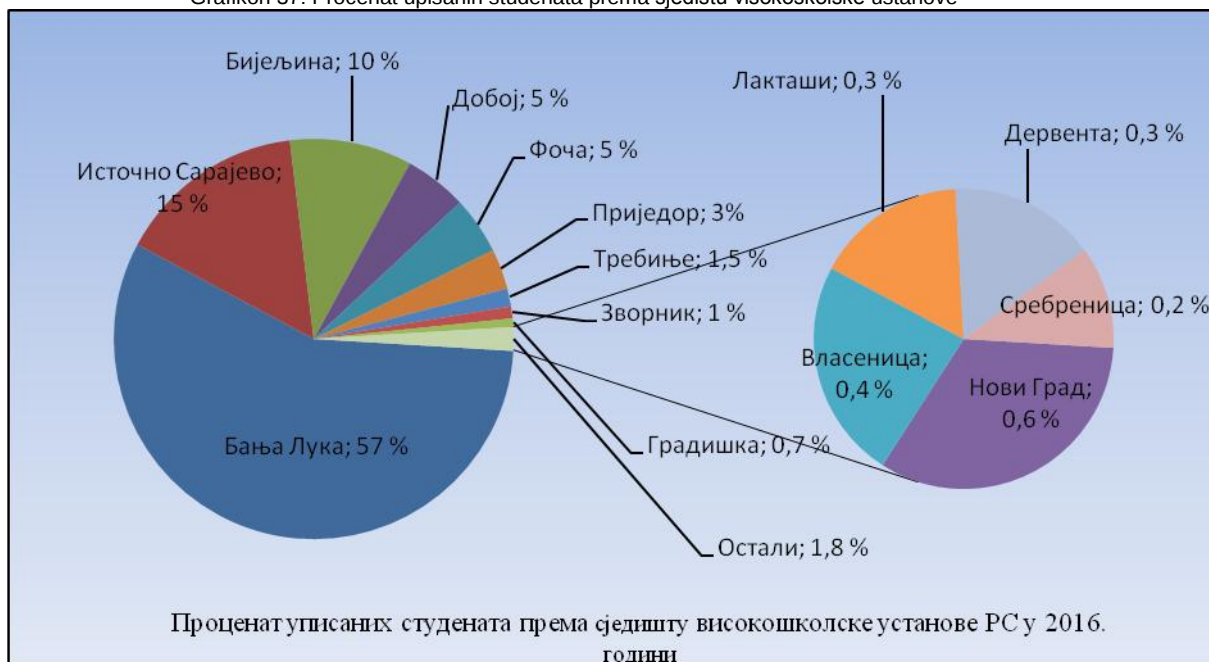
Izvor: Izvještaji iz srednjih škola sa područja opštine Derвента

U skladu sa privrednom strukturom opštine Derвента stalna je potražnja za kadrovima i obrazovnim profilima koji školuju nedostajuće kadrove. Intenzivno se radi na usklađivanju obrazovnih programa sa potrebama privrede, u skladu s odobrenjima nadležnog ministarstva.

❖ Visoko obrazovanje

Sistem kontinuiranog obrazovanja podrazumijeva da sve nivoe obrazovanja (od predškolskog do visokoškolskog) steknete u jednoj lokalnoj zajednici. Takav sistem obezbjeđuje zadržavanje mladog i radno sposobnog stanovništva, kao i zadržavanje većeg broja visokoobrazovanog kadra na teritoriji te opštine, čime se, nesumnjivo, podiže kvalitet života i obezbjeđuje bolja demografska slika.

Grafikon 37: Procenat upisanih studenata prema sjedištu visokoškolske ustanove

Izvor: Gradovi i opštine Republike Srpske, Zavod za statistiku Republike Srpske, 2017. godine

U Derventi ne djeluje nijedna javna ustanova visokoškolskog karaktera, ali postoji mogućnost kontinuiranog obrazovanja u Visokoj školi primijenjenih i pravnih nauka „Prometej“, koja je privatnog karaktera. Od 2011. godine ova obrazovna institucija djeluje u Derventi, a u svom studijskom programu nudi programe Poslovne ekonomije, Transportnog inženjerstva i Poslovne informatike.

Tabela 27: Broj upisanih i diplomiranih studenata iz Dervente i studenata upisanih u Derventi

DERVENTA	Upisani studenti prema opštini prebivališta	Diplomirani studenti prema opštini prebivališta	Upisani studenti u visokoškolsku ustanovu u Derventi
2011/2012	652	85	193
2012/2013	603	108	110
2013/2014	547	79	155
2014/2015	500	54	158
2015/2016	449	79	115

Izvor: Gradovi i opštine Republike Srpske, Zavod za statistiku Republike Srpske, 2017. godine

Veći broj učenika, koji završe srednje školovanje IV stepena, odlučuje se na dalje obrazovanje na nekoj visokoškolskoj ustanovi u zemlji ili inostranstvu.

❖ Stipendiranje studenata i nadarenih učenika

Stipendiranje studenata i učenika na području opštine Derventa je normativno uređena oblast, a postupak dodjele stipendija vrši se po utvrđenoj proceduri koja je propisana Pravilnikom o stipendiranju redovnih studenata i nadarenih učenika srednjih škola, a međusobna prava i obaveze regulišu se Ugovorom o stipendiranju.

Opština Derventa je lokalna zajednica koja ovom pitanju već duži niz godina poklanja veliku pažnju. Pored redovnih stipendija, opština studentima slabijeg imovnog stanja dodjeljuje i jednokratnu pomoć za nastavak školovanja. U budžetu za 2018. godinu planirana sredstva za stipendiranje iznose 209.000,00 KM.

U 2017/18. godini ukupno 195 korisnika prima stipendiju, od toga 153 studenta i 42 učenika. Mjesečni iznos stipendije za školsku 2017/18. godinu za učenike srednjih škola iznosi 70,00 KM, dok za studente iznosi 110,00 KM.

❖ Obrazovanje odraslih

Razvoj i provođenje programa cjeloživotnog učenja za odrasle predstavlja jednu od strateških mjera opštine Derventa. U svrhu toga je i izrađena Strategija obrazovanja odraslih opštine Derventa za period 2015-2020. godine, čiji su programi i projekti trenutno u fazi primjene ili se, u skladu sa predviđenim rokovima, pripremaju za realizaciju. Svrha ovakvog djelovanja je da se poveća konkurentnost same lokalne zajednice kroz jačanje ljudskih potencijala poboljšanjem obrazovne strukture stanovništva, te njihovim boljim položajem na tržištu rada.

❖ Informatička pismenost stanovništva

Prema rezultatima popisnih anketa i Zavoda za statistiku Republike Srpske, gotovo polovina stanovnika opštine Derventa je informatički nepismena.

Tabela 28: Struktura stanovništva prema kompjuterskoj pismenosti i polu

Stanovništvo staro 10 i više godina prema kompjuterskoj pismenosti i polu						
Derventa	Pol	Ukupno	Kompjuterski pismena lica	Lica koja djelimično poznaju rad na računaru	Kompjuterski nepismena lica	Nepoznato
	U	23.629	6.136	6.069	10.941	483
	M	11.467	3.253	3.153	4.843	218
	Ž	12.162	2.883	2.916	6.098	265

Izvor: Zavod za statistiku Republike Srpske, Popis stanovništva 2013. godine

4.1.9.2. Kultura

Zahvaljujući prvenstveno svom geografskom položaju, područje opštine Derventa oduvijek se nalazilo na putu sudara različitih kultura i uticaja. Njen istorijski i kulturni razvoj mogu se kontinuirano pratiti kroz različite izvore: predmete iz praistorije i drugih epoha, arheološke lokalitete i etnološka dobra, kroz arhitekturu, spomenike i pisane tragove, manifestacije koje bilježe već vijek i po održavanja i brojne druge izvore. Danas je Derventa moderna lokalna zajednica, bogate kulture i raznolike kulturne baštine.

Kultura je uglavnom vezana uz kulturno nasljeđe, arhitekturu, spomenike kulture, različite manifestacije i izložbe, te zaštićene lokalitete posebno značajne za očuvanje kulture, tradicije i svjedočanstva istorijskih dešavanja koja su ostavila svoj vidljiv pečat. U gradu djeluju Javne ustanove Centar za kulturu, Narodna biblioteka „Branko Radičević“ i Sportsko kulturni centar, koje su nosioci kulturnih događaja i priredbi, a u organizaciji ovakvih manifestacija, posebno aktivnosti internacionalnog karaktera, značajan doprinos daje i sama lokalna uprava.

❖ Institucije kulture

JU Centar za kulturu

Ova ustanova je stvarni nosilac kulturnog razvoja opštine. Pod ovim imenom djeluje od 2011. godine, a raspolaže sljedećim kapacitetima: sala sa pozornicom (kapaciteta 400 mjesta), mala sala koja se koristi i kao galerijski prostor (kapaciteta 120 mjesta), restoran (kapaciteta 300 mjesta), biblioteka, te više prostorija pogodnih za organizovanje seminara i predavanja. JU Centar za kulturu značajno doprinosi razvoju kulture i obrazovanosti u ovoj lokalnoj zajednici, afirmiše tradicionalne i savremene vrijednosti visokog estetskog i umjetničkog nivoa. Na repertoaru ove ustanove nudi se širok izbor aktivnosti: projekcije filmova, pozorišne predstave, svečane akademije, priredbe, koncerti, izložbe, književne večeri i promocije knjiga, predavanja, prijemi itd. Centar aktivno radi tokom čitave godine, a sve manifestacije su dobro posjećene.

JU Narodna biblioteka „Branko Radičević“

Iz jedne od najstarijih čitaonica BiH, osnovanoj 1888. godine, razvila se današnja Biblioteka. Ona je danas kulturno, informativno, edukativno, multimedijsko i društveno središte ove lokalne zajednice. Sama građevina u kojoj se nalazi predstavlja zaštićeni spomenik kulture, a izgrađena je u pseudo-maurskom stilu. Osnovna djelatnost ove ustanove je biblioteka i arhiva, a proširena je djelatnošću Službe zavičajne zbirke (muzejska djelatnost). Bibliotečka djelatnost obuhvata sljedeće organizacione jedinice: Odjeljenje za odrasle čitaoce, Odjeljenje za djecu i Referat zavičajne zbirke obaveznih primjeraka. Služba zavičajne zbirke bavi se prikupljanjem i obrađivanjem, deponovanjem i prezentovanjem muzejskog materijala u svrhu očuvanja kulturne baštine ove opštine. U prostornim kapacitetima ove ustanove održavaju se i brojne druge aktivnosti, poput: promocija knjiga i književne večeri, razne kreativne i edukativne radionice, izložbe, a svakako je najpoznatija manifestacija „Noć muzeja“.

JU Sportsko kulturni centar

Ova ustanova obuhvata multifunkcionalnu sportsku dvoranu površine oko 6.250 m² i okolni prostor, koji se koristi u razne svrhe. Zahvaljujući kapacitetima koje posjeduje, pruža dobre uslove za razvoj različitih vrsta sporta, organizovanje i održavanje raznih sajмова, koncerata, kulturnih i svih drugih manifestacija koje okupljaju veliki broj učesnika i posjetilaca. Usluge ovog centra koriste brojni sportski klubovi, škole, udruženja i organizacije povodom organizovanja određenih aktivnosti, priredbi, takmičenja, a na raspolaganju je i građanima.

❖ Kulturne manifestacije

Pored tradicionalnih kulturnih aktivnosti i domaćih kulturnih udruženja i individualnih umjetnika, zapažen je i aktivan doprinos uglednih umjetnika i ličnosti koji su doprinijeli bogaćenju derventske kulturne scene. Najznačajniji nosioci kulturnih aktivnosti u opštini Derventa su: kulturno-umjetnička društva KUDM „Bosiljak“, SKUD „Derventa“ i SPKD „Prosvjeta“, SKK „Vihor“, UG „Uliks“, NVO „IMIC“, veći broj individualnih umjetnika, te posebno JU „Centar za kulturu“ i Narodna biblioteka „Branko Radičević“.

Tradicionalne manifestacije koje se održavaju svake godine su: Noć muzeja, Sajan kolekcionarstva, Raspjevani maj, Viva la musica, Svetosavski bal, Likovna kolonija Patkovača, Međunarodni ilindanski pjesnički susreti na Prljači, Derventsko srce, Tebi, zvijezdo sjajna, Veče duhovne muzike, Festival etno pjesme, Vidovdanski koncert, Godišnji koncerti KUD-ova, Bosiljkovanje itd.

4.1.9.3. Sport

Derventa ima dugu tradiciju u razvoju sporta. Početkom XX vijeka osnivaju se prva sportska društva i klubovi. Najprije se 1919. godine osniva fudbalski klub „Dečko“, preteča današnjeg prvoligaša FK „Tekstilac“. Razvoj rukometa počinje već naredne godine, a prvi odbojkaški klub u Derventi osnovan je 1933. godine. Kontinuirano i tokom vremena razvijaju se i drugi sportovi.

U Derventi danas djeluje 30 sportskih klubova, kolektiva i udruženja građana koji su u raznim sistemima takmičenja. Rukometni klub nastupa u Premijer ligi BiH, 3 kluba se takmiče u Prvim ligama RS, a ostali u Drugim ligama RS, međuopštinskim i opštinskim ligama. Predstavnici borilačkih sportova takmiče se po turnirskim sistemima.

U oblasti kolektivnih sportova nalazi se 12 klubova, tako da ova opština ima razvijene sljedeće sportove: rukomet, fudbal, odbojku, košarku, mali fudbal, kuglanje i ragbi. Najznačajniji kolektivni klubovi, koji su najbolji promoteri ove opštine, su Rukometni klub „Derventa“, koji nastupa u Premijer ligi BiH (već nekoliko godina zaredom su visoko pozicionirani) i FK „Tekstilac“ koji je već stabilan prvoligaš u Prvoj ligi RS. Značajne rezultate ostvaruju i drugi klubovi.

U okviru borilačkih sportova Derventu na raznim takmičenjima predstavlja 6 klubova iz oblasti karatea, tae kwon do -a, boksa, kik boksa itd. Najtrofejniji su tae kwon do klub, karate klub, a takođe i bokserski klubovi. Oni su osvajali medalje na raznim regionalnim, entitetskim i državnim takmičenjima, a posebno dobre rezultate su ostvarili i na raznim međunarodnim takmičenjima.

Od ostalih sportova, koji se karakterišu kao individualni, zastupljeni su tenis, stoni tenis, šah, moto sportovi, ribolov i brojni drugi.

Sport je izuzetno važna karika svake zdrave zajednice, a posebno je važan u dječijem uzrastu. U okviru toga u Derventi djeluju 4 udruženja koja se, kroz različite programe, bave promocijom i razvojem sporta kod djece. Značajano je i povećanje broja mlađih selekcija u kolektivnim sportovima. Svi kolektivni sportovi kontinuirano učestvuju u ligama kojima pripadaju, a veći broj klubova borilačkih sportova ostvaruje konstatno dobre rezultate u gotovo svim uzrasnim kategorijama.

❖ Sportska infrastruktura

U pogledu sportske infrastrukture značajni su kapaciteti JU Sportsko kulturni centar, fudbalski teren FK „Tekstilac“, pomoćni teren za koji je u narednoj godini predviđena rekonstrukcija i postavljanje vještačke trave, SRC „Olimp“, fiskulturne sale svih derventskih škola, kao i rukometno igralište „Partizanovo“ koje je u pripremi za renoviranje, te veći broj privatnih sala za treninge. Svi sportski klubovi koriste ove kapacitete, premda njihov broj nije dovoljan i potrebni su brojni infrastrukturni zahvati, ovi sportski kapaciteti još uvijek uspijevaju da zadovolje sportske potrebe. Trenutno nedostaju sportski kapaciteti za obavljanje trenažnog ciklusa i održavanje zvaničnih takmičenja, a nedovoljno je iskorišten i kapacitet rukometnog igrališta „Partizanovo“. U svrhu razvoja i promocije sporta u ruralnim sredinama, važna su i ulaganja u rekonstrukciju postojećih i izgradnju nedostajućih kapaciteta u ovim sredinama.

Problem održavanja postojeće i izgradnje nove sportske infrastrukture uvijek je aktuelan, budući da su finansijski okviri ograničeni. Značajan problem predstavlja i nedostatak prostora za rekreativne aktivnosti, a nema uslova ni za razvoj baznih sportova, kao što su atletika, gimnastika ili plivanje. Lokalna zajednica ulaže značajna sredstva u razvoj sporta i zdravlje populacije, posebno djece. Rad gotovo svih klubova najvećim dijelom se finansira kroz budžet lokalne zajednice, kao i putem grant i projektnog finansiranja.

4.1.9.4. Zdravstvena zaštita

Razvijen zdravstveni sistem je jedan od najbitnijih faktora urbanih sredina, a tradicija razvoja zdravstva u Derventi je veoma duga, te se njen institucionalni početak vezuje za 1885. godinu. Odlukom Zemaljske vlade osnovana je Opštinska bolnica, jedna od prvih u BiH, a ovim aktom je udaren temelj razvoja zdravstva u Derventi, čemu svjedoči i geneza razvoja ove

ustanove kroz čitav vijek postojanja. Ona je, praktično, od opštinske bolnice prerasla, prvo, u Banovinsku, zatim krajem II svjetskog rata kratko je služila za vojne potrebe, te je pretvorena u II armijsku bolnicu, da bi 1947. godine prerasla u Pomoćnu okružnu bolnicu, potom u Sresku bolnicu te bi, na kraju, 1964. godine, Opšta bolnica ušla u sastav Medicinskog centra Derventa. Bolnica je zvanično prestala sa radom 1992. godine.

Danas zdravstvenu zaštitu stanovništva na području opštine Derventa obavlja Javna zdravstvena ustanova Dom zdravlja Derventa i nekoliko privatnih zdravstvenih ustanova (ordinacije, apoteke, laboratorije).

Dom zdravlja Derventa je zdravstvena ustanova u državnoj svojini koja obavlja primarnu zdravstvenu zaštitu po modelu porodične medicine, a koja je osnovana za područje opštine Derventa. JZU Dom zdravlja Derventa smješten je u dvije zgrade površine 4.067,49 m² i dvije ambulate porodične medicine na terenu, površine 200 m². Dio specijalističkih usluga obavlja se u Domu zdravlja, a ostala sekundarna zdravstvena zaštita u Opštoj bolnici u Doboju.

U sastav Doma zdravlja ulaze sljedeće Službe i organizacione jedinice:

Služba porodične medicine odgovorna je za pružanje zdravstvene zaštite stanovništvu koje živi na teritoriji lokalne zajednice. Ukupno je formirano deset timova porodične medicine u kojima radi 10 ljekara. Osam timova je u Domu zdravlja, a u terenskim ambulantama Osinja i Kalenderovci rade dva tima porodične medicine. Broj registrovanih stanovnika je 24.685, a osiguranih iznosi 20.128.

Specijalističko ginekološka ambulanta Doma zdravlja obezbjeđuje zdravstvenu zaštitu žena preko 15 godina života. U ovoj službi su zaposlena dva ljekara specijalista ginekologije, a broj registrovanih osiguranih lica za ovaj segment zdravstvene zaštite iznosi 13.404. U okviru Doma zdravlja djeluje i vanbolničko porodilište za područje Broda i Dervente.

Specijalističko pedijatrijska ambulanta obezbjeđuje zdravstvenu zaštitu djece od 0-6 godina, te konsultativne preglede djece od 6-18 godina upućenih od strane doktora porodične medicine. Broj registrovanih osiguranih lica je 1.760, a broj ljekara u ovoj službi je dva specijalista pedijatrije.

U okviru *Službe za radiološku i ultrazvučnu dijagnostiku* se izvode sljedeće dijagnostičke procedure: standardna radiografija, radiografija u stomatologiji, mamografija i ultrazvučni pregledi. Broj registrovanih osiguranih lica je 20.128, a u Službi je zaposlen jedan ljekar specijalista radiologije.

Služba za biohemijsku-hematološku laboratorijsku dijagnostiku obezbjeđuje laboratorijsku dijagnostiku za sve segmente primarne zdravstvene zaštite. Broj registrovanih osiguranih lica iznosi 20.128, a u sklopu ove službe radi jedan medicinski biohemičar.

Stanica hitne medicinske pomoći pruža hitnu medicinsku pomoć na području koje pokriva Dom zdravlja Derventa i bavi se prehospitalnim zbrinjavanjem pacijenata. Za potrebe ove službe angažovan je jedan dio zaposlenih ljekara Doma zdravlja, a jedan ljekar je na specijalizaciji iz urgentne medicine. Broj registrovanih lica iznosi 27.404.

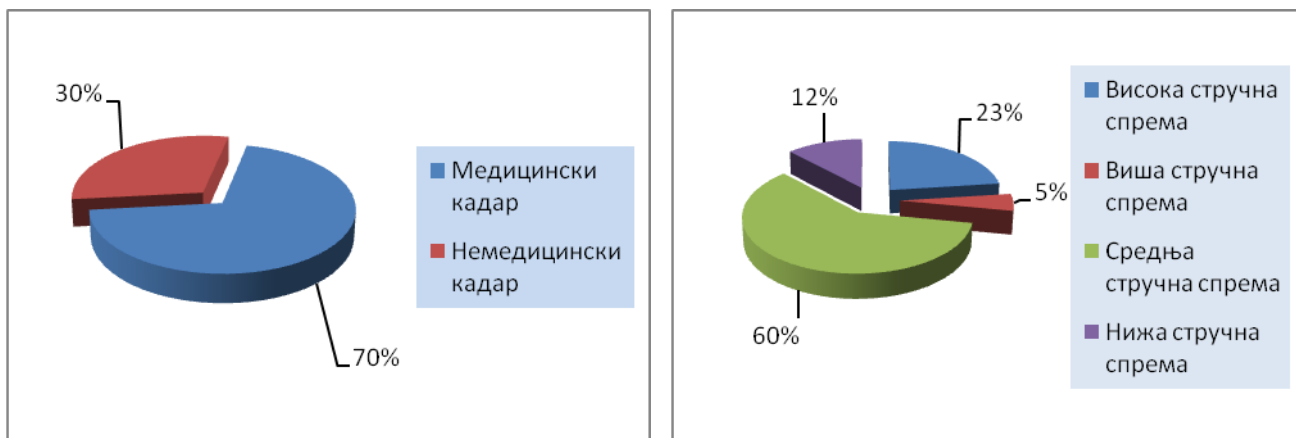
Služba za preventivnu dječiju i opštu stomatologiju djeluje u okviru Doma zdravlja, a u sastavu Službe je organizovana i specijalistička ambulanta za preventivnu i dječiju stomatologiju u Srednjoškolskom centru Derventa. U ovoj Službi je zaposleno pet stomatologa.

U Domu zdravlja djeluju još: *Služba za higijensko-epidemiološku zaštitu*, *Centar za fizikalnu rehabilitaciju* i *Centar za zaštitu mentalnog zdravlja*. U sklopu ovih službi rade ljekari specijaliste epidemiolog, fizijatar i psihijatar.

Privatni zdravstveni sektor je relativno dobro razvijen i najviše pruža usluge u oblasti primarne zdravstvene zaštite stanovništva.

❖ Struktura zaposlenih u Domu zdravlja Derventa

Grafikoni 38 i 39: Struktura zaposlenih u Domu zdravlja Derventa

Izvor: JZU Institut za javno zdravstvo RS-a, 2015. godina

Tabela 29: Zdravstveni saradnici i administrativno-tehničko osoblje

Zdravstveni saradnici			Administrativno-tehničko osoblje				
Ukupno	Od toga		Ukupno	Od toga			
	Visoka	Ostali		Visoka	Viša	Srednja	Niža
4	4	0	37	1	0	20	16

Izvor: JZU Institut za javno zdravstvo RS-a, 2015. godina

Tabela 30: Zdravstveni radnici sa višom, srednjom i nižom stručnom spremom

Viša stručna спрема			Srednja stručna спрема				
Ukupno	Od toga		Ukupno	Od toga			Niža спрема
	Med. sestra-tehničar	Ostali		Med. sestra-tehničar	Med. sestra - akušerka	Ostali	
7	4	3	62	40	5	17	0

Izvor: JZU Institut za javno zdravstvo RS-a, 2015. godina

Tabela 31: Zdravstveni radnici sa visokom stručnom spremom

Ukupno	Visoka stručna sprema					
	Ljekari				Stomatolozi	Farmaceuti med. biohemičar
	Ukupno	Opšta medicina	Na specijalizaciji	Specijalisti		
27	21	8	2	11	5	1

Izvor: JZU Institut za javno zdravstvo RS-a, 2015. godina

Stanovništvo Dervente je naviknuto na kvalitetnu zdravstvenu uslugu, budući da je bolnica djelovala više od jednog vijeka u Derventi, a ako ovome dodamo sadašnje zadovoljavajuće prostorne kapacitete, kao i povoljan kadrovski potencijal, jedan od prioriteta ove strategije biće usmjeren u pravcu ponovne revitalizacije sekundarnog nivoa zdravstvene zaštite.

4.1.9.5. Socijalna zaštita

Socijalna briga za lica kojima je potrebna pomoć jedna je od važnih oblasti kojima se lokalna zajednica, kroz nadležne ustanove, bavi. Zbog sve težih uslova života, kao i zbog sve većeg broja starih lica kojima je potrebna pomoć, rad ovakvih ustanova je od velike važnosti. Posebno su osjetljivi problemi vezani za lica sa smetnjama i poteškoćama u razvoju, kao i problemi vezani za osobe s invaliditetom. U opštini Derventa djeluje nekoliko ustanova čija je primarna djelatnost zbrinjavanje lica koja ne mogu sama da se staraju o sebi ili porodici.

JU Centar za socijalni rad

U ovoj javnoj ustanovi ostvaruju se zakonom utvrđena prava i obezbjeđuje se pružanje usluga socijalne zaštite regulisane zakonom. Centar obavlja poslove iz oblasti:

- socijalne
- porodično-pravne
- krivično-pravne
- dječije zaštite

Tabela 32: Broj lica – korisnika socijalne zaštite

DERVENTA	Maloljetna lica – korisnici socijalne zaštite				Punoljetna lica – korisnici socijalne zaštite		
	Ukupno	Ugroženi porodičnom situacijom	Lica sa smetnjama u psihičkom i fizičkom razvoju	Lica društveno neprihvatljivog ponašanja	Ukupno	Korisnici subvencioniranja troškova	Lica koja nemaju dovoljno prihoda za izdržavanje
2012	285	114	149	22	297	12	285
2013	280	118	147	15	298	12	286
2014	188	57	128	3	316	14	302
2015	246	101	136	9	309	-	309
2016	336	169	167	-	307	-	307

Izvor: Gradovi i opštine Republike Srpske, Zavod za statistiku Republike Srpske, 2017. godine

Socijalna zaštita obezbjeđuje se za građane koji su nesposobni za rad, nemaju sredstva za život, niti srodnike koji su u zakonskoj obavezi i mogućnosti za izdržavanje. U obavljanju dužnosti Centar sarađuje sa korisnikom, porodicom, građanima, zdravstvenim i vaspitno – obrazovnim institucijama, ustanovama za osposobljavanje i rehabilitaciju, organizacijom Crvenog krsta i drugim brojnim udruženjima i asocijacijama građana.

Socijalna zaštita je organizovana djelatnost, usmjerena na suzbijanje i otklanjanje uzroka i posljedica stanja socijalne potrebe i pružanje pomoći građanima i njihovim porodicama kada se nađu u stanju socijalne potrebe. Korisnici imaju pravo na novčanu pomoć, pomoć u kući, usluge socijalnog rada, zdravstveno osiguranje, troškove sahrane itd. U toku prošle godine pravo na novčanu pomoć ostvarilo je 305 korisnika, a 30 lica je odjavljeno zbog smrti ili nekog drugog slučaja propisanog zakonom, dok je pravo na pomoć u kući ostvarilo 12 korisnika. Jednokratnu novčanu pomoć primila su 123 lica, a pomoć u naturi 44 lica. Pravo na subvenciju troškova prevoza ostvarilo je 29 učenika.

Centar, takođe, brine i o licima koja su se našla u potrebi za smještanjem u ustanove socijalne zaštite, za zbrinjavanje u hraniteljske porodice i druge ustanove, a bavi se i brojnim drugim aktivnostima.

Tabela 33: Broj lica u potrebi za socijalnim staranjem i zbrinjavanjem

Lica koja koriste pravo na smještaj u ustanovama socijalne zaštite	50
Lica u hraniteljskim porodicama na dnevnom zbrinjavanju	20
Maloljetna lica bez roditeljskog staranja	6
Lica nad kojima se vrši neposredno starateljstvo preko staranja iz reda zaposlenih u Centru za socijalni rad	10
Prijavljeni slučajevi nasilja u porodici	11

Izvor: JU Centar za socijalni rad

JU Centar za djecu i omladinu sa smetnjama u razvoju „Budućnost“

Ova ustanova socijalne zaštite osnovana je u Derventi 1947. godine i sve do 2012. godine nosila je naziv Zavod za slijepe i slabovidne „Budućnost“ Derventa. Djelatnost ustanove obuhvata osnovno i srednje obrazovanje i vaspitanje slijepih i slabovidnih učenika – učenika sa višestrukim smetnjama. Budući da je ova ustanova jedina ovakvog tipa u RS, učenicima se obezbjeđuje smještaj, ishrana, primarna zdravstvena zaštita, kulturno - zabavne i rekreativno – rehabilitacione aktivnosti. Ustanova ima osnovnu i srednju školu s internatom, dnevni centar za djecu i omladinu sa smetnjama u razvoju, kao i radionice za praktičnu obuku i rad. U saradnji sa roditeljima JU „Budućnost“ nastoji da pruži maksimalnu podršku licima sa smetnjama u razvoju u obrazovanju, vaspitanju, zapošljavanju, te potpunoj integraciji ove populacije u društvenu sredinu.

JU Gerontološki centar Derventa

Ova javna ustanova bavi se pitanjima zbrinjavanja starih i iznemoglih lica, kao i izgradnjom povoljnijeg socijalno – ekonomskog statusa navedene populacije. Centar bi, takođe, trebalo da riješi problem izbjegličkih i alternativnih smještaja u ovoj opštini.

Centar će pružati usluge stalnog smještaja za pokretne, polupokretne i nepokretne korisnike u apartmanskom i zajedničkom sobnom smještaju, dnevni boravak i privremeni smještaj, palijativnu negu, te otvorenu vaninstitucionalnu zaštitu starih, iznemoglih i hronično oboljelih lica.

Infrastrukturni radovi na renoviranju ovog centra teku planiranom dinamikom, a datum početka njegovog rada još nije zvanično preciziran.

Dom za starija lica „Zlatni Lug“

Ova privatna ustanova osnovana je 2014. godine. Osnovna djelatnost ove ustanove je zbrinjavanje lica starije životne dobi, a pruža im adekvatan medicinski nadzor, zaštitu i bezbjednost, te smještaj u savremeno opremljenim apartmanima, a na raspolaganju svih korisnika su i restoran, prostor za rehabilitaciju, ambulanta i druge usluge.

U oblasti socijalne zaštite, kao i brige za lica sa poteškoćama, posebno djece, važna je sinergija među svim akterima. Lokalna zajednica brojnim programima učestvuje u razvoju i održavanju ovog sektora. Važna je i dobra saradnja svih ustanova ovog tipa međusobno, kao i sa republičkim nadležnim organima. Aktivnosti OO Crvenog krsta u Derventi, te raznih udruženja građana od ključne su važnosti za pronalaženje rješenja za pitanja ove populacije, a značajan je i doprinos volontera.

4.1.9.6. Civilno društvo

Organizacije civilnog društva osiguravaju opšti društveni razvoj, uključenost svih skupina društva, kao i razvoj privrede i poljoprivrede. U opštini Derventa, po podacima Odjeljenja za privredu i društvene djelatnosti, registrovano je 76 udruženja iz različitih područja djelovanja. Njihov rad podupire lokalna uprava opštine Derventa. Mnoga od ovih udruženja aktivno rade i provode aktivnosti iz oblasti svog djelovanja zahvaljujući projektnim inicijativama, što im dodatno pomaže u finansiranju i radu. U sektoru civilnog društva veoma je važna saradnja među akterima ovog sektora, kao i njihovo jače povezivanje na regionalnom, državnom i međunarodnom nivou. Svako od ovih udruženja ima svoje polje djelovanja, ali bi se uopšteno mogli podijeliti na:

- udruženja građana koja zastupaju misije određenih grupacija
- udruženja građana proisteklih iz rata
- udruženja građana koja se bave problematikom lica sa posebnim potrebama
- udruženja građana sa društveno – ekonomskim misijama
- udruženja građana sa ekološko – prirodnjačkom misijom
- udruženja građana u vezi omladinske problematike
- udruženja građana u vezi sporta
- udruženja građana u vezi kulture

Tabela 34: Udruženja građana opštine Derвента

UDRUŽENJA GRAĐANA			
<i>Udruženja građana koja zastupaju misije određenih grupacija</i>	<i>Udruženja građana proisteklih iz rata</i>	<i>Udruženja građana koja se bave problematikom lica sa posebnim potrebama</i>	<i>Udruženja građana sa društveno-ekonomskim misijama</i>
• Udruženje žena „Derventa“ • Udruženje penzionera opštine Derвента • Udruženje dopisnika i novinara opštine Derвента • OO Crveni krst Derвента • Zajednica povratnika Bosanske Posavine – Višnjik • Udruženje poljoprivrednika u RS – Derвента • Udruženje poljoprivrednih proizvođača „Farma Sočanica“ • Regionalno udruženje farmera • Humanitarno udruženje građana „Merhamet“ Derвента • Udruženje Roma opštine Derвента • Kolo srpskih sestara „Carica Milica“ Derвента • Udruženje Hrvata povratnika u Bosansku Posavinu „Feniks“ Derвента	• Udruženje za pomoć ratnim veteranima „Pravipožar“ • Boračka organizacija opštine Derвента • Opštinska organizacija porodica zarobljenih i poginulih boraca • Udruženje ratnih zarobljenika opštine Derвента • Udruženje ratnih vojnih invalida 1991-1995 Derвента • Udruženje građana „Veterani Republike Srpske“ Derвента • SUBNOR Derвента	• NVO „Bios plus“ • MOSS Derвента, Brod i Vukosavlje • Udruženje gluvi i nagluvi opštine Derвента • Savez invalida rada Derвента • Udruženje „Sunce“ Derвента • Savez invalida rada – pacijenti hemodijalize	• NGO „Krajina“ • „IMIC – Zajedno“ Derвента • NGO „GUDVIL“ Derвента • Centar za lokalni i regionalni razvoj „Celor“ • Regionalna mirovna inicijativa u BiH – Re-Mi mreža
<i>Udruženja građana sa ekološko-prirodničkom misijom</i>	<i>Udruženja građana u vezi omladinske problematike</i>	<i>Udruženja građana u vezi sporta</i>	<i>Udruženja građana u vezi kulture</i>
• Kinološko društvo • Ekološko društvo „Ekologika“ • Poljoprivredno udruženje „Posavina voće“ • Udruženje pčelara „Lipa“ Derвента • Pčelarsko ekološko društvo „Zlatna pčela“	• Derventsko udruženje mladih „Duh“ • Pokret mladih „Perspektiva“ Derвента • Omladinski centar „Derbent“ Derвента • Svetosavska omladinska zajednica – SOZ • NVO „Šarlo“	• Rukometni klub „Derventa“ • Ženski rukometni klub „Derventa“ • Ženski odbojkaški klub „Derventa“ • Fudbalski klub „Tekstilac“ • Fudbalski klub „Borac“ • Osinja • Fudbalski klub „Borac“ Bosanski Lužani • Sportsko društvo FK „4. juli“ Pojezna • Fudbalski klub „27. jul“ Kalenderovci • Stonoteniski klub „Ukrina“ Derвента • Klub malog fudbala „Derventa“ • Košarkaški klub „Derventa“ • Ragbi klub „Gladijatori“ Derвента • -Karate klub „Derventa“ • Tae kwon do klub „Derventa“ • Kik boks klub „Imperija“ • Bokserski klub „Derventa“ • Šahovski klub „Derventa“ • Ribolovački savez „Ukrina“ Derвента • Lovački savez „Motajica“ Derвента • Kuglaški klub „Derventa“	• SPKD „Prosvjeta“ • SKUD „Derventa“ • KUDM „Bosiljak“ Derвента • Srpski književni klub „Vihor“ Derвента • Udruženje likovnih stvaralaca „Uliks“ Derвента • Hrvatsko kulturno društvo „Napredak“ Derвента

		• Moto klub „Gromovnik“ Derventa • Teniski klub „Novak“ Derventa • Odbojkaški klub invalida „Derventa“ ,OKI • AMD - Moto super sport 600 ccm • Airsoft klub „Derventa“ • Udruženje građana sportski klub „Arena“ Derventa • Akademija sportova „Olimp“ Derventa • Klub borilačkih vještina Derventa • Asocijacija „Sport za sve“ Derventa • SU Škola fudbala „Mali šampioni“ Derventa • Kik boks klub „Spartak“ Derventa	
--	--	--	--

Izvor: Odjeljenje za privredu i društvene djelatnosti opštine Derventa

4.1.9.7. Civilna zaštita

Civilna zaštita predstavlja organizovan i objedinjen oblik upravljanja i organizovanja snaga i subjekata sistema zaštite na sprovođenju preventivnih i operativnih mjera u svrhu zaštite i spasavanja ljudi i dobara od posljedica elementarnih nepogoda i drugih nesreća, ubrajajući i mjere oporavka od navedenih posljedica.

Zaštitu i spasavanje na teritoriji opštine Derventa obavljaju:

Opštinski štab za vanredne situacije, jedinice specijalizovane i opšte namjene, timovi civilne zaštite, povjerenici zaštite i spasavanja, organizacione jedinice opštinske uprave, privredna društva i njihove jedinice i timovi, udruženja građana i nevladine organizacije, te profesionalne i hitne službe (vatrogasci, medicinske, veterinarske službe i dr).

Aktivnosti zaštite i spasavanja podrazumijevaju:

- preventivne aktivnosti zaštite i spasavanja
- operativne aktivnosti zaštite i spasavanja
- aktivnosti u slučaju neposredne prijetnje i rizika od opasnosti
- aktivnosti za vrijeme rizika i opasnosti
- aktivnosti otklanjanja posljedica od nastale opasnosti.

4.1.10. Zaštita životne sredine

Kako bi opština Derventa bila sredina u kojoj se živi zdravo, po standardima prihvatljivim današnjim ekološkim zahtjevima, Skupština opštine Derventa usvojila je Lokalni ekološki akcioni plan – LEAP 2011. godine. Osnovni ciljevi ovog plana su:

- utvrđivanje stanja životne sredine u Opštini Derventa
- identifikacija najalarmantnijih problema
- pokretanje aktivnost za njihovo rješenje i poboljšanje stanja

Primjenom raznih metodoloških pristupa došlo se do podataka da je ova lokalna zajednica, po pitanju kvaliteta života sa ekološkog aspekta, u rangu sa drugim opštinama Republike Srpske. Označeni su svi prirodni potencijali, a identifikovani su i problemi, na čijem se rješavanju radi implementacijom programa predviđenih ovim planom. Neki od problema zahtijevaju studiozniji pristup i duži vremenski period, kao i značajna finansijska izdvajanja, kako bi u potpunosti bili riješeni, tako da će kontinuiran rad u ovom sektoru biti jedan od važnijih zadataka lokalne zajednice. Zdrava životna sredina je imperativ svakog stanovnika ove opštine, stoga, u proces dugoročnih rješavanja ovih problema treba aktivno da se uključe i privrednici, poljoprivrednici, udruženja i druge organizacije, kao i sami građani.

Na području opštine Derventa identifikovani su sljedeći problemi:

- problem procjednih voda i emisije štetnih gasova sa centralne deponije u Polju
- postojanje divljih deponija
- nepostojanje sistema za prečišćavanje voda iz sistema javne kanalizacije, kao ni sistema za tretman industrijskih ili poljoprivrednih voda
- nepostojanje sistema javne kanalizacije na ruralnim područjima
- problem adekvatne kontrole nad vodosnabdijevanjem zbog rascjepkanosti vodovodnih sistema
- zagađivanje vode za piće usljed poplava, kao i problem naplavina i mulja kao posljedica poplava, koji dodatno ugrožava ispravnost vode i zemljišta
- nepostojanje monitoringa korištenja pesticida, stajnjaka i gnojiva
- zastarjeli i energetske neefikasni objekti i sistemi grijanja stambenog, javnog i privatnog prostora
- veliki broj zastarjelih vozila (neprihvatljivih po modernim ekološkim standardima)
- emisija štetnih gasova iz poljoprivrede
- zaostala minsko-eksplozivna sredstva itd.

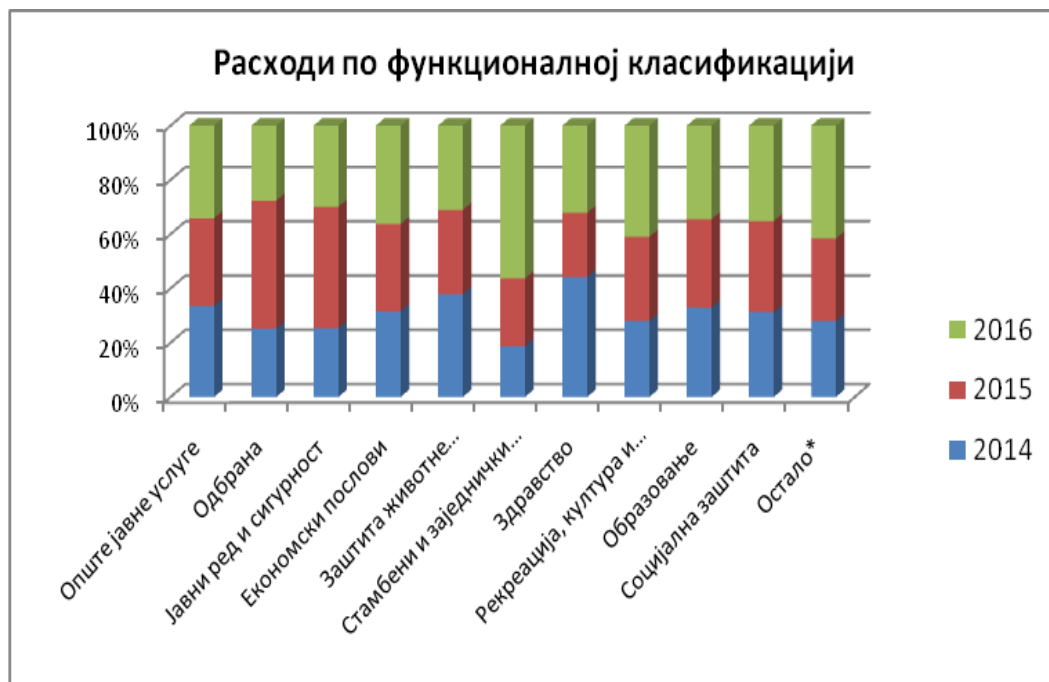
Značajno je ustanoviti i uticaj Rafinerije nafte Brod, rudnika i TE „Stanari“, kao i ribnjaka u Prnjavoru na narušavanje ekosistema rijeke Ukrine i životne sredine uopšte na teritoriji opštine Derventa.

Budući da Republika Srpska ulazi u programe koji se tiču energetske efikasnosti i obnovljivih izvora energije i opština Derventa prati te trendove razvoja. U nekoliko javnih ustanova su već realizovani projekti koji se tiču energetske efikasnosti tih objekata, a u pogledu razvoja sektora obnovljivih izvora energije potrebno je procijeniti potencijale kojima ova lokalna zajednica raspolaže, kako bi se moglo dalje djelovati na ovom polju.

4.1.11. Analiza budžeta

Budžet opštine Derventa predstavlja jedan od najvažnijih izvora za finansiranje projekata koji će biti definisani u Strategiji razvoja opštine Derventa za naredni višegodišnji period. U ukupnoj strukturi rashoda opštine Derventa, prema tabeli broj 35 i grafikonu broj 40, dominiraju troškovi Opštih javnih usluga sa oko 30% izdvajanja kroz posmatrani period, zatim slijede izdvajanja za Stambene i zajedničke poslove koja su dostigla procenat izdvajanja u odnosu na ukupna sredstva budžeta od 33,4%.

Grafikon 40: Analiza budžeta opštine Derventa

Izvor: Odjeljenje za finansije opštine Derventa

Zatim, slijede izdvajanja za Socijalnu zaštitu sa oko 22% u odnosu na ukupna budžetska sredstva i izdvajanja za Rekreaciju, kulturu i religiju i izdvajanja za Obrazovanje sa oko 9%.

Najznačajniji prihod opštine Derventa u prethodne tri godine su poreski prihodi koji su sa oko 70% zastupljeni u 2014, 2015. i 2016. godini.

Tabela broj 35 - Rashodi budžeta opštine Derventa po funkcionalnim kategorijama

<i>Funk c. kod</i>	<i>Opis</i>	<i>Budžet 2014. godine</i>	<i>Budžet 2015. godine</i>	<i>Budžet 2016. godine</i>
01	Opšte javne usluge	3.516.117,5 4	3.391.988,5 9	3.574.106,7 8
02	Odbrana	9.332,34	17.469,19	10.242,76
03	Javni red i sigurnost	164.576,24	290.765,96	194.324,93
04	Ekonomski poslovi	376.970,00	383.766,00	432.776,77
05	Zaštita životne sredine	52.267,52	42.972,15	42.900,49
06	Stambeni i zajednički poslovi	1.629.517,2 6	2.173.136,8 9	4.900.586,5 6
07	Zdravstvo	106.399,00	56.988,00	77.451,00
08	Rekreacija, kultura i religija	818.892,16	904.060,49	1.197.167,9 8
09	Obrazovanje	998.150,98	989.177,48	1.045.197,3 8
10	Socijalna zaštita	2.386.010,5 0	2.557.683,5 9	2.680.199,1 4
11	Ostalo*	344.258,16	374.835,46	511.982,57
UKUPNO		10.402.491, 70	11.182.843, 80	14.666.936, 36

Izvor: Odjeljenje za finansije opštine Derventa

Opština Derventa u kontinuitetu izdvaja značajna sredstva za kapitalne investicije, u cilju unapređenja stanja u pojedinim oblastima lokalnog razvoja. Projekcija za period 2018-2025. godine direktnih investicija u lokalnu infrastrukturu iznosi oko 11.000.000,00 KM. Pored direktnih investicija ulagaće se u stvaranje uslova za investicije sa viših nivoa vlasti, kao i omogućavanje razvoja privrede kroz donošenja raznih planova, programa u vezi prostornog uređenja.

4.2. Strateška orijentacija za period 2018-2025. godine

4.2.1. Strateško fokusiranje

Strateško fokusiranje izvedeno je u nekoliko koraka: kroz SWOT i PEST opštu analizu, te SWOT analizu svakog sektora pojedinačno, nastalih kao rezultat socio-ekonomske analize opštine Derventa, zatim kroz određivanje strateških fokusa daljeg djelovanja, koji su detaljno razrađeni sektorskim planovima.

❖ SWOT i PEST analiza

U ovom poglavlju izložene su glavne strateške prednosti opštine Derventa na kojima se temelji strategija razvoja, istaknute su i najizrazitije slabosti koje je potrebno umanjiti ili neutralizovati, prilike koje je važno strateški iskoristiti, kao i prijetnje koje je potrebno izbjeći ili umanjiti efekat njihovog uticaja pri kreiranju i realizaciji strategije.

Prikaz najznačajnijih strateških snaga, slabosti, mogućnosti i prijetnji:

OPŠTA SWOT ANALIZA OPŠTINE DERVENTA	
SNAGE	SLABOSTI
• Povoljan geografski položaj i blizina EU • Dobro razvijena saobraćajna infrastruktura • Značajan privredni centar Republike Srpske • Efikasna lokalna uprava i javne institucije • Dobra saradnja lokalne zajednice i javnih ustanova • Veći broj strateških planova koji se odnose na lokalni razvoj • Stabilnost opštinskog budžeta • Niska stopa nezaposlenosti • Veći broj mladih obrazovanih ljudi i osoba sa stečenim kompetencijama potrebnim za zapošljavanje • Motivisanost za rad i brži napredak • Duga tradicija razvoja industrijske proizvodnje • Izražen preduzetnički duh • Izvozno orijentisana privreda • Dobar poljoprivredni potencijal i tradicija proizvodnje • Derventa – urbano središte bogatog kulturnog i istorijskog naslijeđa • Gostoljubiva, tolerantna i otvorena sredina prepoznatljivog identiteta • Razvijeno obrazovanje • Funkcionalna obrazovna, sportska i kulturna infrastruktura • Raznolika ponuda kulturnih i sportskih dešavanja • Dobri potencijali za značajniji razvoj turizma • Očuvana prirodnih i kulturno-istorijskih lokaliteta • Duga tradicija održavanja manifestacija koje doprinose razvoju turizma • Blizina velikih urbanih centara • Dobro organizovana primarna zdravstvena zaštita • Diverzifikovan nevladin sektor • Potencijali dijaspora • Očuvana životna sredina i biodiverzitet • Prirodni resursi	• Nedovoljan stepen iskorišćenosti prirodnih resursa • Zastupljenost niskoakumulativnih grana privrede • Odlazak mladog visokoobrazovanog stanovništva u sredine koje nude kvalitetnije uslove života i veći izbor radnih mjesta u skladu sa stepenom obrazovanja • Otvaranje tržišta rada u EU utiče na odlazak kvalifikovane mlade radne snage, što mijenja demografsku sliku opštine • Nedostatak efikasnih mjera u svrhu zadržavanja mladog stanovništva • Negativni demografski trendovi • Nedostatak kvalitetnih razvojnih projekata • Nedovoljno intenzivan razvoj poljoprivrede i prerade poljoprivrednih proizvoda, u skladu sa potrebama tržišta • Nedovoljno organizovano tržište poljoprivrednih proizvoda • Nedovoljna iskorištenost turističkih potencijala • Slaba promocija turizma • Nedovoljno razvijena ekološka svijest stanovništva • Niska informatička pismenost stanovništva • Nedovoljno razvijena praksa cjeloživotnog učenja • Nedovoljna izgrađenost komunalne infrastrukture, posebno u ruralnim područjima • Nedostatak elektronskih medija • Problem toplifikacije
MOGUĆNOSTI	PRIJETNJE

• Stvaranje kvalitetnijih uslova života kroz institucionalno jačanje Dervente kao regionalnog centra • Stvaranje uslova za dobivanje statusa grada • Povećanje investicija u razvojne projekte opštine Derventa • Stvaranje uslova za razvoj sekundarnog nivoa liječenja • Reforma obrazovanja u skladu sa zahtjevima privrede i tržišta rada, resursima kojima raspolaže i interesu većeg broja učenika • Regionalno i prekogranično povezivanje • Veće korišćenje potencijala EU fondova • Stimulisanje razvoja inovativnih i tehnološki razvijenijih oblika privredne proizvodnje • Praćenje trendova u razvoju poljoprivredne proizvodnje i prerade • Bolja promocija turizma i proširenje izvora finansiranja ove oblasti • Definisanje novih elemenata kulturno-turističkog identiteta • Korišćenje potencijala dijaspore • Poticanje razvoja obnovljivih izvora energije	• Nedostatak finansijskih mogućnosti za ulaganje u kapitalne projekte • Nedostatak raspoloživih razvojnih fondova • Sporost u sprovođenju reformi • Neizvjesnost spoljnih izvora finansiranja razvojnih projekata • Slaba percepcija razvojnih potreba opštine Derventa od strane viših institucionalnih nivoa • Nestabilno političko okruženje • Negativna stopa prirodnog priraštaja • Nepovoljna migratorna kretanja stanovnika koja utiču na brojnost i kvalitet, kao i starosnu strukturu raspoložive radne snage • Depopulacija ruralnih područja i starenje populacije • Nedostatak visokoobrazovnih ustanova • Uticaj klimatskih promjena
---	---

PEST analiza

PEST analiza daje okvir za sagledavanje globalne i situacije u okruženju kroz analizu političkih, ekonomskih, socijalnih i tehnoloških faktora u okviru kojih se opština Derventa razvija.

PEST analiza	
Politički aspekti	Ekonomski aspekti
• Globalna politička i ekonomska nestabilnost • Politička nestabilnost na prostoru Balkana • Politička nestabilnost BiH (političke krize, reforme državne i lokalne uprave, raspodjela nadležnosti i resursa, uticaj globalnih i kriza u regionu na BiH...) • Usporen proces pristupanja EU zemalja iz regiona, posebno BiH • Uticaj međunarodnih faktora na rješavanje ključnih političko-pravnih rješenja u BiH • Uticaj migracija stanovništva sa Bliskog istoka ka EU na poziciju BiH kao pogranične zone • Demokratizacija društva, te razvoj pravne države i jačanje civilnog društva	• Nepovoljan poslovni rejting BiH i nedovoljno stimulativan poslovni ambijent • Globalni procesi transformisanja ekonomije postindustrijskog društva • Uticaj globalnih procesa koji utiču na pomjeranje interesa globalnih kompanija ka investiciono stimulativnim lokalitetima • Smanjena mogućnost za pristup stimulativnijim EU fondovima kao i drugim fondovima za razvoj zemalja u tranzicionom periodu • Napredak u EU integracijama, kao i pripadnost zoni slobodne trgovine (CEFTA) povećavaju pritisak na domaću privredu i njenu konkurentnost • Podijeljen i nejedinstven ekonomski prostor BiH • Nizak kreditni rejting BiH • Smanjenje administrativnih barijera koje utiču na poslovnu klimu • Nizak nivo direktnih stranih ulaganja • Nepovoljni ekonomski trendovi (variranje berzanskih indeksa, rast cijena nafte...) • Negativan uticaj privatizacije i restrukturiranja preduzeća na lokalnu ekonomiju
Socijalni aspekti	Tehnološki aspekti
• Migracije stanovništva, posebno iz ruralnih u urbana područja što utiče na depopulaciju sela (unutrašnje migracije stanovništva) • Starenje stanovništva Evrope i odlazak mladih, obrazovanih i kvalifikovanih radno sposobnih stanovnika BiH u zemlje koje nude kvalitetnije uslove za život • Broj korisnika socijalne pomoći u konstantnom porastu, što predstavlja dodatna opterećenja na budžet lokalnih zajednica • Rast socijalnog raslojavanja stanovništva • Visoka stopa nezaposlenosti u BiH • Promocija cjeloživotnog učenja, kako bi se sprovele strukturne promjene koje zahtijeva današnja tržišna privreda • Kultura, umjetnost i sport se sve više promovišu i kao ekonomski potencijali lokalne zajednice (prevaziđen koncept samo društvene nadogradnje)	• Uticaj informacionih i komunikacionih tehnologija na sve aspekte (od elektronskog poslovanja, upravljanja ...) i važna uloga znanja u međunarodnoj ekonomiji i strateškom upravljanju • Uloga znanja u privrednoj konkurentnosti • Novi upravljački, tehnološki i ekološki standardi • Premještanje niskoakumulativnih industrija i priljavi tehnologija iz industrijski razvijenih zemalja u zemlje u razvoju • Raste značaj i zanimanje za obnovljive izvore energije na globalnom i regionalnom tržištu • Neusklađen obrazovni sistem sa tehničkim i tehnološkim zahtjevima razvoja

❖ Strateški fokusi

Strategijsko planiranje razvoja podrazumijeva primjenu koncepta održivog razvoja, što predstavlja proces promjena koje obuhvataju maksimalno korišćenje raspoloživih resursa, usmjeravanje investicija, orijentisanje ka tehnološkom razvoju i institucionalnim reformama. Sve ove promjene su povezane i međusobno se prožimaju, stoga posebnu pažnju treba posvetiti usklađivanju aspekata ekonomskog razvoja, društvenog razvoja i životne sredine, kako bi se umanjili ili potpuno eliminisali inhibitorski procesi koji sprečavaju brži napredak.

Strategija podrazumijeva rješavanje problema koji imaju najveći potencijal za razvoj, stoga je važno fokus usmjeriti na glavne strateške izazove u predviđenom periodu, kako ne bi došlo do disperzije resursa bez postizanja predviđenog strateškog cilja.

4.2.2. Vizija i strateški ciljevi razvoja

Derventa je postala otvorena, ekonomski i društveno dinamična proevropska opština, ugodna za život i rad, što znači da je ispunjena dosadašnja vizija razvoja ove opštine. U skladu sa novim momentima, te konkurentskim okvirima za privlačenje investitora i ljudskog potencijala, u daljem razvoju Derventa mora da se osloni na sopstvene konkurentne prednosti i resurse, te pruži novu i stimulativniju klimu za investiranje, rad i život. Stoga je razvoj Dervente u predstojećem periodu određen sljedećom vizijom:

Derventa – urbani centar regije u društvenom, kulturnom i privrednom smislu i najpoželjnija

Vizija je usmjerena u pravcu razvoja Dervente kao prepoznatljivog grada u okruženju, geografski dobro pozicioniranog, koji efikasno koristi svoje materijalne i nematerijalne resurse.

Vizija Dervente kao urbanog centra biće usmjerena u pravcu razvoja višeg stepena društvene integracije kroz obnovu postojećih i izgradnju novih kapaciteta u ovoj oblasti, zatim kroz institucionalno jačanje i stvaranje uslova da Derventa dobije status grada. Za razvijenu opštinu u kojoj je privreda snažno razvijena, a pretežni dio radno aktivnog stanovništva je zaposlen u industriji, sticanje statusa grada značio bi bolju i efikasniju poslovnu klimu, te znatno bolji kvalitet života, čime bi Derventa postala otvorena i tolerantna sredina, usmjerena u pravcu stvaranja uslova boljeg društvenog položaja, kroz jačanje institucija u pogledu javnog, kulturnog, obrazovnog i zdravstvenog sistema. Ovaj dio vizije je potkrijepljen bogatim kulturno-istorijskim nasljeđem i urbanim identitetom Dervente kao i regionalnim kontinuitetom u trajanju više od jednog vijeka.

Unapređenje privrede kroz uvođenje novih tehnologija i investicija, kao i očuvanje poljoprivredne proizvodnje i stvaranje održivih seoskih područja biće važna vodilja u razvoju ovih sektora privrednog djelovanja, uz racionalno korišćenje resursa i stvaranje imidža dobre poslovne destinacije za investiranje. Stvaranje uslova za razvoj turizma, kao i očuvanje zdrave životne sredine su, takođe, važni pravci razvoja kojima ova vizija teži. Sve ovo će doprinijeti stvaranju kvalitetnijih uslova za život građana, povećanju standarda, kao i još većoj podršci pronatalitetnim mjerama u svrhu poboljšanja demografskog stanja opštine Derventa.

❖ Стратешки ciljevi razvoja:

Na osnovu izvršene analize stanja i okruženja definisani su strateški ciljevi kojima se određuje jasan smjer kretanja i djelovanja u navedenom vremenskom periodu, a njihova realizacija će doprinijeti ostvarenju postavljene vizije.

Strateški ciljevi usmjereni su na privredni i društveni razvoj, unapređenje kvalitete života, očuvanje i promovisanje kulturne baštine, kao i na razvoj infrastrukture i zaštite životne sredine.

Vizijom razvoja opštine Derвента određena su sljedeća tri strateška cilja koji predstavljaju glavne pravce razvoja u periodu predviđenom Strategijom razvoja:

➤ Strateški cilj 1:

Poboljšanje poslovnog okruženja, privlačenje investicija, kao i efikasnije korištenje resursa i turističkih potencijala

➤ Strateški cilj 2:

Stvaranje prepoznatljivog identiteta kroz obnovu postojećih i izgradnju novih kapaciteta u oblasti društvenog razvoja

➤ Strateški cilj 3:

Energetski efikasna i očuvana životna sredina sa racionalnim korištenjem prirodnih resursa

Prvi strateški cilj usmjeren je u pravcu ekonomskog jačanja i stvaranja pozitivne klime za investiranje. Blizina evropskog tržišta, dobra drumska povezanost kao i blizina okolnih aerodroma i mogućnost korištenja riječnih luka jesu glavne komparativne prednosti opštine Derвента. Kontinuiran rast prerađivačke industrije govori u prilog tome da su poslodavcima u Derventi dostupni kvalifikovani radnici koji zadovoljavaju potrebe zahtjevnih tržišta. Održavanje industrijske baze kao osnove za dalji razvoj prerađivačke djelatnosti je temelj za viši stepen finalizacije i stvaranja dodatne vrijednosti proizvoda. Treba težiti stalnom tehničko-tehnološkom unapređenju poslovanja uz primjenu inovacija.

Jedan od razvojnih pravaca opštine Derвента jeste jačanje konkurentnosti i kontinuiranog unapređenja poslovnog okruženja i stvaranje još boljih uslova za strana ulaganja, jer ona predstavljaju mogućnost korištenja savremenih tehnologija. Strana ulaganja su jedna od puteva daljeg privrednog razvoja opštine Derвента, druga mogućnost je razvoj preduzetništva u prerađivačkoj industriji i u sferi agrobiznisa, kao i mogućnost reinvestiranja preduzeća koja već posluju u Derventi.

Imajući u vidu bogatu istoriju ovih krajeva, potom brojne arheološke lokalitete, izletišta, rijeke Ukrinu i Savu, planinu Motajica sa bogatim lovištima, Derвента ima dobru osnovu za razvoj turizma. I pored značajnog potencijala ovaj važan resurs

opštine je vrlo malo iskorišten u privrednom smislu. Derventu treba predstavljati kao zanimljivu turističku destinaciju, sa prepoznatljivim identitetom, kroz prezentovanje gastroponude ovog kraja.

Velike površine obradivog zemljišta i dobar trend razvoja, svrstavaju opštinu Derventa među opštine sa najvećim potencijalom za razvoj poljoprivrede. Značajne površine neiskorišćenog zemljišta čine odličnu bazu za razvoj organske poljoprivredne proizvodnje. Ciljevi koje treba postići u poljoprivredi na području opštine Derventa bili bi da se ona razvija ne samo u funkciji snabdijevanja stanovništva hranom, nego, prvenstveno, u pravcu trajnog povećanja dohotka, zapošljavanja i zadržavanja mladih na selu.

Drugi strateški cilj usmjeren je u pravcu društvenog razvoja. Realizacijom ovog strateškog cilja poboljšao bi se kvalitet života građana i osigurao porast životnog standarda kroz razvoj i unapređenje višeg nivoa zdravstvenog i obrazovnog sistema, te dostupnost javnih usluga, kao i poboljšanja kulturne i sportske ponude Dervente. Viši nivo zdravstvene zaštite i obrazovnog sistema, kao i razvoj drugih sfera društvenog djelovanja povoljno bi uticao na ostanak mladih. Ostvarenjem ovog strateškog cilja došlo bi do pozicioniranja Dervente kao regionalnog centra u privrednom, društvenom i kulturnom smislu, a razvojem i jačanjem javnih institucija grad na Ukrini postao bi privlačan za mlade i obrazovane kadrove.

U trećem strateškom cilju fokus treba staviti na energetska efikasnost i podsticanje korištenja obnovljivih izvora energije u stambenoj i javnoj infrastrukturi. Kada je riječ o organizovanom prikupljanju otpada, dalji razvoj treba usmjeriti na unapređenje ovog sektora u pogledu razvrstavanja i recikliranja otpada, kao i edukovanju stanovništva o njihovom doprinosu zaštiti životne sredine. Ovaj cilj je usmjeren i na racionalno korištenje prirodnih resursa i očuvanje životne sredine.

Prioriteti ovog cilja usmjereni su na rješavanje problema izgradnje nove vodovodne i kanalizacione mreže, kao i izgradnje putne infrastrukture u svrhu efikasnijeg povezivanja grada sa seoskim naseljima, ali i modernizacije infrastrukture u gradu. Veoma važan segment jeste i efikasnija zaštita od prirodnih nepogoda, prvenstveno od poplava, ali i zaštite rijeke Ukrine od zagađenja, s posebnim akcentom stavljenim na zaštitu „Vodenog cvijeta“ kao prirodnog blaga ovog grada.

5. Sektorski razvojni planovi

5.1. Plan ekonomskog razvoja

SWOT analiza: EKONOMSKI RAZVOJ	
SNAGE	SLABOSTI
- Razvijena industrija, trgovinska djelatnost i građevinarstvo - Tradicija industrije (obučarske i metalske) i poslovanja - Povoljan geografski položaj - Razvijena putna, komunalna i obrazovna infrastruktura - Blizina aerodroma - Razvijenost poslovno-privrednih zona - Snažno izvozno orijentisana industrija - Razvijen sektor malih i srednjih preduzeća - Veliki broj inostranih firmi - Rastući broj privrednika - Razvijanje trgovinskih centara u tranzitnim zonama - Formiranje privrednog savjeta u svrhu bolje povezanosti lokalne zajednice i privrede - Kvalitetna radna snaga sa iskustvom rada u privredi - Pojednostavljena procedura registrovanja preduzeća - Postojeća industrijska/proizvodna infrastruktura (prazni industrijski objekti) - Prostorni uslovi za investiranje (građevinsko zemljište i privredne zone) - Mjere za samozapošljavanje i zapošljavanje - Dobar poljoprivredni potencijal i tradicija poljoprivredne proizvodnje - Poljoprivredno zemljište najvažniji prirodni resurs opštine - Razvijena prerađivačka industrija poljoprivrednih proizvoda - Očuvana životna sredina - Pogodni uslovi za organsku poljoprivrednu proizvodnju - Značajne površine neiskorišćenog poljoprivrednog zemljišta - Dobra opremljenost poljoprivrednom mehanizacijom	- Česte promjene legislative, posebno u poreskom sistemu - Parafiskalni nameti - Nedovoljno razvijeno udruživanje radi zajedničkog nastupa na tržištu - Fragmentiranost tržišta - Slaba umreženost razvojnih institucija sa privredom - Nedovoljne mjere podsticanja privrednog razvoja - Nedovoljan broj institucija za podršku privrednim subjektima - Nedostatak razvojnih planova za potencijalne investicije - Nedostatak inicijative za razvoj inovativnih, visoko tehnoloških i profitabilnih industrija - Nedovoljno investicija usmjereno u razvoj profitabilnih grana privrede - Neusklađenost obrazovanja sa tržištem rada i potrebama industrije, praćenog nedostatkom praktičnih znanja i vještina - Nedovoljan izbor programa za prekvalifikaciju i cjeloživotno učenje - Nedovoljno profesionalno usmjeravanje mladih - Odlazak mladog i obrazovanog stanovništva, kao i kvalifikovane radne snage - Nedovoljna ponuda radnih mjesta za visokoobrazovane stanovnike - Nekonkurentnost radne snage - Mala ulaganja u modernizaciju postojeće industrije i inovacije - Veliki broj radnih mjesta u niskoakumulativnim granama privrede - Relativno niska cijena rada i nesigurnost zadržavanja posla - Neriješeni problemi privrednih subjekata koji su prestali sa poslovanjem - Odumiranje poslovnog života u užem gradskom jezgri

• Postojanje određene infrastrukture za otkup poljoprivrednih proizvoda • Postojanje obrazovne institucije (srednja poljoprivredna škola) • Podsticanje poljoprivredne proizvodnje • Bogastvo kulturne baštine i istorijskog značaja grada • Geosaobraćajni položaj • Dobra putna povezanost i blizina aerodroma • Dobro uređena sportsko-rekreativna infrastruktura • Partnerski odnos lokalne uprave i TO • Utvrđene manifestacije i turistički sadržaji • Uređenost grada i gradskih površina • Blizina atraktivnih lokacija u okolini	• Male i usitnjene poljoprivredne površine • Nedostatak planskog sistema ukupnjavanja poljoprivrednih parcela • Nizak nivo specijalizacije proizvodnje • Slaba edukovanost proizvođača • Zastarjela mehanizacija i tehnologija na poljoprivrednim gazdinstvima • Loša povezanost proizvođača i prerađivača • Nepovoljna starosna struktura poljoprivrednika i zapuštenost poljoprivrednih površina • Malo organskih proizvođača • Neorganizovanost tržišta • Nedostatak povoljnih kreditnih sredstava • Neuravnotežena kvaliteta proizvoda i usluga • Nedostatak značajnijih turističkih aktivnosti tokom godine • Nedostatak ugostiteljskih objekata sa tradicionalnom ponudom • Uglavnom jednoobrazna ugostiteljska ponuda • Manjak raznovrsnih smještajnih kapaciteta • Slaba ponuda noćnog života i kratko radno vrijeme • Slaba koordinacija između svih turističkih sudionika • Neravnomjerna popunjenost smještaja • Kratko zadržavanje u gradu • Neiskorištenost potencijala rijeke Ukrine • Neiskorištenost planine Motajice i rijeke Save u turističkoj ponudi • Nedovoljno razumijevanje procesa brendiranja destinacije
MOGUĆNOSTI	PRIJETNJE
• Podsticanje inovativnosti i tehnološkog napretka u razvoju privrede • Bolje iskorištavanje mogućnosti koje pružaju razvojni fondovi • Stvaranje sigurne klime za ulaganje i investicije • Povećanje interesa domaćih i stranih investitora za ulaganja na području opštine Derventa • Podsticanje domaćih i međunarodnih partnera na umrežavanje i uspostavljanje različitih oblika saradnje • Razvoj klastera • Povećati stepen koordinacije između obrazovnih institucija i privrede • Dualno obrazovanje • Povezivanje obrazovnih institucija sa srodnim institucijama u bratskim gradovima u svrhu transfera znanja i iskustava • Stimulisanje razvoja prehrambene industrije • Certifikacija poljoprivrednih proizvoda • Integralna i organska proizvodnja • Razvoj sabirnog i distributivnog centra • Okrupnjavanje poljoprivrednog zemljišta • Razvoj sekundarne poljoprivredne proizvodnje • Udruživanje i umrežavanje proizvođača i prerađivača • Razvoj seoskog turizma • Edukacija i saradnja poljoprivrednih proizvođača sa Poljoprivrednom školom • Uvođenje novih tehnologija u poljoprivrednu proizvodnju i transfer znanja • Veći uticaj privatnog sektora u turizmu • Jačanje tradicionalne gastro ponude • Produženje turističke sezone uvođenjem novih sadržaja • Povezivanje sopstvene ponude sa okolnim turističkim destinacijama • Formiranje Posavske kuće kao centra turizma • Povećanje turističkih sadržaja uz rijeku Ukrinu i Savu • Povezivanje ugostitelja sa turističkim događajima • Razvoj inovativnih turističkih proizvoda	• Složenost birokratskih procedura kao blokada razvoja privredne klime • Nedovoljan interes potencijalnih investitora za nova ulaganja • Nedostatak EU i drugih fondova za stimulisanje jačeg razvoja privrede • Nestimulativni krediti za pokretanje proizvodnje • Neprestan rast cijena energenata • Nedostatak visokoobrazovanog i kvalifikovanog radno sposobnog stanovništva za razvoj novih i profitabilnijih grana privrede • Povećano migriranje stanovništva uslijed otvaranja tržišta rada • Nedostatak novih radnih mjesta za veći broj različitih obrazovnih profila • Nelojalna konkurencija • Prevelik uvoz hrane sumnjivog kvaliteta • Mala investicijska sposobnost poljoprivrednika • Neefikasan sistem otkupa poljoprivrednih proizvoda • Nedostatak povoljnih razvojnih kreditnih linija • Depopulacija • Nedefinisani zakonodavni okviri • Pretvaranje poljoprivrednih površina u građevinsko zemljište • Slaba ulaganja u turizam • Stagnacija turističke ponude i nedostatak turističkih brendova • Devastiranje resursa • Nedostatak prepoznatljivog turističkog identiteta • Mali broj kadrova pogodnih za rad u turizmu • Brži razvoj konkurentne ponude u okruženju

• Razvijanje turizma specijalnih interesa • Uvođenje direktnog marketinga • Razvijanje programa prema iskustvima iz drugih zemalja koje imaju razvijen kontinentalni turizam	
--	--

Operativni ciljevi ekonomskog razvoja:

- Unapređenje poslovnog okruženja, privlačenje investicija i usklađivanje ponude radne snage sa tržištem rada
- Jačanje konkurentnosti MSP, promocija preduzetništva i podrška inovativnim aktivnostima
- Povećati produktivnost, održivost i stepen finalizacije poljoprivredne proizvodnje
- Postići ravnomjeran ruralni razvoj povećanjem konkurentnosti i održivosti poljoprivredne proizvodnje
- Poboljšanje kvaliteta turističke ponude i uslova za razvoj turizma
- Popunjati kapaciteti postojeće i stvoreni preduslovi za formiranje nove poslovno industrijske zone

USAGLAŠENOST SA STRATEŠKIM DOKUMENTIMA VIŠIH NIVOVA

➤ Prvi cilj ekonomskog razvoja usklađen je sa trećim strateškim ciljem Strategije i politike razvoja industrije Republike Srpske za period 2016-2020. godine – *Povećanje zaposlenosti u industriji i unapređenje ponude radne snage*, posebno sa operativnim ciljem 1. – Unaprijediti ponudu stručne radne snage za potrebe industrije. On je, takođe, u korelaciji i sa četvrtim strateškim ciljem iste strategije – *Poboljšanje poslovnog okruženja i privlačenja investicija u industriju*, odnosno operativnim ciljem 3. – Podsticati investicije u industriju.

U okviru Strategije podsticanja stranih ulaganja u Republiku Srpsku od 2016. do 2020. godine važno je istaknuti Sektorske ciljeve privlačenja stranih investicija u Republiku Srpsku, posebno u oblasti poljoprivrede, industrije i turizma, koji predstavljaju važne smjernice za ostvarivanje ciljeva ekonomskog razvoja koji se tiču privlačenja novih investicija u opštinu Derventa.

➤ Drugi cilj ekonomskog razvoja usklađen je sa prvim strateškim ciljem – *Jačanje konkurentnosti MSP*, kao i sa trećim strateškim ciljem – *Stimulisanje razvoja i promocije preduzetništva i preduzetničkih vještina* Strategije razvoja malih i srednjih preduzeća Republike Srpske za period 2016-2020. godine, u dijelu mjera koje se odnose na podršku promociji preduzetništva, razvoju inovacija i unapređenju konkurentnosti MSP.

➤ Treći cilj ekonomskog razvoja u skladu je prvim strateškim ciljem Strateškog plana razvoja poljoprivrede i ruralnih područja Republike Srpske od 2016. do 2020. godine – *Povećanje obima i produktivnosti poljoprivredne proizvodnje i obezbjeđenje stabilnosti dohotka poljoprivrednih proizvođača*, odnosno sa drugim operativnim ciljem – Povećanje produktivnosti poljoprivredne proizvodnje. Ovaj operativni cilj je, takođe, u korelaciji i sa trećim strateškim ciljem istog strateškog plana – *Povećanje stepena tržišnosti i finalizacije poljoprivredne proizvodnje*.

➤ Četvrti cilj ekonomskog razvoja usklađen je sa specifičnim ciljem – *Održiva poljoprivredna proizvodnja u okviru strateškog cilja četiri – Održivo upravljanje prirodnim resursima i ublažavanje posljedica klimatskih promjena*, kao i sa strateškim ciljem 5. – *Uravnotežen integralni ruralni razvoj* Strateškog plana razvoja poljoprivrede i ruralnih područja Republike Srpske od 2016. do 2020. godine.

➤ Peti cilj ekonomskog razvoja u skladu je sa vizijom i strateškim ciljevima sadržanim u Strategiji razvoja turizma Republike Srpske 2010-2020. godine, a posebno sa sljedećim strateškim ciljevima:

1. *Poboljšavanje kvaliteta turističkog proizvoda*
2. *Poboljšavanje uslova razvoja turizma*
4. *Unapređenje turističkog proizvoda baziranog na održivom razvoju*

➤ Šesti cilj ekonomskog razvoja usklađen je sa trećim strateškim ciljem – *Povećanje zaposlenosti u industriji i unapređenje ponude radne snage*, kao i sa četvrtim strateškim ciljem – *Poboljšanje poslovnog okruženja i privlačenja investicija u industriju* Strategije i politike razvoja industrije Republike Srpske za period 2016-2020. godine.

INTEGRACIJA SA DRUGIM OPŠTINSKIM STRATEGIJAMA I DOKUMENTIMA

Svi ciljevi ekonomskog razvoja usklađeni su sa postojećim lokalnim strategijama: Strategijom razvoja opštine Derventa 2011-2016, te sa Strategijom ruralnog razvoja opštine Derventa za period 2014-2020. godine.

Ciljevi ekonskog razvoja:

Operativni ciljevi ekonomskog razvoja	Veza sa strateškim ciljevima	Veza sa razvojnim ciljevima u drugim sektorima
1.1. Povećati produktivnost, održivost i stepen finalizacije poljoprivredne proizvodnje	Direktno doprinose 1. strateškom cilju: Poboljšanje poslovnog okruženja, privlačenje investicija, kao i efikasnije korištenje resursa i turističkih potencijala	komplementarni sa razvojnim ciljevima u drugim sektorima
1.2. Postići ravnomjeran ruralni razvoj povećanjem konkurentnosti i održivosti poljoprivredne proizvodnje	Direktno doprinose 1. strateškom cilju: Poboljšanje poslovnog okruženja, privlačenje investicija, kao i efikasnije korištenje resursa i turističkih potencijala	komplementarni sa razvojnim ciljevima u drugim sektorima
1.3. Unapređenje poslovnog okruženja, privlačenje investicija i usklađivanje ponude radne snage sa tržištem rada	Direktno doprinose 1. strateškom cilju: Poboljšanje poslovnog okruženja, privlačenje investicija, kao i efikasnije korištenje resursa i turističkih potencijala	komplementarni sa razvojnim ciljevima u drugim sektorima
1.4. Jačanje konkurentnosti MSP, promocija preduzetništva i podrška inovativnim aktivnostima	Direktno doprinose 1. strateškom cilju: Poboljšanje poslovnog okruženja, privlačenje investicija, kao i efikasnije korištenje resursa i turističkih potencijala	komplementarni sa razvojnim ciljevima u drugim sektorima
1.5. Popunjeni kapaciteti i stvoreni preduslovi za formiranje nove poslovno industrijske zone	Direktno doprinose 1. strateškom cilju: Poboljšanje poslovnog okruženja, privlačenje investicija, kao i efikasnije korištenje resursa i turističkih potencijala	komplementarni sa razvojnim ciljevima u drugim sektorima
1.6. Poboljšanje kvaliteta turističke ponude i uslova za razvoj turizma	Direktno doprinose 1. strateškom cilju: Poboljšanje poslovnog okruženja, privlačenje investicija, kao i efikasnije korištenje resursa i turističkih potencijala	komplementarni sa razvojnim ciljevima u drugim sektorima

Za realizaciju ekonomskog razvoja opštine Derventa definisano je 55 projekta i 2 mjere grupisane u 8 programa:

Program 1: Razvoj i unapređenje poljoprivredne proizvodnje

Program 2: Program edukacija i aktivnosti u poljoprivrednom sektoru

Program 3: Razvoj poslovno-privredne infrastrukture

Program 4: Privlačenje investicija

Program 5: Razvoj stimulativnog privrednog i poslovnog okruženja

Program 6: Infrastrukturni razvoj funkcionalnih privredno – poslovnih zona

Program 7: Razvoj turizma

Program 8: Izgradnja i obnova turističke infrastrukture i suprastrukture

Program 1.1.1: Razvoj i unapređenje poljoprivredne proizvodnje	1.1.1.1. Investiranje u prehrambeno – prerađivačke kapacitete (skladištenje, dorada, prerada) u ruralnim područjima	- X urađenih kapaciteta
	1.1.1.2. Mjera: Podsticaj razvoja poljoprivrede i sela	- X dodijeljenih podsticajnih mjera
	1.1.1.3. Podrška razvoju agrobiznisa, i obrazovanju centara za otkup poljoprivrednih proizvoda	- X podržanih inicijativa
	1.1.1.4. Unapređenje proizvodnje i prerade mlijeka	- Unaprijeđena mlijeverska proizvodnja
	1.1.1.5. Uvođenje standarda oznake geografskog porijekla i brendiranje kalenderovačkog sira	- Standardizovan i brendiran proizvod
	1.1.1.6. Podrška okrupnjavanju poljoprivrednih čestica i korištenju državnog zemljišta	- X ukрупnjenih/korištenih čestica
	1.1.1.7. Razvoj klastera organske i integralne poljoprivredne proizvodnje	- X nastalih klastera

	1.1.1.8. Podrška razvoju plasteničke proizvodnje 1.1.1.9. Unapređenje stočarske proizvodnje i peradarstva 1.1.1.10. Razvoj voćarstva 1.1.1.11. Unapređenje proizvodnje meda i pčelarskih proizvoda	- X novih plastenika - Unaprijeđena proizvodnja - Unaprijeđena voćarska proizvodnja - Unaprijeđena proizvodnja
Program 1.2.1: Program edukacija i aktivnosti u poljoprivrednom sektoru	1.2.1.1. Edukacija poljoprivrednih proizvođača o prednostima i mogućnostima udruživanja (klasteri, udruženja, zadruge i sl.) 1.2.1.2. Izrada poljoprivredne karte opštine Derventa 1.2.1.3. Promocija lokalnih poljoprivrednih proizvoda na specijalizovanim sajmovima, restoranima, ugostiljskim objektima 1.2.1.4. Stvaranje uslova za formiranje Poljoprivrednog savjeta 1.2.1.5. Edukacija proizvođača o načinima prezentacije, prodaje i kontrole kvaliteta proizvoda 1.2.1.6. Promocija ekološke poljoprivredne proizvodnje u svrhu stvaranja proizvoda veće vrijednosti 1.2.1.7. Podrška razvoju poljoprivrednog zadrugarstva	- X održanih edukacija - Izrađena karta - X ostvarenih promocija - Stvoreni uslovi za formiranje Savjeta - Održana edukacija - X promocija - X novih zadruga
Program 1.3.1: Razvoj poslovno-privredne infrastrukture	1.3.1.1. Razvoj greenfield i brownfield zona 1.3.1.2. Izrada studije brownfield objekata i lokacija sa potencijalnim rješenjima za njihovu revitalizaciju 1.3.1.3. Infrastrukturno opremanje greenfield lokacija 1.3.1.4. Projekat osnivanja slobodne zone Derventa	- X određenih lokacija - Urađena studija - X opremljenih lokacija - osnovana zona
Program 1.3.2: Privlačenje investicija	1.3.2.1. Izrada investicionog profila opštine Derventa 1.3.2.2. Izrada studije o mogućnostima privlačenja investicija 1.3.2.3. Promocija investicionih mogućnosti i razloga za ulaganje u opštinu Derventa 1.3.2.4. Izrada vodiča i osnivanje Infocentra za investitore 1.3.2.5. Izrada Kataloga potencijalnih investicija i projekata 1.3.2.6. Poslovno-investicioni forum lokalne uprave i dijaspore	- Izrađen profil - Izrađena studija - X promocija - Izrađen vodič/stvoreni uslovi za osnivanje Infocentra - Izrađen Katalog - Stvoreni uslovi za održavanje ovakvog foruma
Program 1.4.1: Razvoj stimulativnog privrednog i poslovnog okruženja	1.4.1.1. Podrška razvoju i jačanju MSP-a i preduzetničkom udruživanju (klasteri, udruženja i sl.) 1.4.1.2. Podrška Start – up programima 1.4.1.3. Podrška razvoju ženskog preduzetništva 1.4.1.4. Osnajiti funkciju Privrednog savjeta 1.4.1.5. Razvoj Privrednog i poslovnog inkubatora 1.4.1.6. Promovisati razvoj proizvodnje bazirane na primjeni modernih tehnologija 1.4.1.7. Stimulisanje osavremenjavanja postojećih industrija u	- X novih preduzeća - X novih klastera/udruženja - X podržanih projekata - X podržanih projekata - X sprovedenih inicijativa / projekata - Stvoreni uslovi za formiranje inkubatora - X privrednih subjekata koji primjenjuju

	svrhu konkuretnosti na tržištu i boljih uslova za rad	napredne tehnologije - X osavremenjenih subjekata
Program 1.5.1: Infrastrukturni razvoj funkcionalnih privredno – poslovnih zona	1.5.1.1. Izrada Zoning plana poslovno industrijske zone Stankovići 1.5.1.2. Fazno infrastrukturno opremanje poslovno industrijske zone Stankovići 1.5.1.3. Razvoj, optimizacija i modernizacija postojećih privredno poslovnih zona opštine Derventa	- Urađen plan - X infrastrukturnih zahvata po fazama - X infrastrukturnih zahvata po zoni
Program 1.6.1: Razvoj turizma	1.6.1.1. Izrada Strategije razvoja turizma opštine Derventa 1.6.1.2. Istražiti, vrednovati i promovisati turističke potencijale opštine Derventa 1.6.1.3. Uvrstiti autentična ambijentalna obilježja, prirodna i kulturna dobra u turističku ponudu opštine Derventa u svrhu stvaranja turističkog identiteta 1.6.1.4. Stimulisati umrežavanje aktera u turizmu u svrhu stvaranja kvalitetnije i raznovrsnije turističke ponude 1.6.1.5. Izrada projekta za sadržajno unapređenje značajnih manifestacija koje doprinose razvoju turizma opštine Derventa (Vašar, manifestacije regionalnog i međunarodnog karaktera, konferencije i sl.) 1.6.1.6. Razvijanje atraktivnih prekograničnih turističkih paketa (npr. projekat Rimski putevi, uskotračne pruge i sl.) 1.6.1.7. Podrška turističkim događajima / proizvodima 1.6.1.8. Stimulisanje razvoja posebnih oblika turizma (destinacioni, vjerski, kulturni, kamping, poslovni i sl.) 1.6.1.9. Uspostavljanje turističkog info-centra 1.6.1.10. Unapređenje gastronomske ponude i brendiranje geografskog porijekla proizvoda 1.6.1.11. Uključivanje tradicionalne gastro - ponude, te ponude vina i voćne rakije lokalnih proizvođača u ponudu hotela, restorana i drugih ugostiteljskih objekata 1.6.1.12. Izrada i brendiranje suvenira 1.6.1.13. Mjera: Podrška manifestacijama (Derventsko ljeto, Velikogospojinski sabor i dr.) 1.6.1.14. Upotpunjavanje ponude i sadržaja ugostiteljskih objekata	- Urađena Strategija - Urađena studija o turističkim potencijalima opštine Derventa - X promocija - Stvoren turistički identitet - Sprovedena inicijativa umrežavanja aktera - Urađen projekat unapređenja manifestacija - X ostvarenih prekograničnih saradnji - X podržanih događaja / proizvoda - X podržanih projekata - Uspostavljen info-centar - Poboljšana gastronomska ponuda opštine Derventa - X brendiranih proizvoda - X objekata sa ponudom lokalnih tradicionalnih proizvoda - X izrađenih i brendiranih suvenira - X podržanih inicijativa - X objekata sa potpunijom ponudom i sadržajima
Program 1.6.2: Izgradnja i obnova turističke infrastrukture i suprastrukture	1.6.2.1. Povezivanje lokaliteta Babino brdo, Donja Bišnja i lokaliteta „Ambarine“ pratećom turističkom infrastrukturom, suprastrukturom i osmišljenim sadržajima 1.6.2.2. Izrada kulturno – turističkog projekta „Posavska kuća“ u svrhu jačanja kulturnog identiteta i raznovrsnije turističke ponude 1.6.2.3. Međuopštinski projekat mapiranja i izgradnje staza i druge turističke infrastrukture na planini Motajici 1.6.2.4. Izgradnja fizičke infrastrukture za veću diverzifikaciju turističke ponude (hosteli, etno selo i sl.)	- X objekata infrastrukture i suprastrukture - X sadržaja - Izrađen projekat - Izrađen projekat

	1.6.2.5. Izrada plana za infrastrukturno opremanje izletničkih i kamping zona	- X infrastrukturnih objekata - Izrađen plan
--	---	---

5.2. Plan društvenog razvoja

SWOT analiza: DRUŠTVENI RAZVOJ	
SNAGE	SLABOSTI
<u>Kultura i omladina</u> • Derventa – primjer otvorenog i multikulturalnog grada • Tolerantna i multireligiozna sredina • Razvijena mreža institucija u kulturi • Primjeri dobre prakse i međusobne saradnje ovih institucija • Značajna kulturna baština • Veliki broj kulturnih manifestacija tokom godine • Entuzijazam profesionalnih i umjetnika amatera u stvaranju boljeg kulturnog ambijenta • Angažman pojedinaca unutar i izvan institucija kulture • Veći broj NVO organizacija, KUD-ova i udruženja građana koji učestvuju u kulturnim dešavanjima • Aktivizam mladih • Muzička škola • Međunarodna kulturna saradnja sa bratskim gradovima • Manifestacije regionalnog i internacionalnog karaktera • Mogućnost dnevne migracije mladih u veće centre <u>Obrazovanje, civilno društvo i sport</u> • Razvijena mreža vaspitno-obrazovnih institucija • Funkcionalna obrazovna i sportska infrastruktura • Inkluzivno obrazovanje • Uveden sistem prekvalifikacije, dokvalifikacije i obrazovanja odraslih • Obrazovna ustanova za slijepu i slabovidu djecu • Dovoljan broj stručno osposobljenog kadra za rad u vaspitno-obrazovnim institucijama • Udruženja posvećena radu sa djecom sa posebnim potrebama, invalidima i ranjivim kategorijama stanovništva • Mogućnost kontinuiranog obrazovanja u javnim i privatnim obrazovnim ustanovama • (od predškolskog do visokog obrazovanja) • Dobri uslovi za razvoj različitih sportova • Tradicija organizacije sportskih manifestacija međunarodnog karaktera • Međusobna saradnja obrazovnih, kulturnih i sportskih organizacija <u>Zdravstvo i socijalna zaštita</u> • Dobro organizovan primarni nivo zdravstvene zaštite	<u>Kultura i omladina</u> • Nedostatak sadržajnije kulturne ponude • Nedovoljna promocija kulturne baštine • Nedovoljno istražene kulturne potrebe stanovništva • Ograničena sredstva za finansiranje manifestacija od većeg međunarodnog značaja • Nedostatak Centra za mlade, gradske galerije, pozorišta, bioskopa... • Nedostatak i nekvalitetni sadržaji za izlazak i okupljanje mladih • Nedovoljan broj igrališta i prostora za okupljanje djece • Nedovoljno kulturnih i edukativnih sadržaja namijenjenih mladima i djeci • Loš marketing kulturnih manifestacija, nedovoljan profit • Nedostatak menadžera u kulturi • Nezadovoljavajuće materijalno stanje stanovništva • Slaba podrška nadležnih ministarstava projektima iz oblasti kulture i projektima vezanim za pitanje omladine, djece i porodice • Slaba saradnja sa institucijama na entitetskom i državnom nivou • Nedovoljna saradnja sa privatnim sektorom • Saradnja kulturnog i turističkog sektora nije zadovoljavajuća • Nedovoljna aktivnost udruženja i nevladinih organizacija u projektovanju omladinske politike • Nedovoljna finansijska podrška za finansiranje projekata iz ovih oblasti • Nedostatak stanovništva utiče na sve sfere društvenog razvoja <u>Obrazovanje, civilno društvo i sport</u> • Zastarjela školska infrastruktura (posebno u područnim školama) • Nedostatak projekata za postizanje energetske efikasnosti obrazovnih, sportskih i kulturnih institucija • Nedostatak školskih sportskih dvorana i terena • Nepostojanje đачkog doma • Nedovoljna podrška nadležnih ministarstava ovim sektorima • Nemogućnost uticanja lokalne zajednice na obrazovne programe • Neusklađenost obrazovnih programa za potražnjom na tržištu rada • Nedovoljna finansijska podrška za sufinansiranje projekata u školstvu i sportu • Lokalna uprava glavni izvor finansiranja sporta • Obaveza ličnog finansiranja za sudjelovanje članova (posebno djece) u sportskim programima • Loša materijalna situacija stanovništva • Nedostatak uslova za bavljenje baznim sportovima (atletika, gimnastika, plivanje) • Nedostatak biciklističke, trim i atletske staze • Potrebna obnavljanja sportske infrastrukture koja je u lošem stanju • Loši uslovi za rekreativno bavljenje sportom • Nedovoljna finansijska sredstva za finansiranje udruženja i organizacija • Slaba povezanost udruženja građana sa privatnim

• Kadrovi u zdravstvu zadovoljavaju potrebe primarnog nivoa • Organizovani specijalistički pregledi u Domu zdravlja • Usluge porodilišta • Veći broj privatnih zdravstvenih ustanova • Fleksibilnost zdravstvenih ustanova • Centri za starija lica • Briga za penzionere i socijalno ugrožena lica u vidu mnogobrojnih olakšica • Centar za socijalni rad dobro kadrovski opremljen • Ustanovljen sistem pružanja pomoći socijalno ugroženim osobama • Postoje aktivna udruženja građana u pružanju socijalnih usluga	sektorom • Nedostatak kvalitetnih projekata iz oblasti nevladinog sektora <u>Zdravstvo i socijalna zaštita</u> • Nedostatak sredstava za ispunjenje svih potreba u zdravstvu i socijalnoj zaštiti • Nepovezanost zdravstvenih ustanova sa ostalim sektorima • Nedostatak zdravstvene zaštite sekundarnog nivoa • Nedovoljna finansijska sredstva za unapređenje usluga • Nedostatak potpuno opremljenih vozila hitne pomoći • Nedovoljna pomoć nadležnih ministarstava u realizaciji projekata • Odlazak medicinski obrazovanog kadra • Nepostojanje dugoročne strategije razvoja zdravstvene i socijalne zaštite • Nedovoljna materijalna sredstva za finansiranje socijalnog sektora • Porast broja osoba kojima je potrebna pomoć • Stanovništvo stari • Nedovoljna umreženost aktera u području socijalnih usluga
---	--

MOGUĆNOSTI	PRIJETNJE
<u>Kultura i omladina</u> • Definisanje kulturne politike • Stimulisanje alternativnih izvora finansiranja • Bolja kulturna saradnja na regionalnom i međunarodnom nivou • Korištenje potencijala dijaspore za ulaganja u društveni razvoj • Bolje korištenje kreativnih potencijala mladih • Umrežavanje organizacija s područja kulture i mladih • Održavanje kreativnih radionica za djecu i omladinu	<u>Kultura i omladina</u> • Nedostatak sredstava u svim segmentima društvenog razvoja • Zasićenost stanovništva kulturnim događajima koji se ponavljaju • Bolja i sadržajnija kulturna ponuda većih centara • Smanjenje broja stanovnika • Smanjenje uslužnih djelatnosti u centru grada • Neodržavanje arhitekture u centru grada od strane privatnih vlasnika • Nepovezanost institucija na višim organizacionim nivoima
<u>Obrazovanje, civilno društvo i sport</u> • Umrežavanje obrazovnih institucija u svrhu razvoja novih tehnologija i inovacija • Otvaranje perspektivnih obrazovnih programa potrebnih lokalnoj zajednici • Otvaranje visokih ili viših škola za koje postoji realan potencijal u lokalnoj zajednici • Uvođenje prekogranične saradnje u obrazovni sistem • Nova sadržajnija igrališta i parkovi • Veća promocija sporta i organizacija velikih sportskih događaja • Povećati iskorištenost školsko-sportske infrastrukture	<u>Obrazovanje, civilno društvo i sport</u> • Demografski pad • Gašenje dijela stručnih zanimanja zbog nezainteresovanosti učenika za upis • Bolja ponuda obrazovnih profila i programa u većim centrima na svim obrazovnim nivoima • Miješanje profesionalnog i amaterskog sporta • Potreba za većim finansijskim učešćem roditelja u bavljenju sportom djece i mladih • Problem održivog finansiranja profesionalnih klubova • Sadržajnija ponuda sportova i sportskih događanja u većim centrima
<u>Zdravstvo i socijalna zaštita</u> • Definirati pravac razvoja zdravstva i socijalne zaštite na lokalnom nivou • Poboľšati ambulantne usluge • Modernizovati Dom zdravlja • Koristiti mogućnosti javno-privatnog partnerstva	<u>Zdravstvo i socijalna zaštita</u> • Neadekvatna organizacija zdravstvene zaštite • Bolja ponuda u pogledu zdravstvene zaštite u većim centrima • Porast broja korisnika socijalne pomoći

Operativni ciljevi društvenog razvoja:

- Unaprijediti kvalitetu življenja
- Poboľšati društvenu infrastrukturu
- Povećati efikasnost obrazovanja i kvalitet kulturnih i sportskih usluga

USAGLAŠENOST SA STRATEŠKIM DOKUMENTIMA VIŠIH NIVOVA

Ciljevi društvenog razvoja usaglašeni su sa sljedećim strateškim dokumentima:

➤ Prostornim planom Republike Srpske do 2025. godine, posebno sa 1. opštim ciljem: *Smanjenje disproporcija i zaustavljanje negativnih procesa demografskog razvoja mjerama politike održivog ekonomskog i socijalnog razvoja, u ekološki kvalitetnijem teritorijalnom okruženju, a na planski organizovan način;*

kao i sa 5. opštim ciljem: *Zaštita i uređenje prirodne i kulturne baštine, predjela i životne sredine na način koji će vrijednosti baštine koristiti kao resurs za razvoj, a životnu sredinu uređivati kao neophodan preduslov uspješnosti ekonomskog razvoja;*

➤ Sa Programom ekonomskih reformi Republike Srpske za period 2017-2019. godine u dijelu koji se odnosi na reformske mjere unapređenja poslovnog okruženja i na unapređenje povezanosti obrazovanja i tržišta rada;

➤ Strategijom razvoja kulture Republike Srpske 2017-2022, u okviru koje su Strateški cilj 1. – *Uspostavljanje sistema transparentne kulturne politike*, te sa Strateškim ciljem 5. – *Decentralizacija*, u okviru kojeg je istaknut Posebni cilj 2. – *Predviđjeti razvijanje i jačanje javnih ustanova kulture (programa i profesionalnog kadra) kao nosilaca kulturnog života sredina u kojima djeluju;*

➤ Operativnim ciljem 1. – *Osigurana veća povezanost sistema obrazovanja sa tržištem rada*, te Operativnim ciljem 4. – *Unaprijeđena obrazovna, profesionalna i prostorna pokretljivost mladih* u okvirima Strateškog cilja 1. Omladinske politike Republike Srpske od 2016 – 2020;

➤ Strategijom zapošljavanja Republike Srpske 2016-2020. godine, odnosno sa Strateškim ciljem 1. – *Povećati zaposlenost i ekonomsku aktivnost stanovništva u Republici Srpskoj*, u vezi sa Operativnim ciljem 1.1. – *Osigurati veću povezanost sistema obrazovanja sa tržištem rada* ;

➤ Strateškim ciljem 2. – *Unapređivanje kvaliteta srednjeg stručnog obrazovanja i vaspitanja*, ali i sa Strateškim ciljem 5. – *Povezivanje stručnog obrazovanja i tržišta rada*, te sa Prožimajućim strateškim ciljevima koji se odnose na cjeloživotno učenje i obrazovanje odraslih, kao i preduzetničko učenje koji su navedeni u Strategiji obrazovanja Republike Srpske;

➤ Strategijom primarne zdravstvene zaštite, tačnije Ciljem 12. – *Jačanje učešća lokalne zajednice u obezbjeđivanju primarne zdravstvene zaštite*;

➤ Strateškim ciljem 3. – *Uspostavljanje efikasnog sistema pružanja usluga* Strategije za sekundarnu i tercijarnu zdravstvenu zaštitu u Republici Srpskoj;

➤ Strateškim prioritetima koji se odnose na školski sport, intenzivno ulaganje u sportske objekte i prateću infrastrukturu definisanih u Strategiji razvoja sporta u Republici Srpskoj;

➤ Akcionim planom za primjenu Strategije u oblasti migracija i azila Bosne i Hercegovine, kojim je predviđen čitav niz mjera za uključivanje BiH dijasporu u društveni život zemlje.

INTEGRACIJA SA DRUGIM OPŠTINSKIM STRATEGIJAMA I DOKUMENTIMA

Strategija razvoja opštine Derventa 2011-2016, Strategija obrazovanja odraslih opštine Derventa 2015-2020. godine, Strategija ruralnog razvoja opštine Derventa za period 2014-2020. godine, kao i Strategija razvoja sporta opštine Derventa predstavljali su osnovu za planiranje projekata i mjera predviđenih navedenim operativnim ciljevima.

Ciljevi društvenog razvoja:

Operativni ciljevi društvenog razvoja	Veza sa strateškim ciljevima	Veza sa razvojnim ciljevima u drugim sektorima
2.1. Unaprijediti kvalitetu življenja	Direktno doprinose 2. strateškom cilju: Stvaranje prepoznatljivog identiteta kroz obnovu postojećih i izgradnju novih kapaciteta u oblasti društvenog razvoja	komplementarni sa razvojnim ciljevima u drugim sektorima
2.2. Poboljšati društvenu infrastrukturu	Direktno doprinose 2. strateškom cilju: Stvaranje prepoznatljivog identiteta kroz obnovu postojećih i izgradnju novih kapaciteta u oblasti društvenog razvoja, te 1. strateškom cilju: Poboljšanje poslovnog okruženja, privlačenje investicija, kao i efikasnije korištenje resursa i turističkih potencijala	komplementarni sa razvojnim ciljevima u drugim sektorima
2.3. Povećati efikasnost obrazovanja i kvalitet kulturnih i sportskih usluga	Direktno doprinose 2. strateškom cilju: Stvaranje prepoznatljivog identiteta kroz obnovu postojećih i izgradnju novih kapaciteta u oblasti društvenog razvoja, te 1. strateškom cilju: Poboljšanje poslovnog okruženja, privlačenje investicija, kao i efikasnije korištenje resursa i turističkih potencijala	komplementarni sa razvojnim ciljevima u drugim sektorima

Za realizaciju društvenog razvoja opštine Derventa definisan je 45 projekat i 6 mjera grupisanih u 6 programa:

Program 1: Poboljšanje uslova za kvalitetu života

Program 2: Zaštita kulturne baštine

Program 3: Unapređenje infrastrukturnih kapaciteta

Program 4: Poboljšanje i izgradnja prateće infrastrukture u oblasti društvenog razvoja

Program 5: Razvoj i unapređenje kulture, obrazovanja, sporta

Program 6: Razvoj ljudskih resursa

Program 2.1.1: Poboljšanje uslova za kvalitetu života	2.1.1.1. Dostupnije usluge građanima (e-registar...)	- X dostupnih usluga
	2.1.1.2. Izrada elaborata o dobivanju statusa grada	- Usvojen elaborat
	2.1.1.3. Sistemsko i kontinuirano postizanje urbanog standarda	- Povećan standard urbanizacije
	2.1.1.4. Izrada studije o zdravstvenoj zaštiti	- Urađena studija
	2.1.1.5. Unapređenje sistema zdravstvene zaštite, kvaliteta i nivoa pružanja usluga građanima	- Uspostavljeni bolnički kapaciteti
	2.1.1.6. Podrška uvođenju modela javno-privatnog partnerstva u oblasti zdravstva	- Uveden model javnoprivatnog partnerstva
	2.1.1.7. Podrška privatnim investicijama u sistem socijalne zaštite	- X investicija
	2.1.1.8. Projekat uspostavljanja i izgradnje regionalnog Centra civilne zaštite i Vatrogasnog doma	- Uspostavljen regionalni Centar
	2.1.1.9. Otvaranje kapaciteta Gerontološkog centra	- X korisnika ovih usluga
	2.1.1.10. Umrežavanje organizacija civilnog društva međusobno i sa privatnim sektorom u cilju razvoja novih inicijativa	- X umreženih organizacija
	2.1.1.11. Izrada studije o mogućim modelima medijskog djelovanja u Derventi	- Urađena studija
	2.1.1.12. Podrška projektima održivog povratka u opštinu Derventa	- X podržanih projekata
	2.1.1.13. Promocija i razvoj volonterstva	- X volontera /volonterskih udruženja
	2.1.1.14. Organizacija savjeta lokalne zajednice i predstavnika dijaspora u svrhu njihovog jačeg društvenog angažmana i doprinosa zajednici	- Stvoreni uslovi za formiranje savjeta
	2.1.1.15. Mjera: Podrška udruženjima i organizacijama – NVO	- X podržanih projekata
	2.1.1.16. Mjera: Podrška porodicama sa više djece	- X porodica
	2.1.1.17. Mjera: Podrška za vantjelesnu oplodnju	- X korisnika
	2.1.1.18. Mjera: Podrška sprovođenju akcionih planova (oblast: soc. zaštite, inkluzije, ravnopravnosti polova, obrazovanja odraslih)	- X planova
	2.1.1.19. Projekat pomoći djeci s poteškoćama u učenju i razvoju	- H korisnika
	2.1.1.20. Projekat izgradnje heliodroma	- Izgrađen heliodrom
Program 2.1.2: Zaštita kulturne baštine	2.1.2.1. Očuvanje kulturnog identiteta Dervente	- Očuvan kulturni identitet
	2.1.2.2. Istražiti, vrednovati, zaštititi i promovisati kulturna dobra i kulturnu baštinu opštine Derventa	- X vrednovanih / zaštićenih objekata /dobara
	2.1.2.3. Očuvati autentična ambijentalna obilježja u urbanom i ruralnom području	- X održanih promocija
	2.1.2.4. Identifikovati kulturne i kreativne resurse Dervente i procijeniti njihove potencijale	- X očuvanih ambijentalnih obilježja
	2.1.2.5. Poticati međusobnu saradnju svih aktera u kulturi u cilju stvaranja različitih kulturno-turističkih proizvoda	- X identifikovanih resursa
		- X ostvarenih saradnji
		- X proizvoda

Program 2.1.3: Poboljšanje i izgradnja prateće infrastrukture u oblasti društvenog razvoja	2.1.3.1. Izgradnja biciklističke – pješačke – trim staze (pravci: Donja Bišnja, Babino brdo i sl.) 2.1.3.2. Uređenje izletišta „Vidikovac“ – Babino brdo 2.1.3.3. Uređenje šetališta, trgova, parkova 2.1.3.4. Izgradnja igrališta za djecu 2.1.3.5. Oživljavanje mikro-ambijena u gradskom području: izgradnja parka „9. januar“ i uređenje drugih spomen parkova, šetališta itd.	- X m izgrađenih staza - Uređeno izletište „Vidikovac“ - X uređenih šetališta /trgova/parkova - X izgrađenih igrališta - X uređenih zona
Program 2.2.1: Unapređenje infrastrukturnih kapaciteta	2.2.1.1. Rekonstrukcija i modernizacija zdravstvenih objekata 2.2.1.2. Izgradnja hirurškog bloka i uspostavljanje sekundarnog nivoa zdravstvene zaštite (bolnica II reda) 2.2.1.3. Rekonstrukcija i sanacija objekata kulture 2.2.1.4. Proširenje kapaciteta JU „Trol“ Derventa 2.2.1.5. Projekat razvoja predškolskih ustanova na ruralnom području 2.2.1.6. Projekat opremanja Kulturnog centra	- X obnovljenih zdravstvenih objekata - Izgrađen hirurški blok - Uspostavljen sekundarni nivo zdravstvene zaštite - X obnovljenih objekata kulture - Prošireni kapaciteti - H ustanova - opremljen Kulturni centar
Program 2.3.1: Razvoj i unapređenje kulture, obrazovanja, sporta	2.3.1.1. Izrada projekta za upotpunjavanje ponude značajnih manifestacija novim sadržajima i njihova promocija 2.3.1.2. Proširenje usluga i promocija kulturno – sportskih ustanova 2.3.1.3. Izrada Strategije razvoja kulture opštine Derventa 2.3.1.4. Stvaranje preduslova za kvalitetniji sistem obrazovanja 2.3.1.5. Izgradnja, rekonstrukcija, opremanje i sanacija školskih objekata i sportskih dvorana 2.3.1.6. Podrška rekonstrukciji rukometnog igrališta „Partizanovo“ 2.3.1.7. Izgradnja pomoćnog fudbalskog terena FK „Tekstilac“ 2.3.1.8. Mjera: Podrška udruženjima građana iz oblasti sporta 2.3.1.9. Mjera: Stipendiranje studenata i učenika 2.3.1.10. Podrška inicijativama za pronalazak alternativnih izvora finansiranja projekata u oblasti kulture i sporta	- Urađen projekat - X novih sadržaja - X novih usluga - Izrađena Strategija - Stvoreni preduslovi za kvalitetnije obrazovanje - X infrastrukturnih zahvata - Rekonstruisano igralište - Izgrađeno igralište - X podržanih inicijativa /projekata - X korisnika stipendije - X podržanih inicijativa
Program 2.3.2: Razvoj ljudskih resursa	2.3.2.1. Podrška stvaranju partnerstva između privrednog i obrazovnog, javnog i civilnog sektora 2.3.2.2. Formiranje savjetodavnog vijeća srednjih stručnih škola koga čine predstavnici profesora, poslodavaca i lokalne zajednice 2.3.2.3. Pokrenuti inicijativu za uvođenje novih zanimanja i unapređenje postojećih 2.3.2.4. Sprovođenje programa cjeloživotnog učenja, prekvalifikacija i preduzetničkog učenja 2.3.2.5. Izrada strategije o omladini	- Stvoreni preduslovi za jače međusektorsko povezivanje - Ustanovljeno savjetodavno vijeće - X novih/unapređenih zanimanja - X kandidata koji su prošli ove programe - Izrađena strategija

5.3. Plan zaštite životne sredine

SWOT analiza: INFRASTRUKTURA I ZAŠTITA ŽIVOTNE SREDINE	
SNAGE	SLABOSTI
▪ Geostrateški položaj Dervente ▪ Implementiran LEAP u opštini Derventa ▪ Dobra putna umreženost cijele opštine ▪ Izgrađen ili obnovljen veći dio putne mreže u seoskom području ▪ Veliki dio ulica u gradu rekonstruisan ▪ Izgrađene nove ulice u gradu ▪ Većina ulica u urbanoj zoni ima trotoar ▪ Centar grada – administrativno, kulturno, religijsko i historijsko jezgro ▪ Očuvanost arhitektonski i historijski važnih građevina ▪ Izgrađene funkcionalne kružne saobraćajnice ▪ Pripremljeni novi projekti za izgradnju i obnovu puteva ▪ Razvijen drumski i autobuski saobraćaj ▪ Visok stepen pokrivenosti naselja opštine vodovodnom mrežom ▪ Izrađeni projekti koji se odnose na nastavak izgradnje ili obnovu vodovodne mreže ▪ Dobar dio naselja priključen na kanizacioni sistem ▪ Izrađeni projekti za priključivanje nekih gradskih i seoskih naselja na vodovodnu i kanizacionu mrežu ▪ Izgrađeni novi kolektori ▪ Dobar kvalitet vode na svim vrelima koja snabdijevaju vodovodni sistem ▪ Dobro upravljanje vodovodnim i kanizacionim sistemom, kao i otpadom ▪ Funkcionalan sistem odvoza smeća sa gradskih i seoskih područja ▪ Dobro održavanje čistoće ulica, pješačkih zona, trgova i zelenih površina ▪ Aktivna zimska služba na gradskom i seoskom području ▪ Elektroenergetska umreženost cijele opštine ▪ Područje grada pokriveno rasvjetom ▪ U većem dijelu sela provedeno osvijetljavanje ▪ Strateškim infrastrukturnim projektima riješen akutni problem plavljenja u urbanom dijelu opštine ▪ Funkcionalna umreženost službi javne sigurnosti	▪ Malo infrastrukturnih zahvata finansirano putem EU i drugih fondova ▪ Opasni pješački prelazi u zoni škola ▪ Porast broja vozila koja aktivno učestvuju u saobraćaju ▪ Nedostatak finansijskih sredstava za trajno rješavanje problema udarnih rupa na kolovozima ▪ Problem sigurnosti učesnika u saobraćaju na loše preglednim raskrsnicama ▪ Ulice u kojima nema trotoara potencijalno opasne za pješake ▪ Problem skladištenja ogreva na zelenim površinama u stambenim gradskim četvrtima ▪ Starost i dotrajalost vodovodne i kanizacione mreže u nekim zonama grada ▪ Neriješen problem odvodnje otpadnih i oborinskih voda u nekoliko gradskih naselja ▪ Uticaj globalnih klimatskih promjena ▪ Niska ekološka svijest ▪ Nedostatak postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda ▪ Zagađivanje vodotokova ▪ Smanjenje ribljeg fonda rijeke Ukrine ▪ Neriješeno pitanje trajnog zbrinjavanja i odlaganja otpada ▪ Nedostatak sredstava za sprovođenje programa recikliranja raznih vrsta otpada ▪ Slabo razvijena svijest stanovnika o odvajanju i recikliranju otpada ▪ Postojanje divljih deponija ▪ Bespravna sječa šuma ▪ Nedostatak finansijskih sredstava za modernizaciju opreme civilne zaštite

MOGUĆNOSTI	PRIJETNJE
▪ Izgradnja nove poslovno-industrijske zone u području priključenja Dervente na autoput ▪ Prilikom rekonstrukcije saobraćajnica istovremeno vršiti i rekonstrukciju ostalih instalacija ▪ Donijeti strategiju upravljanja čvrstim otpadom ▪ Razviti svijest građana o mogućnostima koje pruža sektor recikliranja ▪ Poduzeti mjere za jačanje energetske učinkovitosti na infrastrukturnim objektima ▪ Procijeniti resursne potencijale opštine Derventa u pogledu razvoja infrastrukture obnovljivih izvora energije ▪ Uređenje korita rijeke Ukrine ▪ Korištenje potencijala rijeka Save i Ukrine ▪ Korištenje potencijala planine Motajice	▪ Složeni uslovi kreditiranja infrastrukturnih projekata ▪ Strogi uslovi za prihvatanje projekata koji se finansiraju putem EU i drugih fondova ▪ Nedostatak sredstava za održavanje kapitalnih infrastrukturnih objekata ▪ Ratom oštećeni objekti u urbanoj zoni koji predstavljaju potencijalnu opasnost po sigurnost i život građana ▪ Uticaj prnjavorskog ribnjaka na ekosistem rijeke Ukrine ▪ Uticaj rudnika i TE Stanari na rijeku Ukrinu i kvalitet vazduha južnog dijela opštine ▪ Smanjenje biološke raznolikosti ▪ Potencijalna opasnost od porasta učestalosti elementarnih nepogoda i poplava ▪ Nepostojanje efikasne gradske toplane

Operativni ciljevi zaštite životne sredine:

- Jačanje kapaciteta komunalne infrastrukture i zaštita od poplava
- Racionalno i održivo upravljanje prirodnim resursima
- Unapređenje zaštite životne sredine kroz promociju principa energetske efikasnosti i obnovljivih izvora energije;

USAGLAŠENOST SA STRATEŠKIM DOKUMENTIMA VIŠIH NIVOVA

Prvi operativni cilj usklađen je sa operativnim ciljevima i koncepcijama razvoja urbanih i komunalnih sistema u selima predviđenih izmjenama i dopunama Prostornog plana Republike Srpske (do 2025. godine), a u korelaciji je i sa petim strateškim ciljem Strateškog plana razvoja poljoprivrede i ruralnih područja RS – *Uravnotežen integralni ruralni razvoj*, te sa Strategijom upravljanja vodama RS u pogledu mjera koje se odnose na *upravljanje vodama u raznim oblastima njihovog korišćenja*. U korelaciji je i sa Strategijom upravljanja vodama Republike Srpske, u pogledu mjera koje se odnose na *upravljanje u oblasti zaštite od štetnog dejstva voda*.

Drugi operativni cilj je u potpunosti usklađen sa Akcionim planom zaštite životne sredine Bosne i Hercegovine (NEAP), te sa svim prioritetnim oblastima koje ovaj plan predviđa, kao i sa četvrtim i petim opštim ciljem prostornog razvoja Republike Srpske navedenim u Prostornom planu Republike Srpske (izmjene i dopune). Ovaj cilj je u korelaciji sa drugim strateškim ciljem Strategije zaštite prirode Republike Srpske – *Održivo korišćenje prirodnih resursa*, te sa Strategijom upravljanja vodama RS, budući da doprinosi primjeni mjera *u cilju zaštite kvaliteta voda*, kao i ciljevima Strategije zaštite vazduha RS, Strategije upravljanja otpadom RS i Strateškim planom razvoja poljoprivrede i ruralnih područja RS u pogledu smanjenja zagađenja zemljišta.

Treći operativni cilj u skladu je sa petim strateškim ciljem Strategije razvoja energetike RS – *Uspostaviti efikasan sistem podsticanja energetske efikasnosti i korišćenja obnovljivih izvora energije u skladu sa postavljenim ciljevima i obavezama koje će proizaći iz članstva Bosne i Hercegovine u Evropskoj uniji*.

INTEGRACIJA SA DRUGIM OPŠTINSKIM STRATEGIJAMA I DOKUMENTIMA

Projekti predviđeni Lokalnim programom zaštite životne sredine opštine Derventa (LEAP) poslužili su kao osnova za planiranje projekata i mjera u okviru navedenih operativnih ciljeva, kao i Strategija razvoja opštine Derventa 2011-2016. i Strategija ruralnog razvoja opštine Derventa za period 2014-2020. godine u dijelovima koji se odnose na definisane operativne ciljeve.

Ciljevi zaštite životne sredine:

Ciljevi zaštite životne sredine	Veza sa strateškim ciljevima	Veza sa razvojnim ciljevima u drugim sektorima
3.1. Jačanje kapaciteta komunalne infrastrukture i zaštita od poplava	Direktno doprinose 3. strateškom cilju: Energetski efikasna i očuvana životna sredina sa racionalnim korišćenjem prirodnih resursa, te 1. strateškom cilju: Poboljšanje poslovnog okruženja, privlačenje investicija, kao i efikasnije korišćenje resursa i turističkih potencijala	komplementarni sa razvojnim ciljevima u drugim sektorima
3.2. Racionalno i održivo upravljanje prirodnim resursima	Direktno doprinose 3. strateškom cilju: Energetski efikasna i očuvana životna sredina sa racionalnim korišćenjem prirodnih resursa	komplementarni sa razvojnim ciljevima u drugim sektorima
3.3. Unapređenje zaštite životne sredine kroz promociju principa energetske efikasnosti i obnovljivih izvora energije;	Direktno doprinose 3. strateškom cilju: Energetski efikasna i očuvana životna sredina sa racionalnim korišćenjem prirodnih resursa, te 1. strateškom cilju: Poboljšanje poslovnog okruženja, privlačenje investicija, kao i efikasnije korišćenje resursa i turističkih potencijala	komplementarni sa razvojnim ciljevima u drugim sektorima

Za realizaciju plana zaštite životne sredine opštine Derventa definisano je 37 projekata grupisanih u 6 programa:

Program 1: Efikasno planiranje, unapređenje i izgradnja komunalne i saobraćajne infrastrukture na teritoriji opštine Derventa

Program 2: Unapređenje i razvoj sistema upravljanja otpadom

Program 3: Regulacija vodotoka i održavanje komunalnih objekata za zaštitu od poplava

Program 4: Zaštita prirodne baštine

Program 5: Zaštita životne sredine, voda i izgradnja komunalnih objekata

Program 6: Poboljšana energetska efikasnost i korišćenje obnovljivih izvora energije

Program 3.1.1: Efikasno planiranje, unapređenje i izgradnja komunalne i saobraćajne infrastrukture na teritoriji opštine Derventa	3.1.1.1. Izrada plana komunalnog i saobraćajnog infrastrukturnog djelovanja 3.1.1.2. Izgradnja, rekonstrukcija i sanacija vodovoda i distributivne mreže u gradskim, prigradskim i seoskim naseljima 3.1.1.3. Izgradnja, rekonstrukcija i sanacija kanalizacione mreže u gradskim, prigradskim i seoskim naseljima 3.1.1.4. Asfaltiranje kategorisanih puteva u ruralnim područjima 3.1.1.5. Uređenje, izgradnja i rekonstrukcija gradske saobraćajne infrastrukture 3.1.1.6. Izrada plana infrastrukturne regulacije područja u novoj poslovno – privrednoj zoni u Osinji 3.1.1.7. Projekat izgradnje magistralnog pravca Derventa – Stanari 3.1.1.8. Projekat priključenja opštine Derventa na autoput „9. januar“ 3.1.1.9. Proširenje gradskog groblja 3.1.1.10. Sanacija Rapčanskog mosta i rekonstrukcija manjih mostova, prelaza i zaštitnih ograda 3.1.1.11. Izgradnja i rekonstrukcija ulične rasvjete u gradskim, prigradskim i seoskim naseljima	- Urađen plan djelovanja - X m mrekonstruisano/sanirano - X izgrađenih vodovoda - X m rekonstruisanog / dograđenog sistema - X km asfaltiranih putnih pravaca - X m uređene/ izgrađene infrastrukture - Izrađen plan regulacije - Urađen projekat izgradnje magistralnog puta - Uspostavljen priključak na autoput - X m ² proširenog groblja - Izvršena sanacija - X mostova/prelaza/ograda rekonstruisano - X rasvjetnih stubova
Program 3.1.2: Unapređenje i razvoj sistema upravljanja otpadom	3.1.2.1. Međuopštinski projekat izgradnje Transfer stanice za čvrsti otpad 3.1.2.2. Izrada plana za unapređenje pogona reciklažnog centra 3.1.2.3. Edukacija stanovništva o značaju recikliranja otpada 3.1.2.4. Sanacija divljih deponija na području opštine Derventa	- Urađen projekat - Izrađen plan unapređenja - X sprovedenih edukacija - X saniranih divljih deponija
Program 3.1.3: Regulacija vodotoka i održavanje komunalnih objekata za zaštitu od poplava	3.1.3.1. Nastavak uređenja korita rijeke Ukrine 3.1.3.2. Održavanje odvodnih kanala 3.1.3.3. Izgradnja novih i održavanje postojećih nasipa u naseljenim područjima u zonama u kojima prijeti opasnost od plavljenja	- X m uređenog korita - X m očišćenih kanala - X m ojačanih / izgrađenih nasipa
Program 3.1.4: Zaštita životne sredine, voda i izgradnja komunalnih objekata	3.1.4.1. Izgradnja uređaja za prečišćavanje otpadnih voda 3.1.4.2. Izgradnja kolektora 3.1.4.3. Izrada plana za sprovođenje monitoringa kvaliteta vazduha, vode i zemljišta	- X izgrađenih uređaja - X novih kolektora - Izrađen monitoring plan

Program 3.2.1: Zaštita prirodne baštine	3.2.1.1. Uređenje i valorizacija lokaliteta Ambarine	- Uređen i valorizovan lokalitet (1. i 2.)
	3.2.1.2. Uređenje i valorizacija „Kojiča“ pećine	
	3.2.1.3. Zaštita fenomena „vodenog cvijeta“	- X sprovedenih aktivnosti
	3.2.1.4. Izrada plana revitalizacije i valorizacije „Starače“	- Izrađen plan
	3.2.1.5. Snimanje stanja i kontrola kvaliteta vode lokalnih vodovoda	- Urađene predviđene aktivnosti
	3.2.1.6. Međuopštinski projekat zaštite sliva rijeke Ukrine	- X projekata
	3.2.1.7. Međuopštinski projekat zaštite i korišćenja resursa planine Motajice	- X projekata
Program 3.3.1: Poboljšana energetska efikasnost i korišćenje obnovljivih izvora energije	3.3.1.1. Izrada Akcionog plana za energetske održivost (SEAP)	- Izrađen Akcioni plan
	3.3.1.2. Edukacija stanovništva i promocija projekata energetske efikasnosti	- X sprovedenih edukacija / promocija
	3.3.1.3. Nastavak primjene mjera energetske efikasnosti na javnim objektima	- X primjenjenih mjera
	3.3.1.4. Zamjena postojećih sijalica sa ekološki prihvatljivijim štednim sijalicama	- X zamijenjenih sijalica
	3.3.1.5. Izgradnja nove energetske efikasne javne rasvjete	
	3.3.1.6. Obnova fasada i stolarije na objektima javnih ustanova	- X novih svjetiljki
	3.3.1.7. Izgradnja više rejonskih toplana	- X m ² obnovljene fasade
	3.3.1.8. Izrada plana za ispitivanje resursa kojima opština Derвента raspolaže u svrhu razvoja obnovljivih izvora energije	- X zamijenjene stolarije
	3.3.1.9. Izrada studije Obnovljivih izvora energije (OIE)	- X toplana
		- Izrađen plan za ispitivanje resursa
		- Urađena Studija

6. OPERATIVNI DIO

6.1. Plan implementacije

PLAN IMPLEMENTACIJE 2018-2020											
Plan lokalnog ekonomskog razvoja											
Program	Projekti / Mjere		Orijentacioni period realizacije (dinamika implementacije)							Nosioći implementacije	Ciljne grupe
			2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024		
			2	2	2	2	2	2	2		
			0	0	0	0	0	0	0		
			1	1	2	2	2	2	2		
			8	9	0	1	2	3	4	5	

1.1.1. Razvoj i unapređenje poljoprivredne proizvodnje	1.1.1.1. Investiranje u prehrambeno – prerađivačke kapacitete (skladištenje, dorada, prerada) u ruralnim područjima									Odjeljenje za privredu i društvene djelatnosti; Udruženje poljop.proizvođača; Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede; Investitori	Poljoprivredni proizvođači
	1.1.1.2. Mjera: Podsticaj razvoja poljoprivrede i sela									Odjeljenje za privredu i društvene djelatnosti	Poljoprivredni proizvođači
	1.1.1.3. Podrška razvoju agrobiznisa, i obrazovanju centara za otkup poljoprivrednih proizvoda									Odjeljenje za privredu i društvene djelatnosti; Udruženje poljop.proizvođača; Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede; Investitori	Poljoprivredni proizvođači
	1.1.1.4. Unapređenje proizvodnje i prerade mlijeka									Odjeljenje za privredu i društvene djelatnosti; Udruženje poljop.proizvođača; Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede; Donatori	Poljoprivredni proizvođači
	1.1.1.5. Uvođenje standarda oznake geografskog porijekla i brendiranje kalenderovačkog sira									Odjeljenje za privredu i društvene djelatnosti; Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede	Poljoprivredni proizvođači; Pružaoци turističkih usluga
	1.1.1.6. Podrška okrupnjavanju poljoprivrednih čestica i korištenju državnog zemljišta									Odjeljenje za privredu i društvene djelatnosti; Udruženje poljop.proizvođača	Poljoprivredni proizvođači
	1.1.1.7. Razvoj klastera organske i integralne poljoprivredne proizvodnje									Odjeljenje za privredu i društvene djelatnosti; Udruženje poljop.proizvođača; Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede; Donatori	Poljoprivredni proizvođači
	1.1.1.8. Podrška razvoju plasteničke proizvodnje									Odjeljenje za privredu i društvene djelatnosti; Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede; Donatori	Poljoprivredni proizvođači
	1.1.1.9. Unapređenje stočarske proizvodnje i peradarstva									Odjeljenje za privredu i društ.djelatnosti; Udruženje poljop.proizvođača; Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede; Donatori	Poljoprivredni proizvođači

Orientacioni pregled prioriteta projekata/mjera

1.1.1.10. Razvoj voćarstva										Odjeljenje za privredu i društvene djelatnosti; Udruženje poljop.proizvođača; Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i	Poljoprivredni proizvođači
-------------------------------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---	----------------------------

1.3.2. Privlačen je investicij a	1.3.2.2. Izrada studije o mogućnostima privlačenja investicija									Opština Derвента; Donatori	Poslovni sektor; Investitori
	1.3.2.3. Promocija investicionih mogućnosti i razloga za ulaganje u opštinu Derвента									Opština Derвента; Donatori	Poslovni sektor; Investitori
	1.3.2.4. Izrada vodiča i osnivanje Infocentra za investitore									Opština Derвента; Donatori	Poslovni sektor; Investitori
	1.3.2.5. Izrada Kataloga potencijalnih investicija i projekata									Opština Derвента; Donatori; Pravna lica	Poslovni sektor; Investitori
	1.3.2.6. Poslovno-investicioni forum lokalne uprave i dijaspore									Opština Derвента; Privredni savjet; Dijaspore; Pravna lica	Poslovni sektor; Investitori; Dijaspore; Stanovništvo
1.4.1. Razvoj stimulativnog privrednog i poslovnog okruženja	1.4.1.1. Podrška razvoju i jačanju MSP-a i preduzetničkom udruživanju (klasteri, udruženja i sl.)									Odjeljenje za privredu i društvene djelatnosti; Privredni savjet; Agencija za razvoj MSP; Pravna lica	Privredno- poslovni sektor
	1.4.1.2. Podrška Start – up programima									Odjeljenje za privredu i društvene djelatnosti; Agencija za razvoj MSP; Pravna lica	Privredno- poslovni sektor
	1.4.1.3. Podrška razvoju ženskog preduzetništva									Odjeljenje za privredu i društvene djelatnosti; NVO; Pravna lica	Privredno- poslovni sektor; Žene - preduzetnice
	1.4.1.4. Osnažiti funkciju Privrednog savjeta									Odjeljenje za privredu i društvene djelatnosti; Privredni savjet; Pravna lica	Privredno- poslovni sektor; Javni sektor
	1.4.1.5. Razvoj Privrednog i poslovnog inkubatora									Odjeljenje za privredu i društvene djelatnosti; Privredni savjet; Pravna lica; Donatori	Privredno- poslovni sektor
	1.4.1.6. Promovisati razvoj proizvodnje bazirane na primjeni modernih tehnologija									Odjeljenje za privredu i društvene djelatnosti; Privredni savjet; Agencija za razvoj MSP; Ministarstvo nauke i tehnologije; Pravna lica	Privredno- poslovni sektor
	1.4.1.7. Stimulisanje osavremenjavanja postojećih industrija u svrhu konkurentnosti na tržištu i boljih uslova za rad									Odjeljenje za privredu i društvene djelatnosti; Privredni savjet; Agencija za razvoj MSP; Ministarstvo industrije, tehnologije i rudarstva; Pravna lica	Privredno- poslovni sektor
1.5.1. Infrastru	1.5.1.1. Izrada Zoning plana poslovno industrijske zone Stankovići									Odjeljenje za prostorno uređenje	Privredno- poslovni sektor; Investitori
	1.5.1.2.									Opština Derвента; Vlada	Privredno-

ktorni razvoj funkcionalnih privredno – poslovnih zona	Fazno infrastrukturno opremanje poslovno industrijske zone Stankovići									RS; Pravna lica; Investitori	poslovni sektor; Investitori
	1.5.1.3. Razvoj, optimizacija i modernizacija postojećih privredno poslovnih zona opštine Derventa									Opština Derventa; Vlada RS; Pravna lica; Investitori	Privredno-poslovni sektor; Investitori
1.6.1. Razvoj turizma	1.6.1.1. Izrada Strategije razvoja turizma opštine Derventa									Turistička organizacija opštine Derventa	Pružaoци turističkih usluga; Turisti
	1.6.1.2. Istražiti, vrednovati i promovisati turističke potencijale opštine Derventa									Turistička organizacija opštine Derventa	Pružaoци turističkih usluga; Turisti
	1.6.1.3. Uvrstiti autentična ambijentalna obilježja, prirodna i kulturna dobra u turističku ponudu opštine Derventa u svrhu stvaranja turističkog identiteta									Turistička organizacija opštine Derventa	Pružaoци turističkih usluga; Turisti
	1.6.1.4. Stimulisati umrežavanje aktera u turizmu u svrhu stvaranja kvalitetnije i raznovrsnije turističke ponude									Turistička organizacija opštine Derventa	Pružaoци turističkih usluga; Turisti
	1.6.1.5. Izrada projekta za sadržajno unapređenje značajnih manifestacija koje doprinose razvoju turizma opštine Derventa									Turistička organizacija opštine Derventa	Pružaoци turističkih usluga; Turisti
	1.6.1.6. Razvijanje atraktivnih prekograničnih turističkih paketa (npr. projekat Rimski putevi i sl.)									Turistička organizacija opštine Derventa; Odjeljenje za privredu i društvene djelatnosti	Pružaoци turističkih usluga; Turisti
	1.6.1.7. Podrška turističkim događajima / proizvodima									Turistička organizacija opštine Derventa; Odjeljenje za privredu i društvene djelatnosti	Pružaoци turističkih usluga; Turisti
	1.6.1.8. Stimulisanje razvoja posebnih oblika turizma (destinacioni, vjerski, kulturni, kamping, poslovni i sl.)									Turistička organizacija opštine Derventa; Odjeljenje za privredu i društvene djelatnosti; Ministarstvo trgovine i turizma	Pružaoци turističkih usluga; Turisti
	1.6.1.9. Uspostavljanje turističkog info-centra									Turistička organizacija opštine Derventa	Pružaoци turističkih usluga; Turisti

1.6.1. Razvoj turizma	1.6.1.10. Unapređenje gastronomske ponude i brendiranje geografskog porijekla proizvoda									Turistička organizacija opštine Derventa	Pružaoци turističkih usluga; Turisti
	1.6.1.11. Uključivanje tradicionalne gastro - ponude, te ponude vina i voćne rakije lokalnih proizvođača u ponudu hotela, restorana i drugih ugostiteljskih objekata									Turistička organizacija opštine Derventa; Pružaoци turističkih usluga; Proizvođači	Pružaoци turističkih usluga; Turisti
	1.6.1.12. Izrada i brendiranje suvenira									Turistička organizacija opštine Derventa; Odjeljenje za privredu i društvene djelatnosti; Ministarstvo trgovine i turizma	Pružaoци turističkih usluga; Turisti
	1.6.1.13. Mjera: Podrška manifestacijama (Derventsko									Odjeljenje za privredu i društvene djelatnosti	Pružaoци turističkih

	Jlato, Velikogospojinski sabor i dr.)										usluga; Turisti
	1.6.1.14. Upotpunjavanje ponude i sadržaja ugostiteljskih objekata									Turistička organizacija opštine Derventa; Akteri ugostiteljske ponude	Pružaoči turističkih usluga; Turisti
1.6.2. Izgradnja i obnova turističke infrastrukture i supraštruktore	1.6.2.1. Povezivanje lokaliteta Babino brdo, Donja Bišnja i lokaliteta „Ambarine“ pratećom turističkom infrastrukturuom, suprastrukturuom i osmišljenim sadržajima									Odjeljenje za privredu i društvene djelatnosti; Turistička organizacija opštine Derventa; NVO	Lokalna zajednica; Stanovništvo; Turisti
	1.6.2.2. Izrada kulturno – turističkog projekta „Posavska kuća“ u svrhu jačanja kulturnog identiteta i raznovrsnije turističke ponude									Odjeljenje za privredu i društvene djelatnosti; Narodna biblioteka; Turistička organizacija opštine Derventa; NVO	Lokalna zajednica; Stanovništvo; Turisti
	1.6.2.3. Međuopštinski projekat mapiranja i izgradnje staza i druge turističke infrastrukture na planini Motajici									Opštine u kojima se proteže planina Motajica; Turističke organizacije lokalnih zajednica; Donatori	Lokalna zajednica; Stanovništvo; Turisti
	1.6.2.4. Izgradnja fizičke infrastrukture za veću diverzifikaciju turističke ponude (hosteli, etno selo i sl.)									Opština Derventa; Turistička organizacija opštine Derventa; Privatni investitori	Lokalna zajednica; Stanovništvo; Turisti
	1.6.2.5. Izrada plana za infrastrukturno opremanje izletničkih i kamping zona									Opština Derventa; Turistička organizacija opštine Derventa	Lokalna zajednica; Stanovništvo; Turisti

Plan društvenog razvoja												
Program	Projekti / Mjere	Orijentacioni period realizacije (dinamika implementacije)								Nosioci implementacije	Ciljne grupe	
		2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025			
2.1.1. Poboljšanje uslova za kvalitetu	2.1.1.1. Dostupnije usluge građanima (e-registar...)									Odjeljenje za privredu i društvene djelatnosti; Donatori	Stanovništvo; Privrednici ; Investitori	
	2.1.1.2. Izrada elaborata o dobivanju statusa grada									Opština Derventa	Lokalna zajednica	
	2.1.1.3. Sistemsko i kontinuirano postizanje urbanog standarda									Opština Derventa	Lokalna zajednica	
	2.1.1.4. Izrada studije o zdravstvenoj zaštiti									Dom zdravlja Derventa	Zdravstveno osoblje; Lokalno stanovništvo	
	2.1.1.5. Unapređenje sistema zdravstvene zaštite, kvaliteta i nivoa pružanja usluga građanima									Dom zdravlja Derventa; Opština Derventa; Ministarstvo zdravlja i socijalne zaštite	Zdravstveno osoblje; Lokalno stanovništvo	

života	2.1.1.6. Podrška uvođenju modela javno-privatnog partnerstva u oblasti zdravstva									Dom zdravlja Derвента; Opština Derвента; Ministarstvo zdravlja i socijalne zaštite	Lokalna zajednica
	2.1.1.7. Podrška privatnim investicijama u sistem socijalne zaštite									JU Centar za socijalni rad Derвента; Opština Derвента; Pravna lica; Privatni donatori	Socijalne kategorije stanovništva
	2.1.1.8. Projekat uspostavljanja i izgradnje regionalnog Centra civilne zaštite i Vatrogasnog doma									Centar civilne zaštite, Teritorijalna vatrogasna jedinica; Opština Derвента; Vlada RS	Lokalna zajednica;
	2.1.1.9. Otvaranje kapaciteta Gerontološkog centra									JU Gerontološki centar Derвента	Stanovništvo starije životne dobi
	2.1.1.10. Umrežavanje organizacija civilnog društva međusobno i sa privatnim sektorom u cilju razvoja novih inicijativa									Sektor civilnog društva; Pravna lica	Akteri u sektoru civilnog društva; Omladina

2.1.1. Pобољшање услова за квалитету живота	2.1.1.11. Izrada studije o mogućim modelima medijskog djelovanja u Derventi									Opština Derвента; Predstavnici medija	Lokalna zajednica
	2.1.1.12. Podrška projektima povratka u opštinu Derвента									Odjeljenje za izbjegla i raseljena lica opštine Derвента; Ministarstvo za izbjeglice i raseljena lica	Stanovništvo u dijaspori
	2.1.1.13. Promocija i razvoj volonterstva									Sektor civilnog društva	Akteri u sektoru civilnog društva; Omladina
	2.1.1.14. Organizacija savjeta lokalne zajednice i predstavnika dijaspore u svrhu njihovog jačeg društvenog angažmana i doprinosa zajednici									Opština Derвента; Dijaspore; Akteri kulturnog, sportskog, obrazovnog života u Derventi	Lokalna zajednica
	2.1.1.15. Mjera: Podrška udruženjima i organizacijama – NVO									Odjeljenje za privredu i društvene djelatnosti	Akteri u sektoru civilnog društva
	2.1.1.16. Mjera: Podrška porodicama sa više djece									Odjeljenje za privredu i društvene djelatnosti	Višečlane porodice
	2.1.1.17. Mjera: Podrška za vantelesnu oplodnju									Odjeljenje za privredu i društvene djelatnosti	Korisnici usluga
	2.1.1.18. Mjera: Podrška sprovođenju akcionih planova (oblast: soc. zaštite, inkluzije, ravnopravnosti polova, obrazovanja odraslih)									Odjeljenje za privredu i društvene djelatnosti	Lokalna zajednica
	2.1.1.19. Projekat pomoći djeci s poteškoćama u učenju i razvoju									Obrazovne ustanove; NVO; Ministarstvo prosvjete i kulture RS	Akteri u obrazovanju; Korisnici

	2.1.1.20. Projekat izgradnje heliodroma									Opština Derвента; Vlada RS	Lokalna zajednica
2.1.2. Zaštita kulturne baštine	2.1.2.1. Očuvanje kulturnog identiteta Dervente									Kulturne ustanove; NVO; Opština Derвента; Pravna lica; Donatori	Akteri u kulturi i turizmu; Lokalna zajednica; Turisti; Stanovništvo
	2.1.2.2. Istražiti, vrednovati, zaštititi i promovisati kulturna dobra i kulturnu baštinu opštine Derвента									Kulturne ustanove; NVO; Opština Derвента; Pravna lica; Donatori	Akteri u kulturi i turizmu; Lokalna zajednica; Turisti; Stanovništvo
	2.1.2.3. Očuvati autentična ambijentalna obilježja u urbanom i ruralnom području									Odjeljenje za prostorno uređenje	Akteri u kulturi i turizmu; Lokalna zajednica; Turisti; Stanovništvo
	2.1.2.4. Identifikovati kulturne i kreativne resurse Dervente i procijeniti njihove potencijale									Odjeljenje za prostorno uređenje; Turistička organizacija opštine Derвента; Kulturne ustanove; NVO; Donatori	Akteri u kulturi i turizmu; Lokalna zajednica; Turisti; Stanovništvo
	2.1.2.5. Poticati međusobnu saradnju svih aktera u kulturi u cilju stvaranja različitih kulturno-turističkih proizvoda									Kulturne ustanove; NVO; Opština Derвента; Pravna lica; Turistička organizacija opštine Derвента	Akteri u kulturi i turizmu; Lokalna zajednica; Stanovništvo
2.1.3. Poboljšanje i izgradnja prateće infrastrukture u oblasti društvenog razvoja	2.1.3.1. Izgradnja biciklističke – pješačke – trim staze (pravci: Donja Bišnja, Babino brdo i sl.)									Opština Derвента; Turistička organizacija opštine Derвента; Ministarstvo porodice, omladine i sporta	Lokalna zajednica
	2.1.3.2. Uređenje izletišta „Vidikovac“ – Babino brdo									Opština Derвента; Turistička organizacija opštine Derвента; Pravna lica; Privatni investitori	Lokalno stanovništvo; Turisti
	2.1.3.3. Uređenje šetališta, trgova, parkova									Opština Derвента; Ministarstvo porodice, omladine i sporta	Lokalno stanovništvo; Turisti
	2.1.3.4. Izgradnja igrališta za djecu									Opština Derвента; Ministarstvo porodice, omladine i sporta; Pravna lica; Privatni investitori	Lokalno stanovništvo; Djeca i roditelji
	2.1.3.5. Oživljavanje mikro-ambijenata u gradskom području: izgradnja parka „9. januar“ i uređenje drugih spomen parkova, šetališta itd.									Opština Derвента; Vlada RS	Lokalna zajednica

2.2.1. Unapređenje infrastrukturnih kapaciteta	2.2.1.1. Rekonstrukcija i modernizacija zdravstvenih objekata									Dom zdravlja Derventa; Opština Derventa; Ministarstvo zdravlja i socijalne zaštite	Lokalna zajednica
	2.2.1.2. Izgradnja hirurškog bloka i uspostavljanje sekundarnog nivoa zdravstvene zaštite (bolnica II reda)									Opština Derventa; Vlada RS; Donatori; Privatni investitori; Pravna lica	Lokalna zajednica
	2.2.1.3. Rekonstrukcija i sanacija objekata kulture									Kulturne ustanove; Opština Derventa; Vlada RS; Donatori	Akteri u oblasti kulture; Korisnici; Lokalno stanovništvo
	2.2.1.4. Proširenje kapaciteta JU „Trol“ Derventa									Opština Derventa; Vlada RS	Lokalna zajednica
	2.2.1.5. Projekat razvoja predškolskih ustanova na ruralnom području									Obrazovne ustanove; NVO; Ministarstvo prosvjete i kulture RS; Opština Derventa	Lokalna zajednica
	2.2.1.6. Projekat opremanja Kulturnog centra									Kulturni centar; Opština Derventa; Donatori	Akteri u oblasti kulture; Korisnici; Lokalno stanovništvo
2.3.1. Razvoj i unapređenje kulture, obrazovanja, sporta	2.3.1.1. Izrada projekta za upotpunjavanje ponude značajnih manifestacija novim sadržajima i njihova promocija									Ustanove i kolektivi iz oblasti kulture i sporta; Turistička organizacija opštine Derventa; Ministarstvo trgovine i turizma; Pravna lica	Akteri u oblasti kulture, sporta i turizma; Lokalna zajednica
	2.3.1.2. Proširenje usluga i promocija kulturno – sportskih ustanova									Ustanove i kolektivi iz oblasti kulture i sporta; Pravna lica	Akteri u oblasti kulture, sporta i turizma; Lokalna zajednica
	2.3.1.3. Izrada Strategije razvoja kulture opštine Derventa									Kulturne ustanove; Odjeljenje za privredu i društvene djelatnosti	Lokalna zajednica
	2.3.1.4. Stvaranje preduslova za kvalitetniji sistem obrazovanja									Škole; NVO; Ministarstvo Prosvjete i kulture RS	Akteri u obrazovanju
	2.3.1.5. Izgradnja, rekonstrukcija, opremanje i sanacija školskih objekata i sportskih dvorana									Škole; NVO; Ministarstvo Prosvjete i kulture RS; Donatori	Akteri u obrazovanju; Korisnici
	2.3.1.6. Podrška rekonstrukciji rukometnog igrališta „Partizanovo“									Opština Derventa; Vlada RS	Akteri u sportu; Korisnici; Lokalna zajednica
	2.3.1.7. Izgradnja pomoćnog fudbalskog terena FK „Tekstilac“									Opština Derventa; Vlada RS; FK „Tekstilac“	Akteri u sportu; Korisnici; Lokalna zajednica
	2.3.1.8. Mjera: Podrška udruženjima građana iz oblasti sporta									Odjeljenje za privredu i društvene djelatnosti	Sportski kolektivi i individual

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

2.3.2. Razvoj ljudskih resursa	2.3.2.3. Pokrenuti inicijativu za uvođenje novih zanimanja i unapređenje postojećih											Opština Derventa; Privrednici; Akteri u obrazovanju; Biro za zapošljavanje	Privredni i obrazovni sektor; Učenici; Lokalna zajednica
	2.3.2.4. Sprovođenje programa cjeloživotnog učenja, prekvalifikacija i preduzetničkog učenja											Odjeljenje za privredu i društvene djelatnosti; Biro za zapošljavanje	Privredni sektor; Nezaposleno stanovništvo
	2.3.2.5. Izrada strategije o omladini											Odjeljenje za privredu i društvene djelatnosti;; NVO	Omladina

Plan zaštite životne sredine												
Progr am	Projekti / Mjere	Orijentacioni period realizacije (dinamika implementacije)								Nosioci implementacije	Ciljne grupe	
		2	2	2	2	2	2	2	2			
		0	0	0	0	0	0	0	0			
		1	1	2	2	2	2	2	2			
		8	9	0	1	2	3	4	5			
3.1.1. Efika sno planir anje, unap ređe nje i izgra dnja komu nalne i saobr ačajn e infras truktu re na terito riji opšti ne Derv enta	3.1.1.1. Izrada plana komunalnog i saobraćajnog infrastrukturnog djelovanja									Odjeljenje za prostorno uređenje; Odjeljenje za stambeno-komunalne poslove	Lokalna zajednica	
	3.1.1.2. Izgradnja, rekonstrukcija i sanacija vodovoda i distributivne mreže u gradskim, prigradskim i seoskim naseljima									Odjeljenje za stambeno- komunalne poslove	Lokalna zajednica	
	3.1.1.3. Izgradnja, rekonstrukcija i sanacija kanalizacione mreže u gradskim, prigradskim i seoskim naseljima									Odjeljenje za stambeno- komunalne poslove	Lokalna zajednica	
	3.1.1.4. Asfaltiranje kategorisanih puteva u ruralnim područjima									Odjeljenje za stambeno- komunalne poslove	Lokalna zajednica	
	3.1.1.5. Uređenje, izgradnja i rekonstrukcija gradske saobraćajne infrastrukture									Odjeljenje za stambeno- komunalne poslove	Lokalna zajednica	
	3.1.1.6. Izrada plana infrastrukturne regulacije područja u novoj poslovno – privrednoj zoni u Osinji									Odjeljenje za prostorno uređenje; Odjeljenje za stambeno-komunalne poslove	Lokalna zajednica	
	3.1.1.7. Projekat izgradnje magistralnog pravca Derventa – Stanari									Odjeljenje za prostorno uređenje; Odjeljenje za stambeno-komunalne poslove; Ministarstvo prometa BiH; Ministarstvo saobraćaja i veza RS	Lokalna zajednica	
	3.1.1.8. Projekat priključenja opštine Derventa na autoput „9. januar“									Odjeljenje za prostorno uređenje; Odjeljenje za stambeno-komunalne poslove; Ministarstvo prometa BiH; Ministarstvo saobraćaja i veza RS	Lokalna zajednica	

	3.1.1.9. Proširenje gradskog groblja									„Komunalac“ A.D; Opština Derventa; Pravna lica	Lokalna zajednica
	3.1.1.10. Sanacija Rapčanskog mosta i rekonstrukcija manjih mostova, prelaza i zaštitnih ograda									Opština Derventa	Lokalna zajednica
	3.1.1.11. Izgradnja i rekonstrukcija ulične rasvjete u gradskim, prigradskim i seoskim naseljima									Odjeljenje za stambeno- komunalne poslove	Lokalna zajednica
	3.1.2.1.									Regionalne JLU;	Lokalane

3.1.2. Unapr eđenje i razvoj sistem a upravlj anja otpad om	Međuopštinski projekat izgradnje Transfer stanice za čvrsti otpad									Komunalna preduzeća; Vlada RS	zajednice u regiji
	3.1.2.2. Izrada plana za unapređenje pogona reciklažnog centra									„Komunalac“ A.D; Opština Derвента; Pravna lica	Lokalno stanovništvo ; Privredni sektor
	3.1.2.3. Edukacija stanovništva o značaju recikliranja otpada									„Komunalac“ A.D; NVO; Pravna lica	Lokalno stanovništvo
	3.1.2.4. Sanacija divljih deponija na području opštine Derвента									„Komunalac“ A.D	Lokalno stanovništvo
3.1.3. Regula cija vodoto ka i održav anje komun alnih objekat a za zaštitu od poplav a	3.1.3.1. Nastavak uređenja korita rijeke Ukrine									Opština Derвента; Centar civilne zaštite; Vlada RS	Lokalna zajednica
	3.1.3.2. Održavanje odvodnih kanala									„Komunalac“ A.D	Lokalna zajednica
	3.1.3.3. Izgradnja novih i održavanje postojećih nasipa u naseljenim područjima u zonama u kojima prijeti opasnost od plavljenja									Opština Derвента; Centar civilne zaštite; Vlada RS	Lokalna zajednica
3.1.4. Zaštita životne sredin e, voda i izgrad nja komun alnih objekat a	3.1.4.1. Izgradnja uređaja za prečišćavanje otpadnih voda									Opština Derвента; Ministarstvo za prostorno uređenje, građevinarstvo i ekologiju; Industrijski subjekti; Pravna lica; Donatori	Lokalna zajednica
	3.1.4.2. Izgradnja kolektora									Opština Derвента; Ministarstvo za prostorno uređenje, građevinarstvo i ekologiju; Industrijski subjekti; Pravna lica; Donatori	Lokalna zajednica

	3.1.4.3. Izrada plana za sprovođenje monitoringa kvaliteta vazduha, vode i zemljišta									LEAP; Donatori	Lokalna zajednica
3.2.1.	3.2.1.1. Uređenje i valorizacija lokaliteta Ambarine									Opština Derвента; Republički zavod za zaštitu kulturno-istorijskog i prirodnog nasljeđa RS	Lokalna zajednica
	3.2.1.2. Uređenje i valorizacija „Kojića“ pećine									Opština Derвента; Republički zavod za zaštitu kulturno-istorijskog i prirodnog nasljeđa RS	Lokalna zajednica
	3.2.1.3. Zaštita fenomena „vodenog cvijeta“									Opština Derвента; Republički zavod za	Lokalna zajednica

Zaštita prirodne baštine										zaštitu kulturno-istorijskog i prirodnog nasljeđa RS	a
	3.2.1.4. Izrada plana revitalizacije i valorizacije „Starače“									Opština Derventa; Republički zavod za zaštitu kulturno-istorijskog i prirodnog nasljeđa RS	Lokalna zajednica
	3.2.1.5. Snimanje stanja i kontrola kvaliteta vode lokalnih vodovoda									Opština Derventa; Ministarstvo za prostorno uređenje, građevinarstvo i ekologiju; Donatori	Lokalna zajednica
	3.2.1.6. Međuopštinski projekat zaštite sliva rijeke Ukrine									Opština Derventa; Ministarstvo za prostorno uređenje, građevinarstvo i ekologiju; Donatori	Lokalna zajednica
	3.2.1.7. Međuopštinski projekat zaštite i korišćenja resursa planine Motajice									Opština Derventa; Ministarstvo za prostorno uređenje, građevinarstvo i ekologiju; Donatori	Lokalna zajednica
3.3.1. Poboľšana energetska efikasnost i korišćenje obnovljivih izvora energije	3.3.1.1. Izrada Akcionog plana za energetska održivost (SEAP)									Odjeljenje za stambeno-komunalne poslove;	Lokalna zajednica
	3.3.1.2. Edukacija stanovništva i promocija projekata energetske efikasnosti									LEAP; Donatori	Stanovništvo
	3.3.1.3. Nastavak primjene mjera energetske efikasnosti na javnim objektima									Odjeljenje za stambeno-komunalne poslove; Ministarstvo za prostorno uređenje, građevinarstvo i ekologiju; Donatori	Javne ustanove
	3.3.1.4. Zamjena postojećih sijalica sa ekološki prihvatljivijim štednim sijalicama									Odjeljenje za stambeno-komunalne poslove;	Lokalna zajednica
	3.3.1.5. Izgradnja nove energetske javne rasvjete									Odjeljenje za stambeno-komunalne poslove; Ministarstvo za prostorno uređenje, građevinarstvo i ekologiju; Donatori	Lokalna zajednica
	3.3.1.6. Obnova fasada i stolarije na objektima javnih ustanova									Odjeljenje za stambeno-komunalne poslove; Ministarstvo za prostorno uređenje, građevinarstvo i ekologiju; Donatori	Javne ustanove
	3.3.1.7. Izgradnja više rejonskih toplana									Odjeljenje za stambeno-komunalne poslove; Ministarstvo industrije, energetike i rudarstva; Donatori	Lokalna zajednica
	3.3.1.8. Izrada plana za ispitivanje resursa kojima opština Derventa raspolaže u svrhu razvoja obnovljivih izvora energije									Odjeljenje za stambeno-komunalne poslove; Ministarstvo za prostorno uređenje, građevinarstvo i ekologiju; Donatori	Lokalna zajednica
	3.3.1.9. Izrada studije Obnovljivih izvora energije (OIE)									Odjeljenje za stambeno-komunalne poslove; Ministarstvo za prostorno uređenje, građevinarstvo i ekologiju; Donatori	Lokalna zajednica

Jedinica za operativno upravljanje razvojem i nosioci implementacije pojedinih projekata treba da prate aktuelne pozive eksternih izvora finansiranja, kako bi se na vrijeme pripremile aplikacije i na taj način obezbijedila sredstva za implementaciju projekata. Od eksternih izvora finansiranja, posebnu pažnju treba posvetiti fondovima EU (www.europa.ba), te međunarodnih organizacija i donatora kao što su: USAID, UNDP, GiZ, Svjetska banka, SIDA, ambasade.

NAPOMENA: Izvori finansiranja, odnosno potencijalni finansijeri projekata i razvojnih mjera, kao i očekivani budžet za predviđene projekte i mjere, biće predlagani početkom svake budžetske godine za aktivnosti predviđene Strategijom za tekuću godinu, odnosno za revidirane projekte/mjere, kako bi se što realnije planirale aktivnosti i kako bi realizacija ciljeva bila što potpunija.

6.2. Plan razvoja organizacionih kapaciteta i ljudskih potencijala za implementaciju, praćenje i evaluaciju strategije

U protekloj dekadi stavljen je akcenat na lokalni ekonomski razvoj, koji je postao dio razvojne politike Bosne i Hercegovine i Republike Srpske. Strateški pristup omogućio je lokalnim zajednicama da uđu u procese reforme, te da svoje kapacitete prilagođavaju zahtjevima globalnog tržišta. Lokalne zajednice svoj profit pronalaze kroz mogućnost povećanja lokalnih ekonomskih kapaciteta, privlačenje stranih investicija, smanjenje nezaposlenosti, podizanje standarda lokalnog stanovništva i stimulisanje razvoja u svim drugim pravcima.

Implementacija Strategije razvoja opštine Derвента za period 2018-2025. godine kompleksan je proces koji podrazumijeva aktivno učešće svih aktera relevantnih za privredni i društveni razvoj opštine, čime bi se stvorila mogućnost sinergističkog djelovanja, stvaranja novih vrijednosti i inovativnih interakcija. Proces provođenja strategije temelji se na partnerskim principima, što znači da će učesnici iz javnog, privatnog i sektora civilnog društva biti jednako zastupljeni prilikom koordinacije provođenja, praćenja i evaluacije razvojnih mjera predviđenih strategijom.

Kako bi se strategija uspješno realizovala, potrebna je saradnja između institucija i organa na državnom/entitetskom i lokalnom nivou, kao i između svih aktera na lokalnom nivou, budući da oni utiču na stepen lokalnog razvoja. Uticaj države/entiteta kroz direktne i indirektno mjere, kao i uticaj globalnih trendova nije zanemariv, a ponekad je i presudan faktor u procesu kreiranja lokalnog ekonomskog razvoja. Step realizacije razvojnih mjera predviđenih ovim dokumentom u prvom redu zavisi od aktivnosti lokalne uprave, ali i od nadležnih institucija i organizacija višeg nivoa, kao i lokalnog nivoa, te od inicijativa privatnih investitora. Diferencijacija lokalnih zajednica ima zadatak da lokalne ekonomske kapacitete pretvori u konkurentne prednosti, te na taj način osigura integrisan i strateški razvoj svih sektora i sfera života u jednoj lokalnoj zajednici.

Uspješno upravljanje zasnovano je na prilagođavanju postojeće organizacione strukture i ljudskih potencijala u svrhu definisanja operativnog kapaciteta za upravljanje razvojem (jedinica za upravljanje razvojem i formiranje Partnerske grupe), te na detaljnom i realno provodivom planu implementacije koji sadrži podjelu odgovornosti, strategiju finansiranja i vremenske okvire za implementaciju pojedinih projekata, kao i konkretne aktivnosti vezane za provođenje, praćenje i vrednovanje strategije. Ključni operativni kapacitet za upravljanje razvojem mora imati jasno definisane nadležnosti i ovlaštenja. Zadatak tog kapaciteta je svakodnevno staranje o realizaciji strategije kao cjeline, ali i svakog projekta pojedinačno, kao i koordinacija svih aktivnosti i aktera, od pripreme, promocije i realizacije projekata, preko praćenja i izvještavanja, do ažuriranja strategije.

Ključni akteri u implementaciji strategije su:

- Skupština opštine
- Načelnik opštine
- Partnerska grupa za razvoj
- Koordinator provođenja strategije
- Odjeljenja lokalne uprave
- Institucije i organizacije na lokalnom nivou (turistička organizacija, institucije za kulturu, obrazovanje i vaspitanje, zdravstvene ustanove, centar za socijalni rad, zadruga i udruženja...)
- Privredni savjet
- Specijalizovane obrazovne, istraživačke i konsultantske organizacije
- Lokalne nevladine i sportske organizacije i udruženja
- Resorna ministarstva i agencije

Osnovne uloge, odgovornosti i nadležnosti u procesu implementacije i koordinacije strategije

Uloge i odgovornosti	Nadležnosti
Definisanje odgovornosti u pogledu koordinacije na implementaciji strategije razvoja	Načelnik opštine

Definisanje nadležnosti pojedinih odjeljenja/sluzbi za pripremu projektnih prijedloga i implementaciju projekata iz akcionog plana	Načelnici odjeljenja, Služba za javne nabavke i zajedničke poslove, direktori javnih preduzeća i ustanova, predsjednici NVO
Razrada projektnih prijedloga i osiguranje izvora finansiranja	Kabinet načelnika, Odjeljenja lokalne uprave
Provođenje procedure javnih nabavki	Služba za javne nabavke i zajedničke poslove, Odjeljenje za privredu i društvene djelatnosti
Praćenje implementacije strategije i redovno izvještavanje	Kabinet načelnika, Koordinator, Odjeljenje za privredu i društvene djelatnosti, Partnerska grupa za razvoj
Uspostavljanje i redovno ažuriranje baze podataka relevantne za razvoj	Odjeljenje za privredu i društvene djelatnosti
Razrada i usvajanje operativnih i finansijskih planova za naredne godine implementacije strategije (godišnje i indikativno trogodišnje)	Načelnik opštine i načelnici odjeljenja, Služba za javne nabavke, Skupština opštine
Ažuriranje i revizija sektorskih planova i strategije	Kabinet načelnika, Koordinator, Odjeljenje za privredu i društvene djelatnosti i ostala odjeljenja, Partnerska grupa za razvoj, Skupština opštine
Definisanje ključnih potreba za izgradnju kapaciteta ljudskih resursa uključenih u implementaciju strategije (priprema plana i sistematska izgradnja kapaciteta za djelotvornu implementaciju strategije razvoja)	Načelnik opštine, Odjeljenje za privredu i društvene djelatnosti, Partnerska grupa za razvoj
Sveukupna komunikacija u pogledu implementacije strategije razvoja sa akterima van opštinske uprave (građani, mediji, poslovni sektor, nevladin sektor, potencijalni finansijeri, viši nivoi vlasti itd.)	Načelnik opštine (Službenik za odnose s javnošću i administrator internet stranice), Odjeljenje za privredu i društvene djelatnosti i ostala odjeljenja, Partnerska grupa za razvoj
Kontinuirana izgradnja ljudskih kapaciteta potrebnih za implementaciju strategije u okviru opštinske administracije	Načelnik opštine i Odjeljenje za opštu upravu

Praćenje, ocjenjivanje i dopunjavanje Strategije razvoja

Monitoring i evaluacija strateškog planiranja, kao i procesa implementacije projekata u lokalnim zajednicama predstavlja najbitniji korak i korektivni činilac u procesu lokalnog razvoja. Efikasnost lokalnog razvoja postaje evidentna i vidljiva tek na osnovu konkretnih pokazatelja proisteklih iz sistematičnog praćenja i vrednovanja projekata. Sistemsko praćenje i ocjenjivanje realizacije strategije omogućava mjerenje nivoa ostvarenja postavljenih ciljeva, pružajući mogućnost za preduzimanje pravovremenih mjera u cilju eventualnih korekcija, kao i vrednovanja ukupne uspješnosti realizacije strategije. Praćenje obuhvata sistem prikupljanja i analiziranja podataka o efikasnosti i kvalitetu provođenja strategije u odnosu na očekivane rezultate. Vrednovanje predstavlja sistematsku i objektivnu procjenu strategije u periodu implementacije i ukazuje na potrebu eventualnih izmjena zasnovanih na novonastalim okolnostima, te daje ukupnu ocjenu ostvarenja postavljenih ciljeva.

Strategija razvoja postavlja niz mjerljivih operativnih/sektorskih ciljeva, podržanih nizom konkretnih indikatora koji će se koristiti za mjerenje ostvarenja strategije. Provođenje redovnog praćenja napretka u implementaciji strategije oslanja se na mjerljive operativne/sektorske ciljeve i njihove indikatore.

Redovno praćenje implementacije projekata vršiće sva Odjeljenja lokalne uprave, u skladu sa područjem svog djelovanja. Izvještaj o napretku implementacije projekata i ostvarenim rezultatima svaka služba pojedinačno dostavlja Sektoru za Lokalni ekonomski razvoj (Kordinacionom tijelu za praćenje implementacije strategije opštine Derвента), koje konsoliduje izvještaje i priprema sveobuhvatan izvještaj o napretku u ostvarivanju Akcionog plana i realizovanju operativnih i strateških ciljeva, te na taj način izvještava Načelnika opštine, Skupštinu opštine i Partnersku grupu za razvoj.

Civilni sektor je važan akter u provođenju strategije, budući da ima iskustvo u pripremi i realizaciji projekata kroz učešće u međunarodnim izvorima finansiranja, čime je u mogućnosti da obezbijedi finansiranje mnogih aktivnosti koje se ne mogu pokriti sredstvima lokalnog budžeta.

Javne ustanove koje se finansiraju iz budžeta Bosne i Hercegovine, Republike Srpske i lokalnog budžeta, takođe imaju važnu ulogu u privlačenju sredstava i spoljašnjih izvora, jer zbog svog neprofitnog karaktera imaju mogućnost da raznim projektima apliciraju za nepovratna sredstva iz fondova Evropske unije. Zahvaljujući kapacitetima i djelatnostima kojima se bave, javnim ustanovama su dostupna i razna sredstva koja se ostvaruju kroz zajmove investicionih i razvojnih banaka.

Privatni sektor je glavni pokretač razvoja i stvaranja novih radnih mjesta u lokalnoj zajednici, stoga je strategija upravo i postavljena tako da obezbijedi povoljno i konkurentno poslovno okruženje za privlačenje investicija, čime bi se povećala konkurentnost lokalne privrede i stimulisalo zapošljavanje.

Aktivnosti praćenja, vrednovanja i ažuriranja pojedinih dijelova strategije vrše se u određenim vremenskim periodima:

Aktivnost praćenja i vrednovanja	Vremenski okvir
Praćenje realizacije programa (projekata i mjera)	Godišnje
Kontrolno vrednovanje	Nakon 3 godine za operativne planove; Nakon 5 godina za strategiju
Dopunjavanje sektorskih planova	Djelimično nakon 3 godine, a kompletno nakon 5 godina
Dopunjavanje strategije	Djelimično nakon 5 godina, a kompletno nakon 8 godina
Finalno vrednovanje	Nakon 5 godina za sektorske planove; Nakon 8 godina za strategiju

Strategija je fleksibilan instrument kojeg je važno redovno ažurirati u svrhu prilagođavanja potrebama u okruženju koje se brzo mijenja. Budući da se ažuriranje dijelova strategije izvodi selektivno, vizija razvoja i strateški ciljevi obično ne podliježu promjenama tokom odabranog strateškog perioda. Operativni planovi se preispituju i po potrebi revidiraju nakon tri godine realizacije strategije, dok se na godišnjem nivou preispituju i po potrebi ažuriraju i ostale komponente.

U cilju sprovođenja definisanih strateških ciljeva biće izrađen Akcioni plan koji će obuhvatiti pregled i strukturu aktivnosti potrebnih za sprovođenje strategije u periodu od 2018-2025. godine.

Okvirni akcioni plan

Komponenta	Opis i podloge za godišnje ažuriranje	Kada se ažurira	Napomena
Socio-ekonomska analiza	Uređivanje i ažuriranje postojeće baze podataka	Godišnje: 2019, 2020, 2021, 2022, 2023, 2024, 2025.	Ažurirati prioriteto promjene koje se odnose na segmente zaposlenost/nezaposlenost, kretanje u oblasti privrede, socijalnom sektoru i sl.
Sektorski ciljevi	Postojeći sektorski ciljevi	Nakon tri godine	U sva tri sektora treba ažurirati svaki cilj i korigovati po potrebi
Projekti i mjere	Postojeći projekti i mjere	Godišnje: 2019, 2020, 2021, 2022, 2023, 2024, 2025.	Ažurirati trogodišnje planove, brisati realizovane i dodati nerealizovane ili nove projekte i mjere
Godišnji operativni plan implementacije sa projektnim formularima	Postojeći trogodišnji planovi u sva tri sektora	Krajem svake treće godine	Koristiti formulare za nove projekte i prilagati ih uz postojeću bazu formulara Strategije
Praćenje i vrednovanje realizovanih i tekućih projekata	Postojeća strategija je podloga za ovu stavku	Praćenje se vrši tokom cijele godine, uz tromjesečne evidencije nastalih promjena	Završni izvještaj treba biti gotov u novembru, kako bi se izvještaj podnio u decembru i izvršilo potrebno ažuriranje

Skraćenice:

a.d. – Akcionarsko društvo

BiH – Bosna i Hercegovina

d.o.o. – Društvo sa ograničenom odgovornošću

DV – Dalekovod

EU – Evropska Unija

FK – Fudbalski klub
 JLU – Jedinica lokalne uprave
 JP – Javno preduzeće
 JU – Javna ustanova
 JZU – Javna zdravstvena ustanova
 KUDM – Kulturno-umjetničko društvo mladih
 LEAP – Lokalni ekološki akcioni plan (Local Environmental Action Plan)
 MIPRO – Metodologija za integrisano planiranje lokalnog razvoja
 MOSS – Međunarodna organizacija saveza slijepih i slabovidnih
 MSP – Mala i srednja preduzeća
 NEAP – Nacionalni ekološki akcioni plan (National Environmental Action Plan)
 NVO – Nevladina organizacija
 OO – Opštinski odbor
 OŠ – Osnovna škola
 PO – Područno odjeljenje
 RS – Republika Srpska
 SEAP – Akcioni plan energetske održivosti (Sustainable Energy Action Plan)
 SFRJ – Socijalistička Federativna Republika Jugoslavija
 SIDA – Švedska međunarodna agencija za razvoj i saradnju (Swedish International Development Cooperation Agency)
 SKK – Srpski književni klub
 SKUD – Srpsko kulturno-umjetničko društvo
 SPKD – Srpsko prosvjetno i kulturno društvo
 SRC – Sportsko-rekreativni centar
 STP – Saobraćajno transportno preduzeće
 SZR – Samostalna zanatska radnja
 TE – Termoelektrana
 TS – Transformatorska stanica
 UG – Udruženje građana
 UNDP – Program Ujedinjenih nacija za razvoj (United Nations Development Programme)
 USAID – Agencija Sjedinjenih Američkih Država za međunarodni razvoj (United States Agency for International Development)

Popis tabela, slika i grafikona

Popis tabela

Tabela 1	Starosna struktura stanovništva	9
Tabela 2	Broj registrovanih zaposlenih lica	10
Tabela 3	Zaposleni prema vrstama privredne djelatnosti	10
Tabela 4	Zaposlenost i nezaposlenost u opštini Derвента	12
Tabela 5	Učešće pojedinih kvalifikacija u ukupnom broju nezaposlenih u 2017. godini	12
Tabela 6	Starosna struktura nezaposlenih lica u 2017. godini	13
Tabela 7	Dominantne privredne grane prema broju privrednih subjekata	16
Tabela 8	Parametri u glavnim sektorima industrijske proizvodnje	16
Tabela 9	Prosječna mjesečna plata u glavnim prerađivačkim sektorima u 2017. godini	18
Tabela 10	Izvoz i udio izvoza u ukupnom prihodu sektora u prerađivačkoj industriji	19
Tabela 11	Industrijska zona.....	21
Tabela 12	Poslovna zona Servisno-komunalni centar	21
Tabela 13	Struktura zemljišta po klasama	25
Tabela 14	Udio domaćinstava koja se bave poljoprivredom u ukupnom broju domaćinstava.....	26
Tabela 15	Zgrade prema broju stanova, broju soba i površini.....	30
Tabela 16	Procjena devastiranosti stambenog fonda krajem 1995. godine.....	30
Tabela 17	Vrijednost izvršenih radova u stambenoj infrastrukturi	31
Tabela 18	Udaljenost većih gradova od Dervente	31
Tabela 19	Struktura puteva opštine Derвента.....	32
Tabela 20	Vodovodni sistem opštine Derвента.....	33

Tabela 21	35 kV vodovi na teritoriji opštine Derventa	36
Tabela 22	Struktura stanovništva prema pismenosti i polu	37
Tabela 23	Struktura stanovništva prema najvišoj završenoj školi.....	37
Tabela 24	Broj predškolskih ustanova, vaspitnih grupa i djece po godinama.....	38
Tabela 25	Osnovne škole u Derventi.....	38
Tabela 26	Broj i struktura učenika u srednjim školama u školskoj 2017/2018. godini.....	41
Tabela 27	Broj upisanih i diplomiranih studenata iz Dervente i studenata upisanih u Derventi	42
Tabela 28	Struktura stanovništva prema kompjuterskoj pismenosti i polu	43
Tabela 29	Zdravstveni saradnici i administrativno-tehničko osoblje	46
Tabela 30	Zdravstveni radnici sa višom, srednjom i nižom stručnom spremom	46
Tabela 31	Zdravstveni radnici sa visokom stručnom spremom.....	46
Tabela 32	Broj lica – korisnika socijalne zaštite	47
Tabela 33	Broj lica u potrebi za socijalnim staranjem i zbrinjavanjem	47
Tabela 34	Udruženja građana opštine Derventa.....	49
Tabela 35	Analiza budžeta.....	52

Popis slika

Slika 1	Industrijska zona - parcele	21
Slika 2	Poslovna zona Servisno-komunalni centar - parcele.....	21
Slika 3	Poslovno-industrijske zone u Derventi	22

Popis grafikona

Grafikon 1	Prosječna temperatura po mjesecima	7
Grafikon 2	Srednja količina padavina	7
Grafikon 3	Migracioni saldo.....	8
Grafikon 4	Prirodni priraštaj.....	8
Grafikon 5	Polna i starosna struktura stanovništva	9
Grafikon 6	Tržište rada.....	10
Grafikon 7	Zaposleni po sektorima	11
Grafikon 8	Zaposlenost po sektorima u opštini Derventa u periodu 2013-2017. godine.....	12
Grafikon 9	Struktura nezaposlenih po zanimanjima u 2017. godini.....	13
Grafikon 10	Struktura nezaposlenih sa srednjom stručnom spremom	14
Grafikon 11	Struktura MMSP po broju zaposlenih u 2017. godini	15
Grafikon 12	Usporedni prikaz strukture MMSP po broju zaposlenih u 2016. i 2017. godini	15
Grafikon 13 i 14	Broj pravnih lica koja su ostvarila neto-dobit i dobit privrednih subjekata 2015-2017.....	17
Grafikon 15	Kretanje spoljnotrgovinske razmjene.....	18
Grafikon 16	Udio izvoza opštine Derventa na nivou regije Doboj u periodu 2015-2017	19
Grafikon 17	Izvozno tržište u privredi Dervente u 2017. godini	20
Grafikon 18	Zemlje u koje je Derventa izvozila u 2016. i 2017. godini.....	20
Grafikon 19 i 20	Dolasci i noćenja turista u Derventi.....	24
Grafikon 21	Zasijane površine i neobrađene oranice.....	25

Grafikon 22 Struktura zemljišnih površina	25
Grafikon 23 Dominantne biljne kulture u periodu 2012-2016. godine	26
Grafikon 24 Dominantne ratarske kulture u periodu 2012-2016. godine	27
Grafikon 25 Najzastupljenije sorte voća u periodu 2012-2016. godine	27
Grafikon 26 Javni putevi na području opštine Derventa	32
Grafikon 27 Proizvodnja i isporuka vode u periodu 2012-2015. godine	34
Grafikon 28 Broj korisnika vodovodne mreže	34
Grafikon 29 Struktura stanovništva prema najvišoj završenoj školi	37
Grafikon 30 Broj djece u JU „Trol“ u periodu 2015-2017. godine	38
Grafikon 31 i 32 Ukupan broj učenika i upisanih učenika u osnovne škole u Derventi po godinama	39
Grafikon 33 i 34 Ukupan broj učenika i upisanih učenika po školama	39
Grafikon 35 Ukupan broj učenika srednjih škola po školama	40
Grafikon 36 Ukupan broj učenika upisanih u srednje škole, po školama	40
Grafikon 37 Procenat upisanih studenata prema sjedištu visokoškolske ustanove	42
Grafikon 38 i 39 Struktura zaposlenih u Domu zdravlja u Derventi	46
Grafikon 40 Analiza budžeta	52

S A D R Ź A J

367 Odluka o usvajanju Strategije razvoja opštine Derventa za period 2018. - 2025. godine.....	1
--	---